

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-199/2005/246.

Ikt. sz: AM/293/2006/29.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a(z)

- **Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft.** (Budapest);
- **Agricola Mezőgazdasági és Ipari Szövetkezeti Rt.** (Vértesszőlős);
- **Aranybulla Mezőgazdasági Rt.** (Székesfehérvár);
- **Csabatáj Mezőgazdasági Rt.** (Békéscsaba);
- **Cse-Mi Farm Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kft.** (Felsőlajos);
- **Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.** (Érsekcsanád);
- **Földesi Rákóczi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Kft.** (Földes)
- **Gyermelyi Tojás Kft.** (Gyermely);
- **Mizse Tojás Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Felsőlajos);
- **Gyermelyi Holding Zrt.** (Gyermely);
- **Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége** (Budapest);
- **Gyermelyi Brojler Kft.** (Gyermely);
- **Novogal a.s.** (Dvory nad Zitavou, Szlovákia.);
- **Aranykorona Zártkörűen Működő Mezőgazdasági Részvénytársaság** (Székesfehérvár);
- **Családi Tojás Termelő Kft.** (Budapest);
- **Farm Tojás Mezőgazdasági Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Győr);
- **Szerencsi Mezőgazdasági Zrt.** (Szerencs);
- **VITAL-EGGS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft.** (Mezőhék);
- **Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Termelő-, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet** (Nyíregyháza);
- **CAPRIOVUS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft.** (Szigetcsép);
- **Bólyi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Zrt.** (Bóly);
- **Szíjjártó Kereskedelmi Bt.** (Kerekegyháza)

eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben versenykorlátozó megállapodás és összehangolt magatartás miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) alapján meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t.

A Versenytanács megállapítja, hogy

1) A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége 2002. januárjától kezdődően versenykorlátozó döntéseket hozott.

E jogsértés miatt a Versenytanács a Szövetséget 120 millió Ft bírság megfizetésére kötelezi.

2) Az Aranykorona Rt., a Bólyi Zrt., a Capriovus Rt., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., Gyermelyi Tojás Kft., a Magyar Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Rt., a Szíjártó Bt. és a Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet 2005. szeptember 15-i megbeszélésükön áraik befolyásolására alkalmas összehangolt magatartást tanúsítottak.

3) Az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., a Cse-Mi Farm Kft., a Gyermelyi Tojás Kft., a Mizse Tojás Kft., az Aranykorona Rt., a Novogal a.s., a VITAL-EGGS Kft., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., a Magyar Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Rt., a Szíjártó Bt. és a Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet 2005. november 28-ai megbeszélésükön áraik befolyásolására alkalmas összehangolt magatartást tanúsítottak.

A 2) és 3) pont szerinti jogsértések esetében a versenytanács a bírság kiszabását mellőzi.

4) A Csabatáj Rt. 2003. február 13-tól, a Gyermelyi Tojás Kft. 2003. február 13-tól, a Máriahalmi Tojás Kft.: 2003. február 13.- 2003. július 17., a Földesi Rákóczi Kft. 2003. július 17-től, a Cse-Mi Farm Kft. 2004. május 7. – 2005. február 21., a Mizse Tojás Kft. 2005. február 21-től, az Aranybulla Rt. 2003. február 13. - 2006. márc. 27., az Agricola Rt 2003. február 13. – 2006. március 27., az Érsekcsanádi Zrt. 2003. február 13. – 2006. április 20. között a Magyar Tojás Kft-n keresztül, versenykorlátozó módon egyeztették egymással eladási áraikat és vevőkörüket.

E jogsértés miatt a versenytanács az alábbi bírságokat szabja ki az eljárás alá vontakkal szemben:

Agricola Rt. 4,3 millió Ft;

Aranybulla Rt. 3 millió Ft;

Csabatáj Rt. 3,2 millió Ft;

Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt. 3,1 millió Ft;

Gyermelyi Tojás Kft. 8,4 millió Ft;

Földesi Rákóczi Kft. 3,2 millió Ft;

Cse-Mi Farm Kft. 200 ezer Ft;

Mizse Tojás Kft. 600 ezer Ft;

Gyermelyi Brojler Kft., mint a Máriahalmi Tojás Kft. jogutódja 500 ezer Ft.

4) A bírságösszegeket a határozat kézhezvételétől számított 60 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557 számú bírságbevételi számlája javára kötelesek teljesíteni.

5) A határozat címzettjei – az őket érintő részben – a határozat ellen annak kézhezvételétől számított 30 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál előterjesztett jogorvoslati kérelemmel élhetnek.

A versenytanács az eljárást a Gyermelyi Holding Zrt.-vel szemben

v é g z é s s e l

megszünteti, mellyel szemben jogorvoslatnak nincs helye.

INDOKOLÁS

I. Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal 2005. december 12-én versenyfelügyeleti eljárást indított a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. és annak tagjai: az Agricola Mezőgazdasági és Ipari Szövetkezeti Rt., az Aranybulla Mezőgazdasági Rt., a Csabatáj Mezőgazdasági Rt., a Cse-Mi Farm Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kft., az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt., a Földesi Rákóczi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Kft., a Gyermelyi Tojás Kft. és a Mizse Tojás Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ellen.
2. A GVH rendelkezésére álló információk alapján a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. közös vállalat létrehozásának célja az volt, hogy a tojástermelő vállalkozások együttműködésükkel befolyásolni tudják a piaci tendenciákat (a tojás árának általuk meghatározott szinten tartását minimum árak meghatározása, illetve piacfelosztás útján, stb.) a kiskereskedelmi láncok árleszorító hatásával szemben.
3. A GVH a versenyfelügyeleti eljárás megindításával egyidejűleg a Tpv. 65/A. §-a szerinti helyszíni vizsgálatot folytatott le az Aranybulla Mezőgazdasági Rt., a Cse-Mi Farm Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kft., a Mizse Tojás Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. és a Gyermelyi Tojás Kft. üzleti helyiségeiben. Helyszíni vizsgálatra került sor továbbá az akkor még nem eljárás alá vont Gyermelyi Holding Zrt. és a Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége, mint az eljárás alá vont vállalkozásokhoz kapcsolódó vállalkozások, illetve szervezetek székhelyén.
4. A GVH a versenyfelügyeleti eljárást 2006. február 22-i végzésével kiterjesztette az EKSz 81. cikkének és a 2002. évi X. törvény valószínűsíthető megsértésére is, mert a rendelkezésre álló adatok alapján feltehető volt, hogy a vizsgált magatartások érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet.
5. A GVH 2006. február 22-i végzésével a Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetségét (a továbbiakban: szövetség) az eljárásba ügyfélként bevonta, mert a vizsgálat során felmerült adatok alapján a szövetség feltehetően közreműködött a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. által meghatározott minimum tojásáraknak a szövetségi tagok felé történő közvetítésében. Emellett a szövetség feltehetően
 - 2002 és 2005 között meghatározta a tagjai számára a tojás minimum-árakat, valószínűsíthetően részben a Magyar Tojás Kft. fentiekben említett tevékenységével összefüggésben;
 - 2002-ben előírta tagjai számára a szövetségből való kizárás kilátásba helyezése mellett, hogy héjas tojást vagy bármilyen tojásterméket csak a szövetség előzetes hozzájárulása alapján hozhatnak be az országba;
 - 2004-ben előírta a tízezer tyúknál nagyobb állatlétszámmal dolgozó tagjai számára, hogy termelésük tíz százalékát ajánlják fel exportra, vagy bérporításban készítsenek tojásport, még akkor is, ha a kiszállításon veszteség keletkezik.

A szövetség ezzel valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 11. §-át, az EKSz 81. cikkét és a 2002. évi X. törvény rendelkezéseit.

6. 2006. február 22-én a GVH a szövetség eljárásba való bevonásával egyidejűleg ismételt helyszíni vizsgálatot tartott a szövetség székhelyén, valamint helyszíni vizsgálatot végzett a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. alkalmazott ügyvezetője, H. J. magánlakásán is. 2006. március 28-án ismételt helyszíni vizsgálatra került sor a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. alkalmazott ügyvezetője, H. J. magánlakásán.
7. A GVH 2006. április 2-i végzésével bevonta az eljárásba az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.-t, amely a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. korábbi tagja, az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Szövetkezet jogutódja 2005. november 30-tól.
8. A GVH 2006. április 12-i végzésével bevonta az eljárásba a Gyermelyi Brojler Kft.-t, amely Máriahalmi Tojás Kft. néven 2003. július 29-ig szintén tagja volt a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft.-nek.
9. A GVH 2006. április 19-i végzésével bevonta az eljárásba a Gyermelyi Holding Zrt.-t, amely feltehetően részt vett a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. létrehozásában és működtetésében.
10. A GVH 2006. május 24-i végzésével bevonta az eljárásba a Novogal a.s.-t, mert 2005. november 28-án Budapesten részt vett a szövetség szervezésében tartott megbeszélésen, ahol egyebek mellett szóba kerültek az egyes vállalkozások által alkalmazott tojás átadási árak.
11. A GVH 2006. június 6-i végzésével a szövetség vonatkozásában a vizsgálatot kiterjesztette a tevékenysége során hozott, a jércetelepítések szabályozásával, az előrehozott tyúkkivágásokkal kapcsolatos intézkedésekre, a 2004. évi mellett további, a tagokat exportra, bérporításra felhívó ajánlásokra, valamint a 2002. előtti árajánlásokra is, továbbá az árbizottsága, illetve a nagy termelők részvételével tartott megbeszélések működtetésére, szervezésére is. A szövetség ezzel a Tptv. 11. §-a mellett feltehetően az 1997. január 1. előtt hatályos, a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény 14. §-át is megsértette.
12. A GVH 2006. szeptember 4-én hozott végzésével az Aranykorona Zrt., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., a Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Szövetkezet, a Capriovus Kft., a Bólyi Mezőgazdasági Zrt. és a Szíjártó Bt. vállalkozásokat a szövetség keretében szervezett 2005. szeptemberi megbeszélés vonatkozásában az eljárásba ügyfélként bevonta.
13. A GVH 2006. szeptember 4-én hozott végzésével az Aranykorona Zrt., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., a Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Szövetkezet, a VITAL-EGGS Kft. és a Szíjártó Bt. vállalkozásokat a szövetség keretében szervezett 2005. november 28-ai megbeszélés tekintetében az eljárásba ügyfélként bevonta.

II. Tényállás

II.1. Az eljárás alá vont vállalkozások

14. A szövetség 1990. december 22-én alakult meg; az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény rendelkezései irányadóak rá. A szövetség jogi személy. A szövetség a Baromfi Terméktanács (BTT) részeként működik a 11/1993. (III.24.) FM rendelet szerint. A szövetség tevékenységére, működésére vonatkozó szabályokat a szövetség alapszabályai tartalmazzák. Az 1990-ben elfogadott alapszabályt 2000. november 23-án módosították.
15. A jelenleg irányadó 2000-es alapszabály szerint a szövetség a tojóhibrid tenyésztéssel és szaporítással, étkezési tojástermeléssel és -értékesítéssel foglalkozó gazdálkodó szervezeteket és egyéni termelőket tömörít. A szövetséghez a legalább 300 tojótyúk tartásával foglalkozó vállalkozások csatlakozhatnak. A szervezetnek 162 tagja van, köztük 136 tojástermelő, 4 tojásfeldolgozó, 17 tenyésztő és 3 kereskedő vállalkozás. A szövetség teljes hatáskörű irányító szerve a közgyűlés.
16. A szövetség általános hatáskörű, operatív szerve az intézőbizottság, amely a közgyűlések közötti időszakban – beszámolási kötelezettség mellett, a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe utalt kérdések kivételével – irányítja a szövetség tevékenységét, és megállapítja az ügyviteli feladatok ellátáshoz szükséges részletes szabályokat. Az intézőbizottság tagjait a közgyűlés választja saját tagjai sorából. Az intézőbizottság megbízása három évre szól, de közgyűléstől közgyűlésig tart (rendes választás). Az intézőbizottság választja meg elnökét – aki egyben a szövetség elnöke is – és elnökhelyetteseit.

Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. (továbbiakban: Magyar Tojás Kft.)

17. A Magyar Tojás Kft.-t az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., a Csabatáj Rt., az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Szövetkezet, a Gyermelyi Tojás Kft. és a Máriahalmi Tojás Kft. hozták létre. A Magyar Tojás Kft. a 2003. március 13-án kelt társasági szerződés alapján 2003. április 1-jén előtársaságként kezdte meg működését, cégbírósági bejegyzése 2003. június 16-án történt meg.
18. A Magyar Tojás Kft. tagjai körében az alábbi változások történtek:
 - Ø A Máriahalmi Tojás Kft. üzletrészét 2003. július 17-én megvette a Földesi Rákóczi Kft. A Földesi Rákóczi Kft. 2003. július 29-én a Szindikátusi Szerződéshez is csatlakozott.
 - Ø 2004. május 7-én törzstőke-emelést követően a Magyar Tojás Kft. tagja lett a Cse-Mi Farm Kft., amely 2004. május 6-án a Szindikátusi Szerződéshez is csatlakozott.
 - Ø A Cse-Mi Farm Kft. értékesítette üzletrészét a Mizse Tojás Kft.-nek, melyet a taggyűlés is jóváhagyott 2005. február 21-én; a Mizse Tojás Kft. 2005. február 21-én a Szindikátusi Szerződéshez is csatlakozott.
 - Ø Az Aranybulla Rt. 2006. március 27-én eladta üzletrészét a Mizse Tojás Kft.-nek.
 - Ø Az Agricola Rt. 2006. március 27-én eladta üzletrészét a Mizse Tojás Kft.-nek.
 - Ø A Gyermelyi Tojás Kft. 2006. március 27-én megvásárolta a Mizse Tojás Kft. üzletrészének egy részét.

Ø Az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt. üzletrészét 2006. április 20-án megvásárolta a Gyermelyi Tojás Kft.

19. Valamennyi alapító vállalkozás egyenlő arányban volt tulajdonosa a vállalkozásnak, a tulajdoni hányadokhoz egyenlő mértékű szavazati jog társult. 2006. április 20. után a szavazati arányok eltértek, azok az alábbiak szerint alakulnak:

Ø Csabatáj Mg.-i Rt.	130 szavazat
Ø Gyermelyi Tojás Kft.	260 szavazat
Ø Földesi Rákóczi Kft.	130 szavazat
Ø Mizse Tojás Kft.	260 szavazat

20. A Magyar Tojás Kft. tagjai tojástermelő vállalkozások. A Magyar Tojás Kft. tagjai értékesítésük egy részét a Magyar Tojás Kft.-n keresztül folytatják.

21. A Magyar Tojás Kft. héjas tojás értékesítése 2004-ben kezdődött el. (Az értékesítés részletes szabályait a Szállítási-együtműködési keretszerződés tartalmazza: lásd a IV/6. pontot.) A Magyar Tojás Kft.-n keresztül bonyolított forgalom a nagyméretű kereskedelmi láncokba irányult. A Magyar Tojás Kft. a Coop-csoport (Alföld-Pro-Coop Rt., Észak-Kelet Pro-Coop Rt., Hétforrás Rt., Mecsek Fűszért Rt., Tisza-Coop Rt.), a Metro, a Penny Market és a Tesco részére szállított.

22. Emellett azonban valamennyi tag megőrizte önálló értékesítését is. A rendelkezésre álló iratok szerint a tagok megpróbálták a közös értékesítést teljes körűvé tenni, de több vállalkozás is ragaszkodott a „helyi piacai” megtartásához.

23. Az is előfordult, hogy a Magyar Tojás Kft. mellett egy adott vállalkozáshoz egyidejűleg több tag is beszállított. Így 2005-ben a Penny Market-hez a Gyermelyi Tojás Kft. a Magyar Tojás Kft.-n keresztül, az Aranybulla Rt. és a Földesi Rákóczi Kft. pedig önállóan szállítottak be.

Agricola Mezőgazdasági és Ipari Szövetkezeti Rt. (továbbiakban: Agricola Rt.)

24. A vállalkozás a tojástermelés és -értékesítés mellett jérceneveléssel, lakatostevékenységgel, takarmánykeveréssel foglalkozik, valamint pékséget üzemeltet. A vállalkozás csak ketreces tojás termelésével foglalkozik.

Aranybulla Mezőgazdasági Rt. (továbbiakban: Aranybulla Rt.)

25. A vállalkozás a tojástermelés és -értékesítés mellett tejtermelést, jércenevelést, növénytermesztést, takarmánykeverést, ipari tevékenységet, belkereskedelmi tevékenységet és mezőgazdasági szolgáltató tevékenységet végez. A vállalkozás főként mélyalmos, emellett batériás tojástermelést folytat.

Csabatáj Mezőgazdasági Rt. (továbbiakban: Csabatáj Rt.)

26. A vállalkozás a tojástermelés mellett kertészettel, szántóföldi termeléssel, valamint mezőgazdasági szolgáltatással, terménykereskedelemmel, -szállítással és raktározással, valamint szárított takarmány-gyártással foglalkozik. A vállalkozás kizárólag ketreces tojástermelést végez.

Cse-Mi Farm Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kft. (továbbiakban: Cse-Mi Farm Kft.)

27. A vállalkozás kizárólag ketreces tojástermeléssel foglalkozik.

Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.

28. A vállalkozás a tojástermelés és -értékesítés mellett pulykahízlalással foglalkozik. A vállalkozás csak ketreces tojástermelést folytat.

Földesi Rákóczi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Kft. (továbbiakban: Földesi Rákóczi Kft.)

29. A vállalkozás a tojástermelés és -értékesítés mellett szántóföldi növénytermesztéssel, tejtermeléssel, takarmányipari tevékenységgel foglalkozik. Kizárólag ketreces tojótyúkot tart.

Gyermelyi Tojás Kft.

30. A Gyermely vállalatcsoportba tartozó vállalkozás tojástermelést és forgalmazást végez. A vállalkozás neve 2006. augusztus 30-ig Gyermelyi Tojás Rt. volt, amely 2006. augusztus 31-én először Zrt.-re változott, majd ugyanezen a napon a vállalkozás Kft.-vé alakult át, a neve pedig Gyermelyi Tojás Kft.-re változott.

Mizse Tojás Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (továbbiakban: Mizse Tojás Kft.)

31. A 2004-ben megalakult vállalkozás csak tojásforgalmazással, bércsomagolással és tojáspor-forgalmazással foglalkozik.

Gyermelyi Brojler Kft.

32. A Gyermely vállalatcsoportba tartozó Máriahalmi Tojás Kft. szintén a Magyar Tojás Kft. tagja volt; a vállalkozás megnevezése 2003. május 16-ával változott Gyermelyi Brojler Kft.-re.
33. A vállalkozás 2003. március 1-jével megszüntette tojástermelési tevékenységét, azóta húscsirke előállításával foglalkozik. Tojástermelési tevékenysége megszüntetését megelőzően csak a Gyermely Rt. felé végzett válogatatlan tojásértékesítést. A Gyermelyi Brojler Kft. üzleti döntéseit ügyvezetője, dr. H. I. hozta meg.

Gyermelyi Holding Zrt.

34. A Gyermely vállalatcsoport irányítója az 1992-ben alapított Gyermelyi Holding Zrt., amely gyermek, illetve a Gyermely vállalatcsoport közel álló magánszemélyek tulajdonában van. A holding pénzügyi, számviteli szolgáltatást nyújt tizenegy leányvállalatának, munkaerő-kölcsönzésen keresztül biztosítja a humán erőforrást a fizikai állománytól a felső vezetőkig. A közép és hosszú távú tervek elkészítéséért is a holding felelős, és összehangolja a vállalatcsoport termelését, kereskedelmi tevékenységét valamint beszerzéseit.

Novogal a.s.

35. A szlovákiai vállalkozás több, mint 30 éve foglalkozik tojástermeléssel, és brojlersirke tenyésztéssel.

Aranykorona Zártkörűen Működő Részvénytársaság (továbbiakban: Aranykorona Zrt.)

36. Az Aranykorona Zrt. részvényeseinek száma 367 fő, jelenleg a részvények 100 %-a magányszemélyek tulajdonában áll. A vállalkozás tejtermeléssel, étkezési tojástermeléssel, saját hasznosításra és értékesítési célra jérceneveléssel foglalkozik. A megtermelt tojást széles körben értékesítik, legjelentősebb kereskedelmi partnerük a Tesco és a Metro kereskedelmi lánc.

Családi Tojás Termelő Kft. (továbbiakban: Családi Tojás Kft.)

37. A vállalkozást 1993-ban alapították Baromfi-, Hús- és Tojásforgalmazó Kft. néven, 2002-ben létrehozták a Gubis Tojásforgalmazó Kft.-t, amely 2005. szeptember 30-án beolvadt a Baromfi-, Hús- és Tojásforgalmazó Kft.-be, amely tranzakcióval egyidejűleg a cég nevét Családi Tojás Kft. névre változtatták. Az újonnan egyesült vállalkozás egyaránt foglalkozik tojástermelő és értékesítő tevékenységgel.

Farm Tojás Mezőgazdasági Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (továbbiakban: Farm Tojás Kft.)

38. A vállalkozás irányítása alá tartozik az Egg-Land Kft. és a Biolla Kft. Jelenleg az éves szinten 1,5 milliárd forintot meghaladó árbevételű társaság csak étkezési tojástermeléssel, jérceneveléssel és tojáskereskedelemmel foglalkozik összesen 6 telephelyen az ország több megyéjében.

Szerencsi Mezőgazdasági Zrt.

39. A vállalkozás 2004 augusztusáig többségi állami tulajdonban állt, a társaság jelenlegi többségi tulajdonosa a Konfidencia 2004. Kft. A vállalkozás kisebbségi részesedéssel rendelkezik az IKR Zrt., a Pannonbúza Kft. és a Pro-Trófea Kft. vállalkozásokban.

VITAL-EGGS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft. (továbbiakban: VITAL-EGGS Kft.)

40. A vállalkozás 2001 januárjában alakult, az egykori mezőhéki termelősövetkezet baromfitelepén étkezési tojástermeléssel és annak forgalmazásával foglalkozik. A jércét saját nevelésből állítják termelésbe, kizárólag a magyar piacra értékesítenek mintegy 400 vevő részére. A multinacionális kiskereskedelmi láncok közül eddig csak a Penny Market-nek szállított.

Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Termelő-, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet
(továbbiakban: Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet)

41. A szövetkezet a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény alapján működik, a tulajdonosi jogokat a tagok összességéből álló közgyűlés, míg az operatív irányítást hét főből álló igazgatóság látja el.

CAPRIOVUS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft. (továbbiakban: CAPRIOVUS Kft.)

42. A társaság elsősorban tojástermékek készítésével és kereskedelmével foglalkozik, jelentős a tojáslé és a tojáspor előállítás és értékesítési tevékenysége. A vállalkozás jellemzően inkább tojás vásárlásával mintsem eladásával foglalkozik.

Bólyi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Zrt. (továbbiakban: Bólyi Zrt.)

43. A Bólyi Zrt. csak csekély mennyiségben állít elő étkezési tojást, alapvetően keltető tojás termelésével foglalkozik. A társaság nyilatkozata értelmében a szövetség intézőbizottságának ülésén, mint keltető tojástermelő vállalkozás vett részt.

Szíjártó Kereskedelmi Bt. (továbbiakban: Szíjártó Bt.)

44. A vállalkozás 1993-ban alakult, tevékenysége tejtermékek, tojás és élőállat nagykereskedelmére terjed ki. A társaság termékeit exportálja az Európai Unió tagállamaiba és a piaci igények kielégítése érdekében importtevékenységet is folytat.

II.2. A vizsgált piac

II.2.1. A piacra vonatkozó jogszabályi háttér

45. A vizsgált időszakban hatályos, az agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi VI. és a 2003. évi XVI. törvények tartalmazzák az agrárpiaci rendtartási eszközöket, azonban ezek közül kevés alkalmazható a tojáságazatban. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: FVM) a versenyfelügyeleti eljárás során tett nyilatkozata értelmében csak néhány kivételes esetben avatkozott be a tojáspiac alakulásába:

§ A 32/1993. (VIII. 5.) FM rendelet szerint 50 millió darab étkezési tyúktojás tojásporral történő feldolgozása után darabonként 0,90 Ft támogatás járt, amennyiben az étkezési tyúktojást 1993. június 1. és július 31. között felvásárolták és feldolgozták.

- § 1997-ben 50 millió tojást porítás útján kellett kivonni a piacról, melyhez a Minisztérium 100 millió Ft állami támogatást adott. (61/1997. (IX.10.) FM rendelet)
- § 1998-ban 4 millió tyúk után 40 Ft/db jövedelem-kiegészítést vehettek igénybe a tojástermelők. (20/1998. (IV.8.) FM rendelet)
- § 1999-ben az FVM 150 millió Ft összegben tyúkonként 30 Ft-ot biztosított azon termelők részére, akik az előző évihez képest kevesebb tyúkot telepítettek be.
- § Az agrárgazdasági célok 1999. évi költségvetési támogatásáról szóló 8/1999. (I.20.) FVM rendelet 202. §-a alapján az étkezési tojás piaci helyzete stabilizálásának támogatására 1999. évben legfeljebb 150 millió Ft összegű támogatás volt igénybe vehető.
- § 2002-ben a 88/2002. (X.1.) FVM rendelet szerint a 2002. április 1. és szeptember 30. között legfeljebb 32,5 millió tyúktojás tojásporrá történő feldolgozására 4 Ft/db intervenciós támogatást vehettek igénybe a tojástermelők.

Az 1993. évi VI. törvény

- 46. Az 1993. évi VI. törvény a garantált ár¹, az irányár² és az intervenciós ár³ fogalmát ismerte, amelyeket az adott termékpályán működő terméktanács javaslata alapján a földművelésügyi miniszter állapított meg. (11. §, 12.§)
- 47. A törvény importengedélyezési rendszer működését is lehetővé tette egyes termékeknél a belföldi piac védelme, valamint az állam nemzetközi megállapodásokban szerzett jogainak és vállalt kötelezettségeinek megvalósítása érdekében. Az importengedélyezési körbe vont termékekre a gazdasági miniszter, a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben meghatározott időszakokra mennyiségi, illetőleg értékkontingenst állapíthatott meg. (19. § (1) bekezdés)
- 48. A mennyiségi szabályozás keretében termelési önkorlátozás is vállalható volt. (13. § (1) bekezdés b) pont) Ezt a 15. § szerint terméktanács rendelhette el a jogszabály keretei között.
- 49. Az exporttámogatási rendszer⁴ célja a belföldi kereslet-kínálat egyensúlyának megteremtése és a hatékony agrárexport elősegítése volt. Az exporttámogatás mértékét a földművelésügyi miniszternek a pénzügyminiszterrel és a külügyminiszterrel együttesen kiadott rendelete határozta meg. (17. §)
- 50. A terméktanács – a törvényben foglalt célok megvalósításának elősegítése érdekében – a tagjai által történt befizetésekből támogatást nyújthatott. A terméktanács az így befizetett pénzt köteles volt elkülönítetten kezelni, és azt csak az e törvényben

¹A *garantált ár* az átlagos termelési színvonalon termelők önköltségének hetven százalékát el nem érő, jogszabályban megállapított olyan minimum ár, amelyhez a miniszter kvótát rendel, valamint az így meghatározott mennyiségű és minőségű termék felvásárlására kötelezettséget vállal. (1. § h) pont)

² Az *irányár* az az ár, amely a várható piaci viszonyok függvényében azt a centrumot jelöli meg, amely az áringadozások központját képezi. (1. § i) pont)

³ Az *intervenciós ár* az irányár alapján jogszabályban megállapított olyan legalacsonyabb, illetőleg legmagasabb ár, amelyet ha a piaci ár elér, vagy meghalad, az agrárpiacon rendtartás eszközei alkalmazásra kerülnek. (1. § j) pont)

⁴ Az *exporttámogatás* az éves költségvetési törvényben meghatározott forrás függvényében egyes termékek külpiacra jutásának elősegítése érdekében megállapított mértékű támogatás. (1. § m) pont)

meghatározott célokra történő kifizetésekre használhatta fel. (10. § (3) bekezdés) Ez alapján működtette a Baromfi TermékTanács – amelynek része a szövetség is – intervenciós alapját.

51. A törvény 18. §-a szerint a földművelésügyi miniszter piacszabályozási információs rendszert működtet, amely piaci árinformációs és piaci operatív információs rendszerből áll. A piaci árinformációs rendszert a 19. § (2) bekezdése alapján az Agrárgazdasági Kutató Intézet (a továbbiakban: AKI) működteti. A piaci árinformációs rendszer működtetéséről és az ehhez kapcsolódó feladatokról szóló 173/2004. (XII.30.) FVM rendelet tartalmazza az adatszolgáltatás szabályait. Eszerint az adatszolgáltatást az AKI által készített és a honlapján közzétett adatlapok kitöltésével – főszabályként heti gyakorisággal – kell teljesíteni.
52. A rendelet alapján a termelőknek az import tojás és tojástermékek mennyiségéről és határparitásos áráról kell információt adniuk az AKI részére (a szövetség nyilatkozata alapján 2004. május 1-je óta az Európai Unión belüli mozgás nem minősül importnak, így arról nem kell a termelőknek adatot szolgáltatni).
53. A rendelet 15. §-a alapján a termelőknek a tojás csomagolóhelyi árára vonatkozóan
- § méreosztály (M, L),
 - § kiserelés (10-es dobozos, 30 db-os tálcás),
 - § a tojás színe (barnahéjú, fehérhéjú),
 - § tartásmód (ketreces, mélyalmos)
- szerinti bontásban csomagolási költség és Áfa nélkül, válogatott, osztályozott tojásra kell adatot szolgáltatniuk az AKI felé.

A 2003. évi XVI. törvény

54. A jogszabály 2004. május 1-jéig az alapár⁵, az irányár⁶, a minimum-ár⁷ és az intervenciós felvásárlási ár⁸ fogalmát ismerte. Ezek mértékéről, alkalmazhatóságuk feltételeiről a földművelésügyi miniszter külön jogszabályban rendelkezett. (8. §)
55. 2004. május 1-jét követően irányár, intervenciós ár⁹ és alapár hirdethető a gazdálkodás kiszámíthatósága és a piac szereplőinek tájékoztatása érdekében. (8. §) Az importengedélyezési rendszert ez a törvény már nem tartalmazza, míg továbbra is nevesíti a termelési önkorlátozást. (6. § (1) bekezdés 17. pont)

⁵ Az alapár az egyes termékpálya-szabályozásokban meghatározott olyan ár, amelyhez az agrárpiaci rendtartás egyes eszközeinek alkalmazása köthető. (2. § 9. pont)

⁶ Az irányár egyes termékpálya-szabályozásokban az adott termékre előre meghatározott olyan ár, amely a piaci viszonyok függvényében a várható áringadozások centrumát jelöli, amelyhez az agrárpiaci rendtartás egyes eszközeinek alkalmazása köthető. (2. § 10. pont)

⁷ A minimumár az egyes termékpálya-szabályozásokban meghatározott, a felvásárló által a termelő részére fizetendő minimális átvételi ár. (2. § 11. pont)

⁸ Az intervenciós felvásárlási ár az egyes termékpálya-szabályozásokban meghatározott olyan - a termelők vonatkozásában részükre méltányos jövedelmet biztosító, előre meghirdetett - ár, amelyet ha a piaci ár elér és a külön jogszabályban meghatározott feltételek teljesülnek, az állami felvásárlás megindul. (2. § 12. pont)

⁹ Az intervenciós ár meghatározása szerint az egyes termékpálya-szabályozásokban meghatározott olyan előre meghirdetett ár, amely áron az intervenciós időszak alatt a külön rendeletben meghatározott minőségi és mennyiségi feltételeknek megfelelő termék felajánlható intervenciós felvásárlásra. (2. § 12. pont)

56. Az exporttámogatási rendszer célja, megjelentetésének formai követelményei a korábbi szabályozáshoz képest 2004. május 1-jéig nem változtak, ezt követően hatályon kívül helyezték őket. (10. §)
57. Változatlanul lehetővé teszi a terméktanácsok részére, hogy a tagjaik által történt befizetésekből támogatást nyújtsanak. (14. §)

A Baromfi Terméktanács intervenciós alapja

58. A Baromfi Terméktanács az agrárpiaci rendtartási törvényen alapuló intervenciós szabályzata szerint a többlet levezetésének export, tojáspor készítése, előrehozott tyúkkivágás, és egyéb (keltető tojás megsemmisítés, selejt tyúkok vágóhídi levágatása és/vagy exportja, a tojásfogyasztás és az értékesítés ösztönzése) útján történő levezetését támogatja.
59. Az intervenciós szabályzat szerint a szövetség tesz ajánlást az egyensúlyi zavarok elhárításának módjára, a pályázati feltételekre, a veszteségtérítés fizetésére.

A tojáságazatra vonatkozó közösségi szabályozás

60. Az FVM a versenyfelügyeleti eljárás során adott tájékoztatása alapján a közösségi tojáspiacra az alábbi szabályozás vonatkozik. Az Európai Unió Közös Agrárpolitikája a tojáságazatot „könnyű piacsabályozású” ágazatként kezeli. Ennek megfelelően a belső piaci viszonyok és az árak alakulását a kereslet-kínálat törvényszerűségeire bízta.
61. Az étkezési tojás közös piaci rendtartását a 2771/75/EGK tanácsi rendelet szabályozza. A rendelet kizárja a piaci intervenciós intézkedések minden formáját a központi felvásárlások és a magántárolási támogatások tekintetében. Az EU költségvetéséből finanszírozott, közvetlen termelői támogatások köre rendkívül szűk. Az Európai Unió leginkább a kereskedelemben – exporttámogatás, import védelme útján –, az állategészségügyben, a környezetvédelemben és az állatjólét előmozdítása terén aktív.
62. A tojáságazatban az Európai Bizottság nem határoz meg alapárat, irányárat, minimumárat és ebből kifolyólag nem alkalmaz intervenciós árat sem. Az étkezési tojás forgalomba hozatalának előírásait az 1907/90/EGK tanácsi rendelet és a Bizottság 2295/2003 rendelete tartalmazza.
63. A Bizottság 572/1999/EK rendelete szabályozza a tojásra vonatkozó árfigyelési rendszert, amely előírja, hogy a tagállamoknak heti rendszerességgel kell a Bizottságnak jelentést küldeni az L, M kategóriájú tojások csomagolóhelyen érvényes eladási áráról. A Bizottság ezt követően hetente közzéteszi a tagállamok piacán megfigyelt tojásárakat.
64. A tojáspiac közös szervezéséről szóló 2771/75/EGK tanácsi rendelet 8. cikke szerint meghatározott termékek világpiaci ára és a Közösségen belüli ára közötti különbséget exportvisszatérítéssel lehet fedezni, amelyről a Bizottság havonta vagy negyedévente a piaci helyzettől függően rendeletet alkot, amelyben megállapítja az exportvisszatérítési

mértékeket. Magyarországon az exportvisszatérítés rendszerét a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal működteti. Az 1345/2006/EK bizottsági rendelet alapján az étkezési tojásra is igényelhető exporttámogatás.

65. Az uniós tojáságazat másik piacszabályozási eszköze az irányadó árak közzététele, amelyet a 2771/75/EGK tanácsi rendelet 5. cikk (4) bekezdése szabályoz. A tojáságazatban érvényes irányadó árak a 1484/95/EGK bizottsági rendelet értelmében szabályos időközönként (általában havonta egyszer) kerülnek meghatározásra.
66. A tojáságazatban alkalmazott uniós import-engedélyezési rendszer (import engedélyek és kontingensek kérelmezése és kiadása) működtetését a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal végzi. A magyar állategészségügyi hatóság minden állati eredetű termék exportja esetén az adott célország illetékes hatósága által meghatározott feltételek alapján állítja össze az export állategészségügyi bizonyítványt. A magyar hatóságok szerepe mindössze annyi, hogy jóváhagyási számmal lássák el a magyar fordítást tartalmazó formulát. Ezek alól kivételt képeznek a kétoldali tárgyalások során (Brüsszel-Moszkva) megszületett orosz export bizonyítványok.
67. Az import-engedélyezési rendszer horizontális irányelveit a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló 1291/2000/EK bizottsági rendelet, valamint a mezőgazdasági termékeket érintő biztosítéki rendszer alkalmazására vonatkozó közös részletes szabályok megállapításáról szóló 2220/1985/EGK bizottsági rendelet tartalmazza.
68. Az állati eredetű termékek importja esetén attól függően, hogy harmonizált (teljes körűen jogilag szabályozott), félig harmonizált vagy nem harmonizált termékről van szó, a közösségi vagy a hazai jogszabályok érvényesek. A vonatkozó joganyag igen terjedelmes voltára tekintettel a teljesség igénye nélkül az étkezési tojás behozatalára vonatkozó fontosabb jogszabályok: a többször módosított 2003/812/EK, 2004/432/EK és 94/85/EK bizottsági határozatok, valamint a 853/2004/EK rendelet. A fentiekén túl az adott kiindulási terület járványügyi helyzete miatt további igazolások is szükségessé válnak vagy válhatnak az importáláshoz.
69. Az FVM nyilatkozata értelmében a nemzeti rendeletek már az uniós csatlakozás előtt, de különösen utána a közösségi jogszabályokkal kerültek megalkotásra. Az FVM szerint az Európai Unió támogatja a termelői csoportok, valamint a termelők által történő értékesítési szervezetek létrehozását.

II.2.2. A vizsgált piac jellemzői

70. A hazai tyúktojástermelést egyrészt a háztáji termelők, másrészt az intenzív tojástermelő vállalkozások képviselik.
71. A szövetség előadása szerint a tagok a hazai teljes, évi kb. 3 milliárd db tojás kb. 30 %-át termelik meg. Becslésük szerint a szövetségen kívüli, intenzív tojástermelő vállalkozások a teljes termelés kb. 20 %-át képviselik. A fennmaradó kb. 50%-ot a háztáji termelés teszi ki. Kiemelendő ugyanakkor, hogy valamennyi nagy tojástermelő vállalkozás a szövetség tagja és a láncokhoz beszállítani elsődlegesen ők képesek.

72. A háztáji termelés az intenzív termeléssel szemben csak szezonális: húsvétól szeptemberig tart. A háztáji tojást elsődlegesen saját felhasználásra állítják elő, ezen túlmenő értékesítése jellemzően a helyi piacokon, illetve házaknál történik.
73. Az intenzív tojástermelést a vállalkozások egész évben folytatják. Az intenzív tojástermelésben elterjedt technológiák szerint általában 52 hétig termelnek a tyúkok, de ez kitolódhat 85-97 hétre is.
74. Az intenzív tojástermelő vállalkozások nagyságrendje között nagy eltérés mutatkozik, 300-tól 300 ezer darabig terjedő tojótyúk állománnyal bírnak. Megközelítőleg 400 vállalkozás rendelkezik 350 tojótyúk fölötti állománnyal. A szövetség szerint az 50 ezer tojótyúk feletti létszámmal rendelkező vállalkozások tekinthetők a piac jelentős szereplőinek. A számuk a szövetségi tagok körében kb. húszra tehető. A 100 ezer tojótyúk állománnyal rendelkező szövetségi tag vállalkozások száma kb. tíz.
75. Az intenzív termelők a héjas tojást a nagybani piacon, az élelmiszer-kiskereskedelmi üzletek felé, a feldolgozóknak és a pékeknek, cukrászoknak, téstagyártóknak értékesítik. A kereskedelmi láncok (a továbbiakban: láncok) megjelenésével, a vásárlói szokások átalakulásával a nagybani értékesítés is háttérbe szorult.
76. A szövetség álláspontja szerint a keltetőtojást héjas étkezési tojásként nem lehet forgalomba hozni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a valóságban nem jelenik meg a keltetőtojás étkezési tojásként a boltokban. A felhasználás célja alapján a keltetőtojás és az étkezési tojás között számottevő különbség mutatkozik, tekintettel arra, hogy a hatályos szabályozás értelmében keltetőtojást csak élelmiszeripari és ipari felhasználásra lehet értékesíteni. Húspiaci túlkínálat esetén – a szövetség szerint – már többször előfordult, hogy keltetőtojást adtak el étkezési tojásként, amely lenyomta az árakat.
77. 2000 előtt az volt a jellemző, hogy a Nagykőrösi úti nagybani piac árai voltak mérvadóak a tojásértékesítési árakra, a nagy áruházláncok elterjedésével azok árai lettek a viszonyítási alapok. (Vj-199/2005/105.)
78. Arra vonatkozóan, hogy a forgalom mekkora részét bonyolítják a láncok, a szövetség nem tudott adatot szolgáltatni. A szövetségi elnök becslése szerint a láncokon keresztül lebonyolított forgalom a teljes forgalom 50-60 %-át teszi ki. A szövetség előadása szerint a nagy termelők forgalmának kb. 70-80 %-át a láncok adják.
79. Valamennyi nagy tojástermelő vállalkozás a szövetség tagja, a láncok beszállítói jellemzően szövetségi tagok. Közöttük azonban más, nem szövetségi tag vállalkozások is szerepelnek, így pl. a Biolla Kft., a Cabribelt Kft., a Farmer Promt Kft., az Illés Kft., az Interfrucht Kft., a Plus Kft., a Tofer Kft. A beszállítók között német, lengyel és szlovák vállalkozások is vannak.
80. Több, a helyszíni vizsgálatok során fellelt irat szerint 18-20 vállalkozás képes Magyarországon a láncokhoz való beszállításra.
81. Az Agricola Rt. nyilatkozata szerint 10-12 vállalkozás képes a fogyasztói igények megfelelő kielégítésére. Az Agricola Rt. a láncokba való beszállítás feltételei között az alábbiakat sorolta fel:
- Ø a megfelelő tartáskörülmények biztosítása;
 - Ø a megfelelő nagyságú állomány a folyamatos ellátás érdekében;

- Ø a megfelelő nagyságú osztályozó-válogató-csomagoló kapacitás (Bár az osztályozás-válogatás a jogszabály szerint nem kötelező, de elvárás a fogyasztók részéről, hogy ugyanolyan nagyságú tojásokat kapjanak. A láncok fóliás, 10-es és 6-os dobozos tojást vásárolnak.);
 - Ø a szállítóeszközök, ami ÁNTSZ-engedélyes, hűtős autókat jelent (a láncok felé korábban az üzletbe kellett szállítani, most a logisztikai központjukba);
 - Ø a megfelelő készpénz-állományt a belistázási költségek miatt.
82. Az intenzív termelésre hat a háztáji termelés, mert a háztáji termelés megjelenésével (a húsvéttól szeptemberig tartó időszakban) jellemzően túlkínálati piac alakul ki. Szeptembertől azonban a kínálat csökkenésével általában a tojásárak emelkedése következik be.
83. A tojás homogén termék, ezért a fogyasztó számára annak ára a meghatározó. A láncoknak kizárólag az ár számít a beszerzésnél. Az átlagfogyasztót a tojás vásárlásánál egyéb körülmények, pl. a tojótyúk tartásmódja (ketreces, mélyalmos, egyéb) nem érdeklik. A pékek és a cukrászok felé történő értékesítésnél az ár mellett a megfelelő minőség és a szolgáltatások (pl. kiszállítás) is számítanak.
84. A héjas étkezési tojáson belül vannak ún. „prémium” termékek: ilyen a szelén, az E-vitaminos, az extra sárga, az omega és a biotojás. A prémium-termékek mennyisége elhanyagolható. Ezeknek más a célközönsége, egészségtudatos vásárlók veszik, és áruk is magasabb a hozzáadott érték-többlet miatt. Ezen szempontok alapján a prémium-termékek elméletileg elkülönült piacot képezhetnek a héjas étkezési tojás piacán belül. Elmondható azonban, hogy a héjas tojás árának változása a prémium-tojások árának változására is kihat. Emiatt a prémium-termékek nem viselkednek külön piacként.
85. A tojás kereslete rugalmatlan. A tojás kereslete akkor sem csökken, ha az ára 5-10 százalékkal megemelkedik. A tojás iránti kereslet húsvétkor és főleg karácsonykor a legnagyobb. Ilyenkor vagy nincs, vagy minimális az áremelkedés, mert ilyen alkalmakkor minden eladó akciót hirdet a vevők becsalogatása érdekében.
86. A tojáspiac jellemzője, hogy vevőnként változó, egyedi árak vannak. Az árajánlatok egyeztetése általában hetente, telefonon történik, az írásbeli ajánlattétel viszonylag ritka.
87. A héjas tojás súlyától függően S-, S+, M vagy L besorolású. Az S- súlyú tojás minősül apró tojásnak, ami a termelési szezon elején keletkezik. Ezt követően S+-os, majd M-es, a termelési időszak végén pedig L-es tojást termelnek. Az L-es tojás héja vékonyabb, emiatt elsősorban tojásfeldolgozóknak adják el. Az M-es és az L-es tojás teszi ki a tojástermelés 80-85 %-át. A legtöbb fogyasztó ezt a két tojásméretet keresi. Az S+, S--os tojásokat a láncok vásárolják, akciós célra, hiszen ezeket lehet a legolcsóbban eladni.
88. A tojás árát a súly, a csomagolás és az osztályozás befolyásolja. Az M-es, L-es tojás ára között gyakorlatilag nincs különbség. Ehhez képest az S-es tojás ára kb. 20-30 százalékkal alacsonyabb.
89. A csomagolást nézve a 10-es dobozos kiszerelés a legdrágább, ami egyébként a legáltalánosabb; ez kb. 2,50-2,80 Ft-tal emeli egy tojás árát. A legolcsóbb csomagolt termék a tálcás tojás. A háztartási fogyasztók a 10-es dobozos és a 30-as tálcás kiszerelést vásárolják.

90. Egyéb szárnyasok tojásai az árra, a minőségre, valamint a magyar fogyasztói kultúrára tekintettel nem minősíthetők helyettesíthető terméknek.
91. A tojás ipari felhasználása terén a tojáslé és a tojáspor ugyanolyan célra használható fel, mint a héjas tojás. A tojáslé lehet csak tojásfehérje, csak tojássárgája, vagy a kettő keveréke. A felhasználás konkrét formájától függ, melyik terméket alkalmazzák: a tojásfehérjét pl. habcsók készítéséhez, a tojássárgáját fagylalt, majonéz készítéséhez, a kettő keverékét pl. a pékek a kenyér megkenéséhez.
92. A tojáspor egyik előnye a tojásléhez képest, hogy az ellenőrző szervek elfogadják egészségügyi szempontból. A hazai ipari/üzemi konyhák ugyanis tárolási hiányosságok miatt nincsenek felkészülve a nyers tojás tárolására. A tojáspor további előnye a tojásléhez képest a hosszú eltarthatósága: 1 évig használható fel, míg a tojáslé lehet 3-6-9-28-90 napos szavatosságú, hűtéstől-hőkezeléstől függően. A tojáspor ugyanakkor gyengébb minőségű lehet, mint a tojáslé, mert a tojáspornál annak állagából adódóan nem kontrollálható a minőség, míg a tojáslénél az észrevehető.
93. A tojástermelők szempontjából a tojáspor értékmentés, mert azt a tojást porítják le, amit nem lehet megfelelő áron eladni. A szabályozás szerint ugyanis 28 nap a szavatosság, 21 napig lehet forgalomban. A hazai tojásfeldolgozóknál a teljes termelés kb. 5-6 %-a, 120-250 millió db tojás kerül tojáslé, tojáspor formájában feldolgozásra.
94. A szövetség 2004. január 26-i, a 2004. évi közgyűlésére készült beszámoló a következő tojáspiaci jellemzést adja:
- „...1996. a súlyos piaci válság éve, a vásárlóerő általános csökkenése a tojásfogyasztásban is megmutatkozik, a vágótyúk százai kerülnek ki a háztájiból. A takarmány ára 70 %-kal emelkedik. A Szövetség 50 millió tojás porításának támogatását kéri az FVM-től 2 Ft/db mértékben, melyet elutasít a minisztérium. Ez az időszak az FM-ben az „irányár” meghirdetésének korszaka, mely csodafegyver pénz nélkül. Olyan, mint a nyílvesztő új nélkül. A szövetség ennek szellemében működteti ugyan az árbizottságot, de eszköz nélkül csak tájékozódásra alkalmasak ezek az összejövedelek...
1997-ben a takarmányárak megmaradtak az előző évi igen magas szinten, a tojásár átlagosan 2,30 Ft-tal volt jobb, mint 1996-ban. A szezonális többlet miatt azonban 50 millió tojást porítással kellett kivonni...
1998. az ágazat fekete éveként vonult be a krónikába. Ebben az évben először fordult elő, hogy a tojásár az egész év folyamán az önköltség alatt volt...Az 1997-es év gabonafeleslege jelentősen növelte a ház körüli állományokat, ugyanakkor a húspiac telítettsége miatt a keltetőtojások egy részét is étkezési tojásként próbálták eladni...
1999 szeptemberéig tartott a „fekete korszak”, miközben a 150 millió Ft-os állami támogatással 500 ezerrel csökkentettük a tyúklétszámot...
.. 2000. év végre egy igazi jó év volt, köszönhetően elsősorban a sikeres állománycsökkentésnek...
2001. év már gyengébb, mint az előző, az árak az év második felében már nem érik el az előző évi szintet, szerencsére a takarmányárak és az önköltség is csökken, ennél fogva elfogadhatónak minősíthetjük az akkori helyzetet...
2002-ben az 1998-as évhez hasonló állapot alakult ki. A költségek emelkedése mellett csökkenő árakkal (átlagosan 90 fillérrel) kellett szembenézni. Az okok a következők voltak:*
- Ø a tyúkállomány újra megnőtt

- Ø az olcsó tojásimport
- Ø a húscsirke keltetőtojás többlet
- Ø selejt tyúkok levágatásának nehézsége
- Ø az állatjóléti szabályok hatályba lépése előtti „lázás” kapacitásnövelés
- Ø a nem működő forgalmazási rend.

A nehéz helyzetben a támogatás átcsoportosítását kértük és kaptuk az FVM-től, így 130 millió Ft-ot tudtunk tojásporítás támogatására fordítani, és így sikerült 65 millió tojást kivonni a piacról....

A 2003. év jelentős készletekkel indult, ezért az IB úgy döntött, hogy 10 millió tojást sürgősen ki kell vonni a piacról és ehhez fel kell használni a 2003-ban képződött kockázati alapot.... A 2003. évben az árak egészen szeptemberig katasztrofálisan alacsonyak voltak és az emelkedés is igen lassú volt. A teljes összeomlástól a 90 millió tojás exportja mentette meg az ágazatot. Az átlagár újabb 90 fillérrel csökkent az előző évhez képest, 2001-hez viszonyítva 1,80 Ft-tal, miközben az önköltség 0,80-0,90 Ft-tal emelkedett, tehát 2001-hez képest tojásonként 2,60 Ft-tal rosszabb eredményt lehetett a múlt évben elérni. Júniusban sajtóközleményben hívtuk fel a közvélemény figyelmét az ágazat rettenetesen rossz helyzetére...

Az elmúlt közel 10 év összegezve a folytonos piaci zavarokról, ezek leküzdéséről szolt...”

II.3. A vizsgálat által feltárt bizonyítékok

II.3.1. Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége tevékenységével kapcsolatos bizonyítékok

II.3.1.1.) A szövetség alapszabálya

95. Mind az 1990. mind a 2000. évi alapszabályban szerepel, hogy az intézőbizottság előkészítő és végrehajtó tevékenysége mellett, saját hatáskörben – egyebek mellett – működteti az árbizottságot (Alapszabályok 20., illetve 21. pontjai).
96. Az árbizottságra vonatkozó szabályok az 1990. évi alapszabályban a következők voltak: „Az Árbizottság tagjai figyelemmel kísérik a piaci viszonyokat, a nagykereskedelmi, illetve fogyasztói árakat; és erről folyamatosan tájékoztatják a szövetség tagjait. A koordinációt a szövetség titkára végzi.” (1990. évi alapszabály, 21. pont)
97. A 2000. évi alapszabályban a következők szerepelnek: „Az árbizottság tagjait az intézőbizottság kéri fel a bizottságban történő részvételre. Az árbizottság tagjai figyelemmel kísérik a piaci viszonyokat, a nagykereskedelmi, illetve fogyasztói árakat, és erről folyamatosan tájékoztatják a szövetség tagjait. A koordinációt a szövetség titkára végzi. Az árbizottság javaslatot tesz a termelői és nagykereskedelmi árakra, amelyekről a szövetség tagjait informálja.”¹⁰ (2000. évi alapszabály, 22. pont)

¹⁰ Az idézetekben szereplő aláhúzásokkal a versenytanács az ügy szempontjából meghatározó részeket emeli ki.

II.3.1.2.) A 2002. januári, az import engedélyhez kötéséről szóló 2/2002. (I.8.) MTTSZ IB. sz. határozat és annak folyamányai

98. A szövetség 2002. január 17-i keltezésű hírlevele, amely a tagoknak szólt, szövetségi fejléccel, a titkár nevével, aláírásával volt ellátva, az alábbiakat tartalmazza:

„Értesítem, hogy a Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége intézőbizottsága 2002. január 8-i ülésén a következő határozatot hozta.

2/2002. (I. 8.) MTTSZ IB. sz. határozat

A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége tagja héjas tojást vagy bármilyen tojásterméket csak a szövetség előzetes hozzájárulása alapján hozhat be az országba. Az IB hozzájárulása nélkül vagy az IB hozzájárulását megtagadó döntése ellenére importáló Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetségének tagja terméktanácsi jogai azonnal megszűnnek és a kizárási folyamat vele szemben megindul.

Az intézőbizottság a határozatot egyhangúlag elfogadta. A határozat minden tagra kötelező.”

99. A szövetség 2002. szeptember 16-i keltezésű körfaxában, amely a szövetség fejlécével, a titkár nevével, aláírásával volt ellátva, továbbá az intézőbizottsági tagoknak szólt, az alábbiak szerepelnek:

„A telepítések időrendje miatt jelenleg és még néhány hétig jelentősen kevesebb tojás termelődik az ágazatban a korábbi időszakhoz képest hetente 5-6 millió tojással. Emiatt a tojásfeldolgozók nehéz helyzetbe kerültek, és vevőik megtartása, illetve Gyermely esetében a téstagyártás alapanyagának biztosítása miatt a szövetséget keresték meg. A Capriovus Kft.-nek heti 1000 láda tojásra van szüksége. A Gyermely Rt. csak importból látja a téstagyártás igényét kielégítőnek. A vértesszőlősi Agricola Rt.-nek bér munkában 50 tonna tojáslére van szüksége, melyhez 1 millió tojást már kiszállított Dániába.

A fentiek miatt faxfordultával kérem szíves válaszát megküldeni az alábbi kérdésekre. Az importokról intézőbizottsági döntés van, hogy csak az IB hozzájárulásával hozható be tojás vagy tojástermék.

....

3. A Gyermely Rt. és a SÁTO Kft. részére max. heti 500 ezer darab tojás 6 héten keresztüli importjához hozzájárulok /nem járulok hozzá.

4. Az Agricola Rt. 50 tonna tojáslé Dániából történő importjához hozzájárulok/nem járulok hozzá.”

100. A szövetség titkárának 2002. szeptember 24-i keltezésű levele, amelyet a Farm Tojás Kft. ügyvezetőjének írt, az alábbiakat tartalmazza:

„A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége intézőbizottsága 2/2002. (I. 8.) sz. határozata alapján az IB előzetes hozzájárulása szükséges tojás vagy tojástermékek behozatalához. Értesítem, hogy a fenti határozat alapján írásbeli szavazást kértem az IB tagjaitól tojás-behozatali szándékáról. Az IB többségi döntése alapján a behozatalhoz nem járul hozzá.”

101. A szövetség 2002. évi közgyűlésére szóló (2002. november 29-ei keltezésű) beszámoló címet viselő dokumentum szerint „*az IB január 8-i döntése értelmében BTT tag csak az IB előzetes hozzájárulása alapján hozhat be tojást vagy*

tojásterméket. Az ilyen jellegű kérelmeket az IB nem hagyta jóvá, de meg kell jegyeznünk, hogy ebben a kérdésben az IB nem egységes”.

II.3.1.3.) Készlet adatok megküldése

102. A szövetség tagjainak 2002. február 27-ei állapot szerinti, aktuális készleteit tartalmazó táblázatot más tagvállalkozásoknak is megküldte. A vizsgálók ez utóbbi dokumentumra a Mizse Tojás Kft.-nél folytatott helyszíni vizsgálat során bukkantak rá, amely táblázatos formában tartalmazza a vállalkozások neve mellett az aktuális készletadatokat.

II.3.1.4.) A Szövetség 2002. júliusi hírlevele

103. A szövetség 2002. július 24-i keltezésű hírlevele a szövetség valamennyi tojástermelő tagjának szólt. A hírlevél fejlécében a szövetség szerepel, aláíróként a szövetség akkori elnöke és a szövetség titkára vannak feltüntetve. A hírlevél az alábbiakat tartalmazza:

„A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége intézőbizottsága 2002. július 23-i ülésén újra megtárgyalta a tojáspiac helyzetét, és a következőkről döntött.

1. A tojáskészletek nagysága általában elviselhető, átlagosan 9 napi, néhány nagy termelőnél vannak csak nagyobb készletek. A tojáspiac jellege és a jelenlegi termelői kínálat sem indokolja a rendkívül alacsony tojásárat. A fogyasztói árak a kiskereskedelemben, a piacokon alig térnek el a tavalyi árártól (maximum 1 Ft-tal olcsóbb a tojás). A tojásfogyasztást, a vásárlási kedvet a sokkal olcsóbb ár sem befolyásolná. Ezért közlésezi a következő legalacsonyabb árakat, melyek alkalmazását nyomatékosan ajánlja:

telepi eladási ár 13 Ft/db

ládázott nagykereskedelmi ár 14 Ft/db

dobozolt tojás 15 Ft/db

2. Felhívja a termelők figyelmét, hogy az apró tojást ne vigyék a héjas tojás piacra, hanem porítottassák le, vagy ha ez nehézségekbe ütközne, mindenképpen élelmiszer-feldolgozónak adják el.

A nagyobb készletekkel rendelkező termelők vállalják a felesleg porítását. A tojás átlagos – 12 Ft-os – önköltségénél alacsonyabb porítási átvételi árnál az önköltség és az átvételi ár közti különbség felét a felesleggel rendelkező termelő vállalja, a másik felét – amennyiben a minisztériumtól támogatást kapunk – a költségvetésből fedeznénk. Az FVM augusztus elején dönt erről, de ha elutasítják javaslatunkat, akkor is porítani kell a felesleget.

3. A nagy áruházak beszállítóiból alakult árbizottságot működésbe kell hozni. Az árbizottság augusztus 1-jén ülést tart.

....

Kérjük, hogy a fentiekkel kapcsolatos észrevételeikkel keressék meg a Baromfi Termék Tanács Titkárságát, az ajánlott áraknál kisebb eladásokról, annak okáról rendszeres tájékoztatást küldjenek.”

104. A szövetség 2002. július 24-i keltezésű meghívójának fejlécén a szövetség szerepel, aláíróként – mivel feltehetően sablonról volt szó – az akkori elnök és titkár szerepelnek. A meghívóban az alábbiak olvashatók:

„A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége intézőbizottsága 2002. július 23-i ülésén újra megtárgyalta a piac helyzetét, és arról döntött, hogy az árbizottság üljön össze, és kezdjen újra működni.

Az IB nyomtatékosan kéri a tojástermelőket, hogy az alábbi minimális árakat alkalmazzák az „M”-es tojásoknál:

<i>telepi eladási ár</i>	<i>13 Ft/db</i>
<i>ládázott nagykereskedelmi ár</i>	<i>14 Ft/db</i>
<i>dobozolt tojás</i>	<i>15 Ft/db</i>

A minimális árak működtetéséről, az árfigyelésről 2002. augusztus 1-jén 10.30 órakor megbeszélést tartunk, melyre ezúton hívjuk meg.

Az ülés helye: Budapest V., Akadémia u. 1.

II. emelet 271/a. tárgyaló

Kérjük, hogy ezen feltétlenül vegyen részt vagy akadályoztatása esetén képviseltesse magát.”

105. A 2002. évi szövetségi közgyűlésre készült 2002. november 29-i keltezésű szövetségi beszámoló szerint „2002. augusztus 1-jén az árbizottságot hívtuk össze”.

II.3.1.5.) A szövetség 2003-as ajánlása

106. A szövetség 2003. július 15-i keltezésű meghívója, amelyet az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Szövetkezetnek címeztek, a szövetség fejlécével, az elnök és a titkár nevével van ellátva. Az iraton az alábbiak szerepelnek:

„Néhány jelzésből a piac változására lehet következtetni, ezért a kibővített árbizottság ülését a helyzet értékelésére összehívjuk 2003. július 17-én 11 órára.

....”

107. A szövetség fejlécével és a titkár aláírásával ellátott, a szövetség tagjainak címzett 2003. szeptember 5-i keltezésű hírlevél 1. pontjában az alábbiak szerepelnek:

„A 2003. év talán az utóbbi 15 év legsúlyosabb piaci válságát hozta a tojástermelőknek. Már július végén kezdett a kínálat és a kereslet egyensúlyba jutni, ezért az árbizottság a termelői ár megemelését javasolta. Az eltelt egy hónap alatt azonban az árak továbbra is alacsony szinten maradtak. A mellékelt termelési görbe szerint a jércetelepítésekéből számított tojástermelés az előző évek szintje alatt lesz, csak októberben éri el a tavalyit. Időközben folytatódik az export is, ezért mindenki igyekezzen fokozatosan emelni az árat”.

108. A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége fejlécű irat, amelynek szövege a szövetség nyilatkozata szerint a Magyar Baromfi című újság 2003. augusztusi számában is megjelent, az alábbiakat tartalmazza:

„Három héttel a tojástermelők kétségbeejtő helyzetéről szóló sajtótájékoztató után a szövetség kibővített árbizottsági ülést tartott. Az összejövetelt az indokolta, hogy a tojáskészletek kezdtek eltűnni, felmérésünk szerint egy-két nagy termelő kivételével ekkor már csak 3-5 napi készlet volt a termelőknél.

Joggal teheti fel a kérdést az olvasó, mi történt három hét alatt?

A válasz természetesen az, hogy egy három hétnél sokkal hosszabb folyamat ért a végére. A folyamat neve a magyar tojástermelés tönkretétele az EU csatlakozás előtt.

Eredménye milliárdos nagyságrendű veszteség, jó néhány tojótelep bezárása (kb. százezer tyúkférőhely megszűnése), az optimálisnál korábbi tyúkkivágások.

A még kitartó termelők „szerencséjére” folyamatosan lehetett tojást kiszállítani nyugat-európai tojásfeldolgozóknak 8-8,50 Ft-os áron. Az export ugyan a veszteséget gyarapította, de egyben tehermentesítette valamelyest a nagyon nyomott piacot. A környező országokban emelkedni kezdtek a tojásárak.

Mindezek alapján elérkezettnek látszott az idő, hogy a termelők az árakat megkíséreljék az önköltség fölé emelni. Ez volt a cél az árbizottság ülésén. Az áremelés lehetőségével minden résztvevő egyetértett, de többen jelezték, hogy a kereskedelem ellenállását nehéz lesz leküzdeni.

Sajnos nekik lett igazuk, hiszen az első próbálkozások hatására sorra kezdték hirdetni a tojásakciókat az áruházláncok. Mindez azt a célt szolgálta, hogy hivatkozási alap legyen az áremelési kísérletekre válaszul, hiszen az „X” áruházakban a fogyasztói ár csak 12 Ft, miért adjak én 13 Ft-ot a termelőnek?... ”

II.3.1.6.) A 2004. január 6-i, 1/2004. (I. 6.) MTTSZ IB sz. intézőbizottsági határozat

109. A szövetség 2004. január 6-i intézőbizottsági üléséről készített emlékeztető 2., A tojáspiac helyzete című napirendi pontja szerint az akkori szövetségi elnök az alábbi javaslatot tette:

„A jelenlegi készlet átlagosan 8 napi termelésnek felel meg, ami még elfogadható, de az előjelek nem jók. Az exportot folytatni kell, még akkor is, ha a jelenlegi ár 0,78-0,80 eurocent. Javaslatát, mely szerint a nagyobb termelők kapjanak felkérő levelet, hogy a termelésük 10 %-át ajánlják fel exportra, esetleg porításra és a selejt tyúkok mennyiségéről és a kivágás ütemezéséről kapjanak levelet a tyúkvágással foglalkozó feldolgozók, az intézőbizottság elfogadta.”

110. Ehhez kapcsolódott a 2004. január 12-i keltezésű szövetségi körlevél, amely a tízezer db-nál több tojótyúkot tartó termelőknek szólt - a körlevélhez csatolt címlista 64 tag nevét tartalmazza.

„A Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége intézőbizottsága 2004. január 6-i ülésén született 1/2004. (I. 6.) MTTSZ IB sz. határozata alapján kériünk minden 10 ezer tyúknál nagyobb állatlétszámmal dolgozó termelőt, hogy 2004. év húsvétjáig (április 11.) termelésének 10 %-át ajánlja fel exportra vagy bérporításban készítsen tojásport. A tojáspiacon a jelentősen megemelkedett önköltségen felüli árat csak ebben az esetben érhetjük el. A kivitelt még akkor is folytatni kell, ha ezen veszteség keletkezik. A termelés 10 %-ának vesztesége még mindig elviselhetőbb, mint a piac várható összeomlásából eredő teljes csőd.
Kérem, hogy az a termelő, akinek nincs kapcsolata exportot bonyolító céggel, az exportálandó mennyiséggel a szövetség titkárát keresse meg.”

II.3.1.7.) A 2004. február 27-i intézőbizottsági megbeszélés

111. A szövetség 2004. február 27-i intézőbizottsági üléséről készült emlékeztetőben az alábbiak szerepelnek:

„... akkori elnök a tojáságazat helyzetértékelés kapcsán elmondta, hogy „20 millió a jelenlegi felesleg, ennek megszüntetése a cél. Nem várható, hogy húsvét körül jelentősen nőjön a felhasználás. A felesleg csökkentésének több lehetősége van:

- akciós értékesítés húsvét táján (10 Ft/db a dobozos tojásnál)*
- a tojásporítás növelése (ennek azonban technikai korlátai vannak)*
- előbbre hozott tojókivágás.*

Az importtól nem kell félnünk, mivel a magyar áraknál olcsóbb sajnos nincsen. Össze kell fognunk, össze tudunk-e fogni, hiszen ez minden alkalommal felvetődik, de egymás ellen kihasználnak bennünket a multik. Meg tudjuk-e oldani a 10 %-os termeléseszköcsökkentést. Javasolja az 50 ezer tyúknál többet tartó termelők és feldolgozók összehívását a közeljövőben. Minimálár bevezetését kezdeményezi a kiszerezéstől függően az „M” minőségnél 12,50-15,50 Ft/db között.”

112. Az ülésen a Bábolna Agrária Kft., a Bábolna Tetra Kft. és a Pák-to Kft. képviselői elmondták, hogy egyetértenek az előrehozott tyúkkivágással.
113. B. Zs. az ülés végén az alábbiakat mondta el: *„... Javasolja, hogy levélben értesítsük a termelőket az előrehozott tyúkkivágásról. Az 50 ezer tyúknál többet tartó termelők és feldolgozók mielőbbi összehívását.”* Az emlékeztető szerint az intézőbizottság az utóbbi javaslatot egyhangúlag elfogadta.
114. A szövetség 2005. február 10-i közgyűlésére készített 2005. február 3-i szövetségi beszámoló szerint *„az előző közgyűlés – 2004. február 5. – óta a szövetség intézőbizottsága öt alkalommal ülésezett és 11 határozatot hozott.”* A határozatok a beszámoló szerint egyebek mellett *„a 2004. év eleji felhalmozódott készletekkel”* foglalkoztak. A 2004. évi piaci helyzettel kapcsolatban a beszámolóban az szerepel, hogy *„megmaradt piacbefolyásoló eszközként a tojásporítás, az előrehozott tyúkkivágás és ráfizetéssel exportálni 6-7 Ft/db áron. A szövetség körlevelet adott ki tagjainak, hogy tálcás tojásnál 12,50 Ft-os, dobozosnál a 15,50 Ft-os minimál ár alá ne menjenek. A 30 ezer tyúknál többet tartó termelőket ez ügyben még külön össze is hívtuk. Áprilisra a fölös készletek eltűntek, de a húsvét utáni időszak a már megszokott kedvezőtlen árakat hozta 2004-ben is. Ráadásul a világon újra meg újra felbukkanó madárinfluenza visszavetette a tojás iránti keresletet is.”*

II.3.1.8.) A 2005. június 14-i intézőbizottsági ülés

115. A 2005. június 14-i intézőbizottsági ülésről készült emlékeztető szerint az elnök az alábbiakat mondta: (Vj-199/2005/19/15.; forrás: szövetség, helyszíni vizsgálat)

„...

A tojáspiac helyzetét rendkívül rossznak ítélte meg a beözönlő import miatt. Eredménytelenül harcoltunk, pedig sokat tettünk. Ennek ellenére tovább kell az importtojás ellen küzdeni, de a megoldás az összefogás lenne. Számtalan külföldi

példa áll előttiünk, így a Deutsche Frische Eier, amely 15 millió tyúk termelését értékesíti. Nálunk 3-4 millió tyúkállományt kellene összefogni, kétszázézeres állománnyal nem megyünk semmire. Az IB döntése értelmében a behozott külföldi tojásról a havi jelentésekben adatot kell szolgáltatni. Nevesíti is azokat, akik tudomása szerint importálnak, de nem közöltek adatot (Szűjártó Bt., Farm Tojás Kft.). Az EU Bizottság által közölt tojásárak alig változnak, nagyon alacsonyak....”

II.3.1.9.) A 2005. szeptemberi hírlevél

116. A szövetség 2005. szeptember 13-i keltezésű hírlevele szövetségi fejlécű, a titkár nevével, aláírásával van ellátva. A hírlevél 1. pontjában az alábbiak olvashatók:

„A legfontosabb ebben a tojáspiac szempontjából gyászos esztendőben, hogy augusztus végére kedvezőbben alakul az európai tojáshelyzet. Hétről hétre folyamatosan, bár nem látványosan emelkedik a tojás ára Európa minden országában. Szeptember elejétől ajánlható magyar termelői árak a következők:

osztályozatlan, ketreces tojás telepi ára: L 13Ft/db M 12F t/db

osztályozott, ládázott ketreces tojás, kiszállítva: L 14,50 Ft/db M13,50 Ft/db

fóliázott tálcán: L 15,50 Ft/db M 14,50 Ft/db

10-es dobozban: L 17 Ft/db M 16 Ft/db

Még egyszer hangsúlyozva a fenti árak szeptember elejére vonatkoznak, és legalább ennyit kellene érnie¹¹ a magyar tojástermelőknek. Reméljük, hogy a levél kézhezvétele idején az elérhető árak ennél csak jobbakké lesznek.

II.3.1.10.) A 2005. október 25-i intézőbizottsági ülés

117. A szövetség 2005. október 25-i intézőbizottsági üléséről készült emlékeztető 1. napirendi pontja az alábbiakat tartalmazza:

„.....

S. A. [Bólyi Zrt.]:

A legutóbbi kibővített árbizottsági egyeztetés során indulatok feszültek egymásnak, ezért kezdeményezte ennek a megbeszélésnek a létrejöttét. Elismeri, hogy fontos a tojás marketingje, de legalább annyira fontos a termelők védelme is. Jelenleg három tenyésztő cég van az országban, a TETRA, a Shaver és a Hy-Line, amelyek a piac szűkülése miatt egyre inkább leértékelődnek. Megállapítását az ágazati havi jelentés napos tojójerce keltetés, kihelyezés, a termelés adatainak idézésével támasztja alá.

A szövetség reformra szorul, hogy legalább a mostani mutatók ne csökkenjenek tovább. Létrejött ugyan a Magyar Tojás Kft., de jön az import és nyomottak az árak. Nem segít a Koronás tojás sem.

A minimális árak meghatározása fontos, de ehhez egység kell. Javasolja a következőket:

- *használjanak a szövetség tagjai közös ismertetőjegyet, ez lehet a Korona is,*
- *a legkisebb átadási árakat időről időre meg kell határozni,*
- *az importot kössük intervenció alapba való befizetéshez,*
- *a minőségi kifogás alá eső import ellen legyen szankció.*

Általában próbáljuk kialakítani a piacvédelmet, termelői védelmet. A részleteket dolgozzuk ki később.

¹¹ Bár a körlevélben az „érnie” kifejezés szerepel, a szövegösszefüggés alapján a „kérnie” szót akarták leírni.

.....

B. Gy. [Bábolna Agrária Kft.]

A piac zsugorodik, a szabad piachoz úgy látszik, nem tudunk alkalmazkodni, mert ezer csatornán értékesítünk. Nem tudja elképzelni, hogy működne a limitár. A termelőknek össze kell állni.

S. A. [Bólyi Zrt.]

Szintén az együttműködést szorgalmazza. A fogyasztást a jelenlegi szintről nehéz tovább növelni, a hangsúlyt a magyar termékekre kell helyezni.

B. J. [Csabatáj Rt.]

Fel kell gyorsítani a Magyar Tojás Kft.-be és a védjegybe való belépést, mert késésben vagyunk.

B. Zs. [szövetségi elnök]

A védjegy a BTT tulajdona, nyitott mindenki előtt. A labda a termelőknél van, de ugyanez a helyzet az értékesítésnél is. A piacszabályozás lényege, hogy a felesleges friss tojást azonnal eltiünetik. Most kevesen vagyunk, azért nem működik igazán jól, de a szervezet nyitott.A folyamat az, hogy szűkül a szereplők köre, ezért az is megvitandó, hogy védjük-e azt, aki ki fog esni a rendszerből, vagy hagyjuk sorsára....Feladatunk az lehet, hogy a közös kasszát a felesleg eltiünetésére használjuk és a magyar termékeket reklámozzuk.

S. A. [Bólyi Zrt.]

A szövetség információi a forgalmazóknak csak némileg használhatók, inkább a tojástermelőknek szólnak. Legyen a védjegy kiterjeszhető szélesebb körben, így pénzalap keletkezik.

B. Zs. [szövetségi elnök]

A szükséges lépéseket azért kell megtennünk, mert 10-20 fillér áremeléssel többet nyerhetünk, mint az állami támogatással.

...

B. Zs. [szövetségi elnök]

Összefoglalva a teendőket. A szövetség jövőbeni szerepében szorgalmazza forgalmazásra való szövetkezést, a termékjelölés kiterjesztését a csomagolásra is, továbbá a védjegy használatának szélesebb körűvé tételét.

118. Az emlékeztető alapján megállapítható, hogy az intézőbizottsági ülésen az 1. napirendi pontban szereplő kérdésekben intézőbizottsági határozat nem született.

II.3.2. A nagyobb hazai termelők megbeszéléseivel kapcsolatos bizonyítékok

II.3.2.1. A 2005. szeptemberi megbeszélés

119. A szövetség titkárának 2005. évi határidőnaplójában szeptember 15-énél egy megbeszélésről készült, kézzel írott feljegyzés olvasható.

„N. Sz. [Szerencsi Rt.]¹²:

G. [Családi Tojás Kft.]:

kiszolgáltatottság

bonus pénz elég lenne haszonnal

kezelhetetlenek a multik

¹² A szögletes zárójelben elhelyezett vállalkozásnevek nem szerepeltek az eredeti szövegben, a könnyebb érthetőség érdekében kerültek feltüntetésre.

május 1-től a Pluszba nincs
magyar tojás
16-17 Ft-ért vásárolnak (nettó)
kifizetések: számla
takarmány beszállítás van
helyzetünk rosszabb lesz
beruházásba bevettek bennünket –
amortizáció
miniszternek mutassuk
kiskereskedő

B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője]:

Fizetési határidő igen, bonuszba nem
szabad belemeni

G. [Családi Tojás Kft.]: állattartóknak földje van az EU-ban

TB-járadék támogatás megszüntetés
(15-20%-a volt)

B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője]: ÁFA
visszajuttatás

-fekete gazdaság kifehérítése

T. [Nyugat-nyíregyházi Szövetkezet]: külföldi tojáson magyar bélyegző

B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője]: spanyol
felesleg levezetése

Két út van -áregyeztetés laza

- szorosabb szervezettséggel

minimum árakat meg tudnánk most határozni

ajánlati árak: ipari 75 „S”-85 „M” cent/kg

telephelyen válogatott M.: 12-13 Ft/telephelyen

raklap(10800 db)

L: 13-14,50 Ft /telephelyen

Raklap (10800 db)

Spanyol, lengyel, osztrák

H. [Magyar Tojás Kft.]:

Osztályozatlan ketreces telepi ár szeptember 5-től

L:13 M:12

S+ 11 Ft S- 7

Osztályozott, szállítva, ládázva, kiszállítva

L 14,50 13,50

10-es 17-16,15 kiszállítva

fóliás 15,50-13.50

Sz. [Szűjártó Bt.]:

Sz. L-t [Agricola Rt.] hiányolja

most lehet emelni

B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője] : 1/3-al csökkent a
termelésük

G. [Családi Tojás Kft.]: feldolgozók nem vásárolnak

magyar tojást (ez 30 %)

N. Z. [Capriovus Kft.]: 3 ezer láda tojás

8 Ft-t mind megvettük volna

G. [Családi Tojás Kft.]: csomagolt tojás-4 Ft

4-5 % a géphiba

Hu 14,8 ->1,78

K. T. [Farm Tojás Kft.]: a külföldi áráktól nem

tudunk függetlenek lenni
ha emelkedik az ár: akkor nálunk mindig
van aki piacot akar szerezni
Kaiser-hez kerültek be a Spar
eladásával

Állapodjunk meg árban, és abban, hogy egymás piacára nem megyünk be.

A legalacsonyabb Tesco, Penny, Lidl, Auchan

árak: 145 Ft 150 Ft 145Ft

K. T. [Farm Tojás Kft.] import tojást nem
tudjuk megakadályozni

S. [Bólyi Zrt.]:

G. [Családi Tojás Kft.], Sz. [Szíjártó Bt.]: mi adtunk már
a partnereknek 16 Ft ért

apró tojást feldolgozásra kell adni

K. T. [Farm Tojás Kft.]: akciót nem vállalunk be!

R. [Aranykorona Zrt.]: 16Ft M, 18 Ft L
a Tesco ár

B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője]: -12% bonus

N. [Szerencsi Rt.]: mi mind a 4-be
szállítunk

Lidl-Penny-vel együtt egyeztetünk 189-es fogyasztói
ár várható mindkettőnél

S. [Bólyi Zrt.]: importot is lehet szabályozni

K. [Farm Tojás Kft.]: tojásbörze
felesleg megsemmisítés

B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője]:

Küszöb ár: 16 Ft-os ár”

II.3.2.2. A 2005. november 28-i megbeszélés

120. A szövetség titkárának határidőnaplójában 2005. november 28-i bejegyzéssel a következő kézzel írott feljegyzés olvasható:

„B. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője]: tyúkkivágás
december közepéig 1/3-a (150 ezer)

Karácsony előtt 0-val zár

Karácsony előtt hiányunk lesz-vásárolunk

Feldolgozott ár por: <1000 Ft
lé < 3000 Ft/kg

ez 5-6 Ft/tojás

P. [Aranybulla Rt.]: 10 % kivágás 140 ezer darab

110 ezer tojás/nap

készlet: 0

14-17 Ft

G. [Családi Tojás Kft.]: 200 ezer tojás

6-7 napos készlet

export lehetőség olasz, horvát
(16-18 Ft ládázva)

N. [Szerencsi Rt.]: alacsony lé és por ár

dán, osztrák, olasz piacszerzés folyik

H. [Cse-mi Farm Kft. és Mizse Kft.]: év végéig 800 Ft/kg csak por

N. [Szerencsi Rt.]: 350 Ft a porítási költség

4-5 Ft/tojás

K. [Farm Tojás Kft.]: induló állományok lesznek beállítva

S-es fogy

normál készlet

Nem érez keresletnövekedést

T. [Nyugat-nyíregyházi Szövetkezet]: 60 ezer tyúk, készlet min.

válogatva: 15-15,5 Ft tálcás

17,5-18 Ft dobozos

hiány van.

S. [Szíjártó Bt.]: 260 ezer tojás

36 ezer évi saját

60 ezer a partnereknél

1 hetes készlet

román export: 15 Ft

február végén, márciusban vág

import már nehéz

H. [Magyar Tojás Kft.]: 13,50 16,50

D. [Vital-Eggs Kft.]: 170 ezer 35 ezer új

3 szakasz rotáció

13,50-15,50

N. [Szerencsi Rt.]: 310 ezer tojó

1/3 januárban kimegy

1,5 millió készlet

14-14.80

17-18 Ft

Nem tervez importot, exportot

Hiány van

Sz. L. [Agricola Rt.]: 150 ezer tyúk termel, kivágás volt

14-15,50

16-17 Ft

heti 300 ezer vásárol-12,49-13,1 Ft

Aranykorona: 160 ezer tyúk

kivágás: január

1 milliós készlet

14 Ft-17 Ft

import: S-es

Tesco: vissza

Csemi Farm: 30 ezer beállt

30 ezer új (S)

vásárol: belföld, import

S: 11-12 Ft

M: 13-14 Ft

Tesco: 14 Ft-os fóliás 30-as

17-18 Ft

20 milliót akar vállalni

T. [Nyugat-nyíregyházi Szövetkezet]: Tesco: 14,99 M-es fóliás

Veszprém Tesco

Aranykorona: 459 Ft/30-as

Novogal:

13,30 Ft/db

D. [Aranykorona Zrt.]: a Tesco leviszi az árat, ha
másnál olcsóbb

Auchan-t, Liedl-t figyelni

459 Ft az ár a 22 Tesco-ban

20-22 millió Ft

K. [Novogal as.]: csak 10-es doboz a

Tesco-ban 1 éve

13 Ft 16-17 Ft

dec.15 18 Ft

12 Ft-ot kér a Tesco

akciós: nov. 30-tól

200-200 ezer tojás

D. [Aranykorona Zrt.]: 15 Ft-t

Novogal: 1 millió tojás/nap

Fejér megye: 24 órával előbb bejelenteni

14. Ft ár

- 1.3 Ft logisztikai ktsg.

12.7”

II.3.3. A Magyar Tojás Kft. létrehozásával, céljával, és működésével kapcsolatos bizonyítékok

121. A Magyar Tojás Kft. létrehozásának körülményeire, céljára, valamint működésére – az előbbieken idézett szövetségi ülésekről szóló emlékeztetőkön túl - az alábbi, a következőkben részletezett iratok vonatkoznak:
- Ø a Szándéknyilatkozat két változata;
 - Ø a Magyar Tojás Kft. 2003. március 13-i társasági szerződése, amelyben szintén szerepelnek a Szándéknyilatkozat főbb elemei, így a kompenzációs rendszer és az árbizottság működése;
 - Ø az előzőek visszaköszönnek a Szindikátusi szerződésben is, amelyben szintén szerepelnek a kompenzációs rendszer és az árbizottság működésének szabályai;
 - Ø a Szindikátusi szerződéshez kapcsolódik az Együtműködési megállapodás, amely a kompenzációs rendszerrel összefüggésben, annak működtetése érdekében a Magyar Tojás Kft. és a Gyermelyi Holding Zrt. között jött létre;
 - Ø a Szállítási-együtműködési megállapodás, amely a Magyar Tojás Kft. belső elszámolási rendjét, működését szabályozza;
 - Ø a Szindikátusi szerződést felváltani kívánó, 2006. március 27-i, még nem hatályos Szakosítási megállapodás.

II.3.3.1. A Szándéknyilatkozat

122. A 2003. február 10-i, B. Zs. által készített Szándéknyilatkozat fogalmazza meg, hogy a hat alapító vállalkozás, valamint az Aranykorona Rt. Magyar Tojás Kft. néven tojásértékesítéssel foglalkozó gazdasági társaságot hoznak létre. A társaság tevékenysége leírásánál a következők olvashatóak:

„Az alapító tagok valamennyien étkezési tojást termelnek és a tojástermelés ciklikusságából eredő árhullámzást kívánják közösen csendesíteni. Valamennyien önállóan értékesítik termékeiket a kezdeti időszakban azokon a kereskedelmi csatornákon keresztül, amelyeken jelenleg a tojás forgalmuk folytatódik, illetve azokon, amelyeket a jövőben megszereznek. A jövőbeni piacok megszerzését a társaság megalakítását követően az alapítók egymással egyeztetik. Ugyanígy egyeztetik hetente az értékesítési árakat is termékkategóriánként. A saját értékesítési csatornákon – az előzőekben leírt rendszer alapján – nem értékesíthető készleteiket a tagok felajánlják a társaság ügyvezetője részére minden hét esetében az aktuális hetet megelőző hét csütörtökének 16. órájáig. Az összesen felajánlott mennyiségről az ügyvezető értesíti a feldolgozókat és az exportőröket pénteken 12 óráig, akik ajánlatot tehetnek a felesleges tojás megvásárlására hétfőn 12 óráig. A legjobb árú ajánlatot tevők kapják meg a készletet. Úgy juthatnak a készlethez, ha vállalják, hogy az nem kerül a magyarországi héjas tojáspiacra. Tehát feldolgozásra kerül feltörés útján, vagy héjasan exportra szállíthatják. Vélhetően a feldolgozók és exportőrök által fizetett ár alacsonyabb lesz, mint a héjas tojás ára, ezért az így értékesítő termelőket a héjas tojás árának szintjéig kárpótolni kell. E kárpótlásnak, valamint a vállalat működésnek fedezetére az alapítók tojás darabonként 0,25 forintot fizetnek az értékesítő szervezetnek.

A társaság továbbfejlesztése: Az alapítók célul tűzik ki maguk elé, hogy további tagokat vonnak be a társaságba oly módon, hogy a társaság a jövőben megfeleljen a „termelői csoport” kritériumainak. Tehát a tagok száma haladja meg a 15-öt és minden tag étkezési tojástermelő legyen.....Továbbfejlesztési cél az is, hogy a tagok a jövőben a tojást zömében (75 %-ban) e csatornán keresztül értékesítsék. Célul tűzik ki továbbá maguknak, hogy a termelők és a piacok elhelyezkedésének figyelembe vételével, a logisztikailag és gazdaságilag legalkalmasabb helyen telephelyet létesítenek maguknak, amely magában foglal tojáosztályozó-csomagoló berendezést, klimatizált tárolót, esetlegesen tojás törő és porító berendezést. A társaság nonprofit szervezetként működne, így a fejlesztésekhez szükséges forrást a saját tevékenységében képződő nyereségből, vagy a tagok pótlólagos befizetéséből szerezne meg. A fejlesztésekhez a társaság megszerezne minden lehetséges költségvetési támogatást, amire jó esélye akkor lenne, ha termelői csoportként működne.

A társaság szervezete, vezetése:

Legfőbb szerv a taggyűlés, melyen minden tagot annyi szavazat illet meg, ahány üzletrésszel rendelkezik. A társaság alapítói hetente egyeztetnék a tojásforgalmazással kapcsolatos kérdéseket, és havonta személyes találkozón értékelnék a társaság tevékenységét...Működnie kellene egy hatékony 4-6 főből álló árbizottságnak is, amely hetente meghatározná az aktuális tojásárakat.

A társaság alapításához szükséges egyéb feltételek:

A társaság megalapításának eldöntését követően a Magyar Tojástermelők „Shaver” Egyesületének felszámolását kezdeményezné az intéző bizottság, mivel a tagok egyben az intéző bizottságnak is tagjai, így a döntés nem kérdéses. Ennek garanciájaként az egyesület intéző bizottságának elnöke is aláírná ezt a szándéknyilatkozatot. A társaság tevékenysége során keletkezett felesleges tojás mennyiség feldolgozására a Gyermelyi Vállalatcsoport felajánlaná tojásfeldolgozó kapacitását. Ennek biztosítékeként B. Zs. is aláírná a szándéknyilatkozatot, mint a Gyermelyi Holding Rt. és a Gyermely Rt. igazgatóságának tagja.

A szándéknyilatkozatban kinyilatkoztatottak megerősítésére a nyilatkozatot aláírók vállalják, hogy e döntésüktől nem lépnek vissza, illetve ha nem vesznek részt a társaság megalapításában, a szándéknyilatkozat aláírásának ellenére, akkor az egyesületben lévő vagyonukról lemondanak a Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetségének intervenciók alapja javára.

Ehhez hasonló tartalmú szándéknyilatkozat aláírását tartanám szükségesnek és ezt az előzetes tervezetet most megküldöm Neked, melyet a holnapi napra vitaindítónak szánok.”

123. A Szándéknyilatkozat fejlécű, 2003. február 13-i változaton a hat alapító tag, valamint az Aranykorona Rt. vannak aláíróként feltüntetve. Tartalma szinte teljes egészében megegyezik a korábbi tervezetével. Bár a szándéknyilatkozat nincs aláírva, az abban foglaltak kerültek elfogadásra a Magyar Tojás Kft. társasági szerződésének 2003. március 13-i, a felek által aláírt változatában és a Szindikátusi szerződésben is.

II.3.3.2. A Magyar Tojás Kft. társasági szerződése

124. A Magyar Tojás Kft. társasági szerződése 2003. március 13-i változatának az I./4., A társaság tevékenységi köre című pontja szövegezése megegyezik a szándéknyilatkozat első bekezdésével; egyebek mellett tartalmazza, hogy a „tagok kötelezik magukat arra, hogy folyamatosan egyeztetik eladási áraikat is, termék kategóriánként”; illetve a kompenzációs rendszer működését is megfogalmazza.
125. A IV/4. pont részletezi a Szándéknyilatkozatban csak említett árbizottság működését, az alábbiak szerint:
- „4.1.
A társaság 5 főből álló árbizottságot hoz létre, az alkalmazott ügyvezető munkájának, ügyvezetői jogkörrel történő segítségére, amelybe minden alapító tag egy főt delegálhat. Az árbizottság tagjai:
(...)
4.2.
Valamelyik árbizottsági tag, bármely okból történő kiesése esetén, az alapító jogosult a megüresedett helyre másik árbizottsági tagot delegálni. A taggyűlés köteles a delegált tag megválasztására, kivéve, ha törvényes kizáró ok merül fel.
4.3.
Az árbizottság feladata az ügyvezető munkájának segítése, támogatása. Az árbizottság havonta egyszer ül össze és állapítja meg az aktuális tojásárat. A közbelső időszakban pedig szükség szerűen, de legfeljebb hetente egy alkalommal az árbizottság tagjait az alkalmazott ügyvezető tájékoztatja a tojás piaci árának alakulásáról, illetve az esetleges árváltozást kezdeményezi. Az aktuális piaci ár akkor változtatható meg, hogy

ha azt az árbizottság valamennyi tagja elfogadja és ezt írásos formában vagy elektronikusan megküldi az alkalmazott ügyvezetőnek.

4.4.

Az árbizottság akkor határozatképes, ha az összes tag legalább fele jelen van. Határozatait az összes tag 1/2-es szótöbbségével hozza meg.

4.5.

Az árbizottság ülését az alkalmazott ügyvezető szervezi. Az ülés időpontjának kitűzése, az összehívása történhet e-mailben, faxon, levélben. Az alkalmazott ügyvezetőnek arra kell törekednie az időpont meghatározásakor, hogy az ülésen legalább az összes tag fele jelen legyen. A meghívás tényét az ügyvezetőnek dokumentálnia kell.”

126. A társasági szerződés III/5. A társaság továbbfejlesztése, bővítése című pontja az alábbiakat tartalmazza:

„5.1.

Az alapítók végső célul tűzik ki maguk elé, hogy további tagokat vonnak be a társaságba oly módon, hogy a társaság a jövőben megfeleljen a „termelői csoport” kritériumainak. Tehát a tagok száma haladja meg a 15-öt és minden tag étkezési tojástermelő legyen.

5.2.

A tagfelvétel és a tagsági viszony fenntartásának feltétele továbbá, hogy a leendő tag 30.000 darabot meghaladó tojóállománnyal rendelkezzen, regisztrált termelő legyen, legyen tagja a terméktanácsnak, továbbá vállalja a társasági szerződésben meghatározott feltételeket. Amennyiben a tag ezeket a feltételeket nem teljesíti, a taggyűlés kezdeményezi a tag kizárását.

5.3.

Továbbfejlesztési cél az is, hogy a tagok a jövőben tojás-termelésüket zömében (75 %-ban) jelen társaságon keresztül értékesítsék.

5.4.

Célul tűzik ki továbbá maguknak a tagok, hogy a termelők és a piacok elhelyezkedésének figyelembevételével, a logisztikailag és gazdaságilag legalkalmasabb helyen telephelyet létesítsenek maguknak, amely magában foglal tojásosztályozó -csomagoló berendezést, klimatizált tárolót, esetlegesen tojás törő és porító berendezést.

...

5.6.

A társaság tevékenysége során keletkezett felesleges tojás mennyiség feldolgozására a Gyermelyi Vállalatcsoport felajánlotta tojásfeldolgozó kapacitását. Ennek biztosítékeként az ügyvezető szindikátusi szerződést köteles kötni a Gyermelyi Holding Rt.-vel, jelen alapító okirat aláírása után, azonnal.”

II.3.3.3. A Szindikátusi szerződés

127. A Magyar Tojás Kft. tagjai: az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., a Csabatáj Rt., az Érsekcsanádi Szövetkezet, a Gyermelyi Tojás Kft. és a Máriahalmi Tojás Kft. 2003. június 6-án Gyermelyen Szindikátusi szerződést írtak alá. A Szindikátusi szerződésben az alábbiak olvashatóak:

„...1. A társaság célkitűzései, a tagok kötelezettségei

1.1.

Az alapító tagok valamennyien étkezési tojást termelnek és a tojástermelés ciklikusságából eredő árhullámzást kívánják közösen, jelen társaság létrehozásával, és keretében csendesíteni.

1.2.

A felek egyezően szögezik le, hogy valamennyien önállóan értékesítik termékeiket a kezdeti időszakban azokon a kereskedelmi csatornákon keresztül, amelyeken jelenleg a tojás forgalmuk folytatódik, illetve azokon, amelyeket a jövőben megszereznek. Ugyanakkor a felek kötelezik magukat arra, hogy a jövőbeni piacok megszerzését a társaság megalakulását követően az alapítók egymással egyeztetik közvetlenül, vagy a társaságon keresztül.

1.3.

A társaság tagjai kötelezik magukat arra, hogy folyamatosan egyeztetik eladási áraikat is, termék kategóriánként. A saját értékesítési csatornákon – az előzőekben leírt rendszer alapján – nem értékesíthető készleteiket a tagok kötelesek felajánlani – írásos vagy elektronikus módon rögzített formában – a társaság ügyvezetője részére minden hét esetében az aktuális hetet megelőző csütörtökének 16. órájáig.

1.4.

A társaság alkalmazott ügyvezetője az összes felajánlott mennyiségről értesíti a feldolgozókat és exportőröket pénteken 12 óráig, akiktől ajánlatot kér be a felesleges tojás megvásárlására, hétfőn 12 óráig terjedő elfogadási lehetőség mellett. A legjobb árajánlatot tevők kapják meg a készletet.

1.5.

A vevők csak azzal a feltétellel kaphatják meg a készletet, ha vállalják, hogy az nem kerül a magyarországi héjas tojás piacra. Tehát feldolgozásra kerül feltörés útján, vagy héjasan exportra szállíthatják.

1.6.

Abban az esetben, ha a feldolgozók és exportőrök által fizetett ár alacsonyabb, mint a héjas tojás aktuális piaci ára, az így értékesítő termelőket a héjas tojás árának napi szintjéig a társaság kompenzálja, az általa képzett alapból, az ügyvezető által kidolgozott számviteli rendben.

1.7.

A kompenzáció és a vállalat működésének fedezetére az alapítók kötelezik magukat arra, hogy tojás értékesítési tevékenységük árbevételből, tojás darabonként, folyamatosan 0,10 forintot befizetnek a társaságnak az ügyvezető által kidolgozott rendben.

1.8.

A törzstőke befizetésén felül az alapítók vállalják, a működés elősegítése érdekében, hogy tagonként befizetnek további 2.000.000 Ft-ot, azaz kétmillió forintot, mind összesen 12.000.000 Ft-ot a társaság tartalékvagyonába, azonos fizetési határidővel, mint ami a törzstőkénél megállapításra került. (1 millió forint/tag összeget a cégbejegyzést követő 15 napon belül, 1 millió forint/tag összeget 2003. december 31-ig.

1.9.

Kötelezik magukat a tagok, hogy a társaság által alkalmazott kompenzáció és a társaság működésének fedezetére a tojás értékesítési tevékenységük árbevételéből, tojás darabonként, folyamatosan 0,10 forintot befizetnek a társaságnak, az alkalmazott ügyvezető által kidolgozott rendben.

2. Árbizottság

Az alapítók megállapodnak abban, hogy a társaság célkitűzéseinek biztosítására az ügyvezetők, árbizottságként működnek együtt az alábbi szabályok szerint.

2.1.

A társaság ügyvezetői egyben az alapítók által felállított árbizottság tagjai. Az árbizottság az alkalmazott ügyvezető munkáját, ügyvezetői jogkörrel segíti és koordinálja.

2.2.

Valamelyik árbizottsági tag, bármely okból történő kiesése esetén, az alapító jogosult a megüresedett helyre másik ügyvezetőt, illetve árbizottsági tagot delegálni. A taggyűlés köteles a delegált tag megválasztására, kivéve, ha törvényes kizáró ok merül fel.

2.3.

Az árbizottság feladata az ügyvezető munkájának segítése, támogatása. Az árbizottság havonta egyszer ül össze és állapítja meg az aktuális tojásárat. A közbenső időszakban pedig szükségyszerűen, de legfeljebb hetente egy alkalommal az árbizottság tagjait az alkalmazott ügyvezető tájékoztatja a tojás piaci árának alakulásáról, illetve az esetleges árváltozást kezdeményezi. Az aktuális piaci ár akkor változtatható meg, hogy ha azt az árbizottság valamennyi tagja elfogadja és ezt írásos formában vagy elektronikus úton megküldi az alkalmazott ügyvezetőnek.

2.4.

Az árbizottság akkor határozatképes, ha az összes tag legalább fele jelen van. Határozatait az összes tag $\frac{1}{2}$ -es szótöbbséggel hozza meg.

2.5.

Az árbizottság ülését az alkalmazott ügyvezető szervezi. Az ülés időpontjának kitűzése, az ülés összehívása történhet e-mail-ben, faxon, levélben. Az alkalmazott ügyvezetőnek arra kell törekednie az időpont meghatározásakor, hogy az ülésen legalább az összes tag fele jelen legyen. A meghívás tényét az ügyvezetőnek dokumentálnia kell.

3. Záró rendelkezések

3.1.

A felek megállapodnak abban, hogy jelen szerződéstől egyik fél sem jogosult elállni. Az elállás jogát a felek csakis a másik fél súlyos szerződésszegése esetén gyakorolhatják. Elállás esetén az elálló fél köteles értesíteni üzletrészét a társaság, illetve a többi tag részére. A felek jelen szerződést ezt meghaladóan csak közös megegyezéssel szüntethetik meg.

3.2.

A felek kölcsönösen kötelezik magukat arra, hogy a szerződés teljesítése során együttműködésre fognak törekedni. Az esetlegesen felmerülő nézeteltéréseket legalább egyszer, egyeztetésen megtárgyalják.

...

3.5.

Jelen szerződés az aláírással lép hatályba, és hatályos marad a társaság fennállásának időtartamára. A fentiekkel ellentétes bármilyen szóbeli megállapodás jelen szerződéssel hatályát veszti. Jelen szerződés bármilyen módosítása csak írásban érvényes.

A felek a fenti megállapodást, mint akaratukkal mindenben egyezőt, egyetértően és jóváhagyóan írják alá, minden oldal ellenjegyzésével.”

II.3.3.4. Az Együttműködési megállapodás

128. A Magyar Tojás Kft. 2003. április 25-én Együttműködési megállapodást kötött a Gyermelyi Holding Zrt.-vel. Ez az előbbieknél megfelelően ismerteti a Magyar Tojás Kft. létrehozásának céljait. A Gyermelyi Holding Zrt. minden esetben vételi ajánlatot tesz a Magyar Tojás Kft. részére. Amennyiben tehát a Gyermelyi Holding Zrt.

kinyilvánítja azon szándékát, hogy a felesleges tojást a megajánlott nettó áron átveszi, úgy a Gyermelyi Holding Zrt. végzi a héjasan nem értékesíthető tojás feldolgozását saját feldolgozó kapacitásán keresztül.

129. Az Együttműködési megállapodást a Gyermelyi Holding Zrt. 2005. június 3-ával mondta fel. Nem tudta ugyanis tovább vállalni az ezzel kapcsolatos finanszírozási terheket, és nem volt hajlandó tovább egyedül viselni a porításból keletkező veszteségeket (ez mintegy 20 millió forint az idei évben). Hivatkozik arra, hogy több esetben felajánlotta a Magyar Tojás Kft. tulajdonosai részére a SÁTO Kft. közös üzemeltetését, de ajánlata válasz nélkül maradt.

II.3.3.5. A Szállítási-együttműködési keretszerződés

130. A tagok 2004. június 29-én fogadták el a Szállítási-együttműködési keretszerződést, amely a Magyar Tojás Kft. működését fogalmazza meg. A Szállítási-együttműködési keretszerződés fő elemei:
- Ø 2.1. pont: *„A Magyar Tojás Kft. (társaság) kötelezi magát arra, hogy – a tagokat képviselő ügyvezető értekezlet által meghatározott körben és feltételek szerint – tojásszállítási szerződéseket köt a tagok tojástermelésének értékesítésére.”*
 - Ø 3.1. pont: *„A kereskedelmi tárgyalások és a szerződéses kondíciók letárgyalására az ügyvezetői értekezlet ad megbízást az arra kijelölt személynek, aki a tárgyalást követően tájékoztatja a társaság ügyvezetői értekezletét.”*
 - Ø 3.5. pont: *„A társaság, kereskedelmi partnerekkel kötött szállítási szerződése során a tagok az árut a saját szervezésükben, de a társaság nevében szállítják a megadott szállítási címekre.”*
 - Ø 3.6. pont: *„A tagok a terméket ugyanazon az áron értékesítik a társaság felé, mint amennyiért a kereskedelmi partner megvásárolja a társaságtól.”*

II.3.3.6. A Magyar Tojás Kft. árbizottságának működése

131. A Szándéknyilatkozatban, a 2003. március 13-i társasági szerződésben és a Szindikátusi szerződésben megfogalmazott árbizottság a rendelkezésre álló iratok szerint a 2003. április 2. - 2006. február 5. közötti időszakra vonatkozóan határozott meg árakat. Ezt a rendelkezésre álló árbizottsági táblázatok mutatják. Az árbizottsági táblázatok kéthetes időszakokra voltak érvényesek, és szinte teljesen azonos formátumban készültek el. Az egyoldalas iratok fejlécében a Magyar Tojás Kft. neve szerepel. Az iratok címe: „Az árbizottság által meghatározott aktuális piaci árak”. Ezt követi az ártáblázat, amelyhez különböző magyarázatokat fűztek.
132. Az ártáblázatban az osztályozatlan és az osztályozott ketreces tojás árai találhatóak. Mindkét kategóriára vonatkozik *„az árak tiszta, ép állapotú, 14 napnál nem idősebb tojásra nettó áron értendők”*, majd a 2004. április 22-től egészen az árbizottság megszűnéséig *„az árak tiszta, ép állapotú, 14 napnál nem idősebb tojásra nettó áron ajánlottak”* megjegyzés.

133. Az osztályozatlan ketreces tojásnál S-, S+, M, L súlyosztályonként vannak feltüntetve az árak. Az osztályozatlan tojás áraival kapcsolatban az olvasható, hogy „*az árak telephelyi értékesítés esetén osztályozatlanul, göngyöleg nélkül értendők*”. Az osztályozott ketreces tojásnál az árak a súlyosztály (S+, M és L) mellett kiserelésenkénti (konténeres, 10-es dobozos, fóliás) részletezésben vannak feltüntetve. Az osztályozott tojás áraira vonatkozóan az olvasható, hogy „*az árak csomagoló anyaggal együtt, a vevő telephelyére leszállítva értendők*”.
134. 2005. február 14-től ipari tojás árakat is szerepeltettek az ártáblázatban.
135. Az iratok végén az árbizottsági tagok szerepelnek aláíróként. Az árbizottság tagjai a Magyar Tojás Kft. volt alkalmazott ügyvezetője, H. J., valamint valamennyi tag egy-egy delegáltja – általában vezető tisztségviselője – voltak:
- Ø B. B. (Csabatáj Rt.);
 - Ø B. P. (Földesi Rákóczi Kft.);
 - Ø dr. H. I., majd 2004. májusától K. N. (Máriaalmi Tojás Kft., illetve Gyermelyi Tojás Rt.);
 - Ø dr. P. J. (Aranybulla Rt.);
 - Ø dr. P. T. (Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.);
 - Ø Sz. L. (Agricola Rt.);
 - Ø T. A., majd H. A. (Cse-Mi Farm Kft., illetve Mizse Tojás Kft.)
136. Árkiegészítésre, kompenzációra vonatkozó megjegyzések az alábbi időszakokra vonatkozóan voltak:
- Ø 2003. május 11. és 2003. augusztus 17. között az a megjegyzés szerepel, hogy „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül történő értékesítés esetén az árkompenzáció átmenetileg szünetel*”. Ez a 2003. április 17-ig tartó időszakig olvasható.
 - Ø 2004. február 2. és 2004. április 11. között „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül történő értékesítés esetén az árkompenzáció átmenetileg szünetel*” megjegyzés olvasható.
 - Ø 2004. április 12. és 2004. április 25. között „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül történő értékesítés esetén az árkiegészítés az S- és S+ kategóriájú tojásokra a 16. heti felajánlásokat követően újra jár*” megjegyzés szerepel.
 - Ø 2004. április 26. és 2004. június 6. között „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül történő értékesítés esetén az árkiegészítés az S- és S+ kategóriájú tojásokra jár*” megjegyzés van.
 - Ø 2004. június 7. és 2004. augusztus 1. között „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül exportra eladott vagy feldolgozásra értékesített tojásokra az értékesítési ár, valamint 1,5 Ft/db + ÁFA árkiegészítés jár.*”
 - Ø 2004. augusztus 2. és 2004. október 24. között „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül exportra eladott vagy feldolgozásra értékesített tojások közül csak az S- és S+ kategóriájú tojásokra jár az értékesítési ár, valamint 1,5 Ft/db + ÁFA árkiegészítés. Egyéb felajánlásoknál az árkiegészítés további döntésig nem jár.*”
 - Ø 2004. október 25. és 2005. május 1. között „*a Magyar Tojás Kft.-n keresztül exportra eladott vagy feldolgozásra értékesített tojások közül csak az S- és S+ kategóriájú tojásokra jár az értékesítési ár, valamint 1,5 Ft/db + ÁFA árkiegészítés. Ha az S kategóriájú tojások értékesítése*

össztömegük alapján történik, a támogatás mértéke 31 Ft/kg + ÁFA. Egyéb felajánlásoknál az árkiegészítés további döntésig nem jár.”.

- Ø 2005. május 2-től 2006. február 5-ig „a felajánlásoknál az árkiegészítés az Árbizottság döntése értelmében nem jár” megjegyzés olvasható.

137. A Magyar Tojás Kft. 2003. április 2-i árbizottsági megbeszéléséről készült jegyzőkönyv 1. napirendi pontja az alábbiakat tartalmazza:

„B. Zs.

Fontos, hogy a tagok a tojás árakat egyeztessék, a megállapított ár alatt tojást ne értékesítsenek, ezt az elvet a jövőbeni szerződéskötéseiknél alkalmazzák.Az Árbizottság tagjai meghatározták a 14. heti és 15. heti aktuális piaci árakat és az iránymutató értékesítési árakat, amelyek a szerződés mellékleteként megtalálható.”

II.3.3.7. Az Agricola Rt. levele

138. Az Agricola Rt. elnök-igazgatója, Sz. L. által 2005. április 28-án „megjegyzés a szindikátusi szerződés módosításához” tárgyú, az Aranybulla Rt. igazgatója részére írott levele az alábbiakat tartalmazza:

„A 2003. január 06-án aláírt Szindikátusi Szerződésünk 1.2. pontja a Társasági Szerződés 4.2.-4.3.-4.4. pontja, valamint a 2004. 06. 29-én aláírt szállítási együttműködési keretszerződés 1./ Az együttműködés alapja, célja pontja egyértelműen meghatározza, hogy milyen feltételekkel és célkitűzéssel hoztuk létre a Magyar Tojás Kft.-t. Az egyéni szuverenitás minden fél által egyértelműen deklarált követelmény volt, e nélkül nem jött volna létre a Kft..

....

Ez irányú tárgyalásaim során meggyőződtem arról, hogy a Magyar Tojás Kft.-t vagy nem akarják (pl. Provera is a Gyermellyel, a Csemi Farmmal írt alá szerződést) vagy egy beszállítóként kezelik és (nem nyolcnak) aki mellé még van másik 3-4 beszállítója. Véleményem szerint a fentiek megnyugtató módon történő tisztázásáig az alábbiakról tárgyaljunk:

Tegyünk meg mindent, hogy a Magyar Tojás Kft. mindenhol még egy beszállító legyen azokon a helyeken, ahol a tagok jelen vannak. Ahol nem vagyunk, ott használjuk fel a tagok által befizetett pénzt, hogy új piacot tudjunk szerezni.

Anyagi felelősség mellett kötelezzük magunkat, hogy ahol többen vagyunk együttes beszállítók, egységes áron értékesítsünk, nem kínálunk egymás alá (természetesen beleértve a Magyar Tojás Kft.-t).

Az árualkudozások során előre egyeztetjük, mennyit lehet engedni, a legszélesebb lehetőséget a Magyar Tojás Kft. képviselője kapja.

Ezzel el tudjuk érni, hogy a vevő meggyőződjön róla, hogy a Magyar Tojás Kft. rendelkezik a legnagyobb potenciával. Így reményeim szerint a bent lévők piacvesztés nélkül tudjuk a Magyar Tojás Kft. értékesítési lehetőségeit növelni.

Ha valaki ezt megszegi és alacsonyabb áron kínálja termékét, köteles kártérítést fizetni az általa okozott kárért, az árkülönbség megtérítésével. Ennek biztosítékául (bianco átutalási megbízás, inkasszó) azonnal végrehajtható kötelezettséget kell vállalnia.

Továbbá kötelezi magát, hogy betekintést enged könyvelésébe a Magyar Tojás Kft. által, illetve a károsult által megbízott személynek.”

139. A „Magyar Tojás Kft. - Tojásmarketing és együttműködési elvek” című iratban a következők szerepelnek:

„Előzetes: „Együtt, minden résztvevő legteljesebb javára”

Általános problémák:

- A cégeknek nem optimális a piacuk, az árak időszakonként nem fedezik a termelési költségeket se.
- A kereslet-kínálat az állattartás rugalmatlansága és az idényjellegű piaci igények miatt nincs harmóniában. Jellemző még a multinacionális cégek árletörő magatartása, ami ellen az egymás ellen kijátszott termelők nem tudnak védekezni.
- A rugalmatlan vállalatirányítás, a pénzügyi nehézségek és a marketingismeretek nem elégséges kihasználása egyre nagyobb hatalmat ad a sajátmárkás termékeket előtérbe helyező multinacionális kereskedő cégek kezébe.

Két fő feladatunk van:

- Az együttműködési rendszer kidolgozása
- A tudatos, megszervezett piacbővítés

.....

Cégérték meghatározása:

Az együttműködési folyamatban értékelhetjük a tagok teljesítményét, ezáltal lehetőség nyílik a felosztások szabályozására.

...

- Az árletörést szigorúan szankcionáljuk, ez beépítésre kerül az értékelési rendszerbe is.

- Az alacsony áru termékeket elosztjuk egymás közt, hogy annak piacra kerülése ne befolyásolja az árszintünket negatívan.

Egyéb működési elvek:

- stratégiai- és tartalékalap üzemeltetése a nehézségek áthidalására, a piacbefolyásolási költségek fedezésére és az általános likviditás elősegítése érdekében.
- Egymás piacait nem támadjuk, amennyiben igény jelentkezik valamely piaci résztvevőtől, azt jelezzük egymás felé.

Azaz az Agricola nem veheti át más rovására a piacot, mert olyan információhoz jutott, amely előnyt jelent számára egy másik tag, vagy az MT. szemben, hiszen ezzel a szövetséget gyengítené. Abban az esetben, ha az Agricola olyan lehetőséggel bír, amely erősítené a szövetséget, azt az MT szervezésében, az eredeti beszállítónak az érdekeit szem előtt tartva teszi meg.¹³

- A segítő partner értéke nő, a segítséget önként kért partner szintén pozitív értéket képvisel.
- Kapcsolatépítő események szervezése, az azon részvétel

Az MT Információfigyelő Rendszert működtet, a tagok számára teljes nyilvánossággal..”

¹³ Az eredeti iratban is dőlt betűkkel van szedve ez a bekezdés.

II.3.3.9. A Szakosítási megállapodás

140. A Szindikátusi szerződést a Szakosítási Megállapodás helyezi hatályon kívül, amelyet 2006. március 27-én írt alá az ekkor tag Csabatáj Rt., az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt., a Földesi Rákóczi Kft., a Gyermelyi Tojás Kft. és a Mizse Tojás Kft. A megállapodás hatályba lépése a tagok nyilatkozata szerint a GVH „jövőhagyásától” függ. A Szakosítási megállapodás főbb elemei a következők:

”...

2.1.

A tagok kötelezettséget vállalnak arra, hogy a megállapodás hatálya alatt az étkezési tyúktojást közösen állítják elő.

2.2.

A közös termelés azt jelenti, hogy a tagok kötelesek a Magyar Tojás Kft. által meghatározott, gondozási, higiéniai, technológiai, minőségvédelmi, csomagolási, tárolási, szállítási előírások betartására.

2.3.

A tagok a tojástermelést továbbra is önállóan végzik, de ennek során kötelesek a Magyar Tojás Kft. által meghatározott minden előírás betartására.

2.4.

A tagok kötelezik magukat arra, hogy a Magyarországon működő hazai és nemzetközi kereskedelmi láncokkal önálló tojáskereskedelmet nem folytatnak, annak jogát a Magyar Tojás Kft.-re, mint általuk létrehozott értékesítő szervezetnek engedik át.

2.5.

A 2.4. szerinti közös értékesítő szervezet mellett jogosultak a tagok telephelyi(tojótelepi, vagy csomagolóüzemi közvetlen, eseti, kistélelű) értékesítésre, amely nem terjedhet ki arra a körre, ahol a Magyar Tojás Kft. értékesítési szerződéssel rendelkezik, vagy deklarált célpiaca.

3. Csomagolóközpontok, bér munka költség

3.1.

A tagok kötelezik magukat arra, hogy csomagoló központjukat a társaság értékesítésének alárendelve működtetik az alábbiak szerint:

Indulásként minden csomagoló tovább működik. Az egységes göngyöleget a Magyar Tojás Kft. vásárolja meg (keretszerződések), és adja el a csomagolóközpontoknak. A göngyöleg árát jogosult a fennálló kötelezettségébe beszámítani.

A csomagolás bér munkában történik, melyet a tagok a Kft. részére leszámolják.

...

3.2.

A tagoktól, és más hosszú távú beszállítói szerződéssel rendelkezőktől a vásárolt tojást a Kft., kétheti ármegállapítás szerint veszi meg a csomagolóközpont igazolása alapján.

....

4. Ármechanizmus, piac

4.1.

A kft. hosszú távú beszállítói keretszerződést köt a tagjaival, melyben rögzítik a saját (sajátjának minősülő termelés külön lista szerint alakul) termelésű, és a piacon értékesíthető minőségű éves tojásmennyiséget –kétheti bontásban-, melyet a beszállító köteles a Magyar Tojás Kft. részére átadni. Nem teljesítés esetén a tag kártérítési felelősséggel tartozik.

4.2.

A piaci igények ellátásához szükséges bel- és külföldi, 4.1-en túli vásárlásokat a kft. végzi közvetlenül. Az így vásárolt tojást a kft. az aktuális csomagolóközpontokba irányítja. A kft. a tagoktól köteles felvásárolni minden ún. saját termelésű és leszerződött tojást.

4.3.

A kft. vezetése a meglévő piaci információk és eladási adatok alapján két hétre előre meghatározza a nettó-nettó (mind a visszatérítésektől, mind a manipuláció meghatározott értékétől megtisztított) súlyozott értékesítési átlagárat méret szerint, és csomagolóanyag ksg. nélkül (továbbiakban értékesítési ár).

Ezt követően kiszámolja a piacon elérhető (lehetőleg mennyiségi és minőségi értelemben egyaránt hasonlatos) súlyozott nettó beszerzési átlagárat (méret szerint) (továbbiakban beszerzési ár), ami az elszámolás egyik alapeleme.

4.4.

A kft. taggyűlése minden megkezdett gazdasági év január 31-ig tojásonkénti „küszöbárát” állapít meg, amit a piaci viszonyok és a termelési költségek figyelembe vételével alakít ki. Ez a 2006-os évben az „S” tojás esetében 10 Ft, míg az „M-L” tojáznál 12 Ft/db+áfa. A küszöbárát a tagok szükség szerint felülvizsgálhatják és módosíthatják.

4.5.

A tagoktól történő ún. saját termelésű tojás vásárlása esetén a vételi egységár úgy alakul ki, hogy az értékesítési és a beszerzési ár különbségének 70 %-a rakódik rá a beszerzési árra, azzal az eltéréssel, hogy ha a küszöbárát meghaladja a beszerzési ár, akkor a küszöbár lép a beszerzési ár helyébe.”

II.3.4. A szövetség és a Magyar Tojás Kft. kapcsolata

II.3.4.1. A szövetség szerepének vizsgálata a Magyar Tojás Kft. létrehozásában

141. *A szövetség 2002. július 2-i intézőbizottsági ülésén hozott 9/2002. (VII. 2.) MTTSZ IB. sz. határozat szerint a piaci helyzet kezelése érdekében „a probléma újratermelődésének megakadályozására létre kell hozni közös tojáskereskedelmi szervezetet”.*
142. *A 2002. július 24-i szövetségi hírlevél 5. pontja a következőket tartalmazza: „Felszólítja az IB a tojástermelőket, hogy közös értékesítő szervezet létrehozását fontolják meg, mert csak így tudjuk megelőzni a ciklikus piaci válságot és a nemzetközi kereskedelmi szervezetek túlerejét mérsékelni.”*

II.3.4.2. A Magyar Tojás Kft. árbizottsági árainak megküldése a szövetség felé

143. *A Magyar Tojás Kft. 2004. április 15-i árbizottsági üléséről készült jegyzőkönyv szerint „az Árbizottság döntése értelmében az aktuális piaci árakat a jövőben a szövetség titkárának is meg kell küldeni”.*

144. A Magyar Tojás Kft. az irati bizonyítékok szerint legalább két alkalommal küldte meg az árbizottság által meghatározott érvényes aktuális piaci árakat táblázatos formában a szövetségnek:
- Ø a 2004. április 12-től 2004. április 25-ig érvényeset 2004. április 18-án;
 - Ø a 2004. április 26-tól 2004. május 9-ig érvényeset 2004. április 25-én.
145. A szövetség az előző két ártáblázatot több szövetségi tagnak továbbküldte azzal a megjegyzéssel, hogy „*mellékelten, szíves tájékoztatásul megküldöm a Magyar Tojás Kft. által meghatározott tojásárakat*”. Az ártáblázatok a következő vállalkozások mindenképpen megkapták:
- Ø a 2004. április 12-től 2004. április 25-ig érvényeset 2004. április 19-én a Baromfihús és Tojásforgalmazó Kft.-nek (jelenleg: Családi Tojás Kft.), a Szíjártó Bt.-nek, a Farm Tojás Kft.-nek és a Szerencsi Mezőgazdasági Rt.-nek;
 - Ø a 2004. április 26-tól 2004. május 9-ig érvényeset 2004. április 27-én pedig körfax útján, a Baromfihús és Tojásforgalmazó Kft. (jelenleg: Családi Tojás Kft.), a Szíjártó Bt., a Farm Tojás Kft. és a Szerencsi Mezőgazdasági Rt. mellett az Aranykorona Rt.-nek is.

II.3.5. A Shaver Tojástermelők Egyesülete és a Magyar Tojás Kft. kapcsolata

146. A Magyar Tojás Kft. megalapításának történeti előzményéhez tartoznak a Shaver Tojástermelők Egyesületében (egyesület) ezzel kapcsolatban folytatott megbeszélések. Az egyesület a Shaver tojóhibridet tartó tojástermelőket tömörítette. A szervezetet a Bólyi Zrt. hozta létre, amelynek alkalmazottja, dr. B. L. 2004 januárjáig a szövetség elnöke is volt. Az egyesület valamennyi tagja szövetségi tag is volt. H. J. szerint az egyesület az intenzív termelők kb. 30 %-át képviselte. Az egyesület 1994. augusztus 25-én jött létre, 2005. augusztus 18-án szűnt meg.
147. Az egyesület 1994. augusztus 25-ei alapszabálya, amelyet a 2000-ben és a 2001-ben végrehajtott módosítás az alábbi rendelkezések tekintetében változatlanul hagyott, a következőket tartalmazza: „*a./ Az egyesület működési körében összehangolja az étkezési tojástermelés mennyiségét, ... a tyúkkivágások időpontját, ...e./ Szabályozza az adatgyűjtés és továbbítás (információáramlás) rendszerét, f./ Az étkezési tojásra időszaki ajánlott minimál árat ad.*”
148. Az egyesület intézőbizottságának 2001. június 13-i ülésén hozott 2001/2. számú határozata szerint az intézőbizottság „*egyhangúlag egyetért és támogatja a termelői közösség értékesítő szervezetének létrehozását*”.
149. Ezzel kapcsolatban az egyesület elnöke, B. Zs. – egyben a Gyermelyi Holding Zrt. elnöke – által 2001. augusztus 13-án készített „Tervezet a magyarországi tojástermelők értékesítési szervezetének létrehozására” című anyag szerint „*a 10 legnagyobb tojástermelő és forgalmazó*” vállalkozás: így az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., a Csabatáj Rt. (akkor: szövetkezet), a Földesi Rákóczi Kft. (akkor: szövetkezet), a Gyermely Rt. mellett az Aranykorona Rt., a Családi Tojás Kft. (akkor: Baromfihús és Tojás Kft.), a Farm Tojás Kft., a Szerencsi Mg. Rt. és a Szíjártó Kft. merült fel potenciális tagként.

150. A tervezet „értékesítő szövetkezet” létrehozását javasolta. A szövetkezet tevékenységénél a kompenzációs rendszer és az árbizottság működése is leírásra került. Az árbizottság tevékenysége kapcsán a tervezet leírja: „...A bizottság hetente ülésezne és állapítaná meg az árakat. A rendszer működésének leglényegesebb eleme az ártartás lenne. Szigorúan büntetni kell azt, aki a megállapodástól eltér...”
151. A 2001. december 21-i egyesületi intézőbizottsági megbeszélésen B. B., a Csabatáj Rt. akkori elnöke elmondta: „A tojásárak alakításában és a felesleges készletek piacról való kivonásában lenne nagy szerepe a közös tojásértékesítő szervezetnek.”
152. Ugyanezen a megbeszélésen az értékesítő szövetkezet létrehozásával többek között megbízott H. J. beszámolt arról, hogy
- Ø az intézőbizottság 2001 júniusi határozata után cseh, német és osztrák mintákat tanulmányoztak;
 - Ø „Az egyesületen kívüli potenciális nagytermelők tájékoztatása végett” az előkészítésbe a szövetség is bekapcsolódott, de a 2001 novemberében általuk szervezett megbeszélésen a húsz meghívott nagy termelő fele nem jelent meg, „de a megjelentek egy részét sem győzték meg a hallottak”.
 - Ø „Utolsó kísérletként december közepén a véleményünk szerint a szervezet alapításához minimálisan szükséges Gyermely Rt., Csabatáj Szövetkezet, Aranybulla Rt., Agricola Rt., Szerencs Rt. és Földesi Tojástermelő Kft. nyilatkozattételre jogosult képviselőjét hívtuk meg. Sajnos Földes képviselője – ígérete ellenére – sem jött, a jelenlévők közül pedig az Aranybulla Rt. és a Szerencs Rt. képviselője úgy nyilatkozott, hogy egyelőre nem kívánnak részt venni egy közös tojásértékesítési rendszerben. Mindezek után úgy ítéljük meg, hogy a megmaradt három cég nem tudná olyan mértékben befolyásolni a tojáspiacot, hogy a részvételükkel megalakuló szervezet eredményesen működne.”
153. Az egyesület 2002. április 24-i közgyűlésén is téma volt a közös értékesítési szervezet. B. Zs. itt beszámolt arról, miszerint „javaslat született, hogy érdekei jobb érvényesítésére, biztonságosabb és magasabb tojásárak elérésére az egyesület kezdeményezze egy Tojásértékesítő Szervezet létrehozását....A felkért tagok között nem volt egyetértés, ezért a szervezet létrehozása egy ideig kudarcot vallott. Ennek okai: a tojáspiacon kereslet volt, és jók voltak az értékesítési árak.... Nagyon fontos lenne a termelőknek egy közös értékesítő szervezetet létrehozni, mert a nagykereskedők kijátsszák őket egymás ellen, mivel minden termelő önállóan kereskedik.”

III. Az eljárás alá vontak vizsgálati szakban tett nyilatkozatai és a tanúvallomások

III.1. A szövetség álláspontja a szövetség működésére vonatkozóan

III.1.1. A 2002. januári, az import engedélyhez kötéséről szóló 2/2002. (I. 8.) MTTSZ IB. sz. határozat és annak folyományai

154. A szövetség titkára, **F. P.** a határozat megszületésének körülményeiről a vizsgálati szakban az alábbi nyilatkozatot tette:

„Volt elég tojás az országban. Az import készletfelhalmozáshoz vezetett volna, ami azt jelenthette volna, hogy valaki leviszi az árat.”

155. Előadása szerint a tojástermék kifejezésbe elvileg a tojáslé is beletartozott, gyakorlatilag azonban csak a tojásporra vonatkozott. 2002 után már nem működött az import-engedélyezés, csak utólagos adatszolgáltatási kötelezettség terhelte a tagokat.
156. Az import engedélyezése körfax keretében bonyolódott. Megerősítette, hogy valamennyi import iránti kérelmet elutasították. Arra nem emlékezett, hogy a Gyermely Rt., a Farm Tojás Kft., a Sáto Kft. és az Agricola Rt. mellett más vállalkozás adott-e be ilyen kérelmet. Hangsúlyozta, hogy soha nem alkalmaztak szankciót. Azzal kapcsolatban, hogy mivel járt volna a terméktanácsi tagság elvesztése, elmondta: *„Akkoriban bizonyos támogatások terméktanácsi tagsághoz voltak kötve. Ha valakit kizártunk volna, akkor az a hátrány érte volna, hogy nem részesül támogatásban és kiesik az információs körből, de erre nem került sor.”*
157. **Dr. B. L.**, a szövetség akkori elnöke tanúként elmondta: azért volt szükség a határozatra, mert *„néhány tagunk importált és a magyar kínálat kiegyensúlyozott volt”*. A határozat érvényesülésével kapcsolatban elmondta: *„Nem tudtunk eredményt elérni, mert az importált, aki akart.”*
158. A szövetség elnöke, **B. Zs.** szerint *„az importengedélyezési rendszer legfeljebb egy fél évig élt.”*

A Baromfi Terméktanács álláspontja

159. A terméktanács megerősítette, hogy a szövetség nem kezdeményezte az importtal kapcsolatos határozat miatt egy tag kizárását sem, így arra nem is került sor. A tagsági jogviszony felfüggesztésének lehetőségével sem éltek. A terméktanács előadása szerint 2002-ben a 102/2001. (XII. 16.) FVM rendeletben szereplő támogatás elvesztésével járt volna a terméktanácsi jogok felfüggesztése, illetve a kizárás.
160. A **Farm Tojás Kft.** az importtal kapcsolatban előadta: *„A szövetség intéző bizottsága (melynek a Farm Tojás Kft. soha nem volt tagja) valóban előírta, hogy importból tojást beszerezni csak az IB előzetes engedélyével lehet, mert ellenkező esetben a tagot kizárhatják a szövetségből. Ez nagyon hátrányos következményekkel járhatott volna, ugyanis sok támogatás tagsághoz kötött! Cégünk 2002-ben egy alkalommal kérelmezte a szövetségtől, hogy importálhasson tojást 4 millió darab erejéig, mert nem állt rendelkezésre a megfelelő mennyiség vevőink ellátására az adott időszakban. Az IB azonban kérésünket elutasította így nem is importáltunk, nem akartuk felvállalni a szövetségből történő esetleges kizárást. Az EU csatlakozást megelőzően ezért nem is importálhattunk egyáltalán, ezt a tevékenységünket csak az EU csatlakozást követően kezdtük meg, mikor már a szövetség nem korlátozhatta az importot.”*

III.1.2. A szövetség 2002. júliusi hírlevele

161. A szövetség titkára, **F. P.** a hírlevél megszületésének körülményeivel kapcsolatban a vizsgálati szakban elmondta: *„2002-ben nagyon nyomott árak voltak a piacon. Június-júliusban az átlagnál is több volt a házkörüli termelés, és ez nagyon lenyomta a*

piacot.”... „A nyomatékosan ajánlja kitétel pusztán egy figyelemfelhívó, szándékot erősítő kijelentés, szankció nem kapcsolódott hozzá és eszközünk nem is volt erre.”

162. „A nagy áruházak beszállítóiból alakult árbizottság lényegében az árbizottság volt, abban a legnagyobb vállalkozások voltak tagok. 1998 körül jelentek meg az áruházláncok Magyarországon, és az árbizottságot alkotó termelői kör az ő beszállítóikká vált.”
163. Arra a kérdésre, hogy miért három kategóriára (telepi, ládázott nagykereskedelmi, dobozott) vonatkoztak az árak, előadta: „azért, mert ez a héjas tojás kínálatát teljes egészében lefedte.”
164. Elmondta azt is, hogy a szövetségi ajánlások – ha nem volt külön megjelölés –, „M”-es méretű tojásra vonatkoztak, illetve a megadott árak nettó árak voltak.
165. A meghívóban említett 2002. augusztus 1-jei árfigyelési megbeszéléssel kapcsolatban elmondta: „Volt ilyen megbeszélés, de döntés nem született. A tojástermelőknek adtuk ki az ajánlott árakat. Nem működött az árfigyelés, csak erre az egy megbeszélésre került sor. Volt szándék az árfigyelési rendszer létrehozására, de erről nem született döntés. Ezen a megbeszélésen csak azok vettek részt, akik az ajánlott árakat kialakították.”
166. **B. Zs.** szövetségi elnök arra a kérdésre, hogy mi volt az információátadás szerepe, elmondta: „Szerintem csak egymás megnyugtatása. Ezek a kísérletek mindig akkor merültek fel, amikor az árak olyan mélyre csökkentek, hogy az önköltséget sem érték el. Például 2004 karácsonya utántól 2005 szeptemberéig, előtte 2002-ben. Hangsúlyozom, hogy soha nem volt olyan megállapodás a szövetségen belül, ami betartható lett volna. Mindenki azt csinált, amit akart, hiába voltak ajánlások.”
167. Arra a kérdésre, hogy kik voltak az árbizottság tagjai, elmondta, azok a vállalkozások, akik a nagy áruházaknak beszállítottak. Kérdésre konkrét neveket nem tudott felsorolni.

III.1.3. A szövetség 2003-as ajánlása

168. **F. P.** titkár arra a kérdésre, hogy 2003-ban is működött-e az árbizottság, elmondta: „Igen, ez azt jelenti. Mindenki tájékoztatást adott a helyzetéről. Arról is szó volt, hogy kinek mekkora készletei vannak, és ettől valahogyan meg kellene szabadulni.”

III.1.4. A 2004. január 6-i, 1/2004. (I.6.) MTTSZ IB sz. intézőbizottsági határozat

169. 2004. januárjában javasolt tíz százalékos export alapja az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 6. § (1) bekezdésének 12. pontja és a 23. § (3) bekezdése volt; a szövetség szerint az exportot a jogszabály utóbbi szakasza kifejezetten előírta a baromfi termékpályára.
170. **F. P.** titkár megerősítette, hogy a körlevél a 2004. január 6-ai intézőbizottsági döntéshez kapcsolódott. Nem tud arról, hogy a körlevél hatására mennyit exportáltak a tagok, arról nem szereztek be adatokat. Elmondása szerint exportot nem csak a

szövetségi tagok végeztek, így az exportadatokból nem vonható le következtetés a szövetségi tagokra nézve.

171. Az exportnak a belföldi piacra gyakorolt elvi hatásáról elmondta: „*Nem tudom, hogy az export milyen hatással volt a belföldi árakra, azt tudom, hogy a készlet csökkent. Az exportár egyébként alacsonyabb volt, mint az itthoni, ez is azt mutatja, hogy az elsődleges kérdés a készlettől való megszabadulás volt. A tojásnak rugalmatlan a kereslete, hiába alacsony az ár, nem fogy lényegesen több tojás.*”
172. Előadta: „*A döntés azon része is megvalósult, hogy kivágás történjen. A selejttjük mindig piacrontó tényező. A baromfifeldolgozók szerint ennek nyomott a piaca, olcsón lehet eladni, ugyanakkor a feldolgozási költség ugyanakkora. Ha nem sikerül levágtatni a baromfifeldolgozóval, akkor a lakosságnak értékesítjük élő állatként. A lakosság azonban egy részüket nem vágja le, hanem továbbtermelteti a tyúkot.*”
173. **Dr. B. L.** akkori elnök tanúvallomása szerint a KSH adataiból lehet következtetni a szövetségi tagok exportjára, mert „*csak a nagyok tudtak exportálni, és ők a szövetség tagjai.*” Elmondta, hogy azért tíz százalékban határozták meg az export, illetve a porítás mennyiségét, mert „*ennyi kellett volna az egyensúlyi piachoz.*”

III.1.5. A 2004. február 27-i intézőbizottsági megbeszélés

174. **F. P.** titkár megerősítette, hogy a tojásporítás és az exportálás is szóba került ajánlasként. „*Az emlékeztető szerint téma volt a termelés-csökkenés is. A minimálár miatt senki nem erőltette a B. Zs. által először felvetett akciós értékesítést. Nem tudom, hogy milyen hatása volt az intézkedéseknek, nem mértük fel a tagok között.*”
175. A beszámolóban foglaltakkal kapcsolatban elmondta: „*2004 áprilisában a fölös készletek feltehetőleg nem az intézkedések miatt tűntek el, hanem a húsvéti nagyobb kereslet miatt.*” Ezt mutatja, hogy a beszámoló szerint „*később újra kedvezőtlenül alakultak az árak*”.
176. **B. Zs.** elnök arra a kérdésre, hogy az általa a februári megbeszélésen tett javaslatok hogyan teljesültek, elmondta: „*Sehogy. Ez is egy olyan időszakban született, amikor az árak a költségek alatt voltak. Az lett volna a cél, hogy egy minimális nyereség legyen, de nem történt semmi. Akkor túlkínálat volt a tojáspiacon. Továbbá akkor már az uniós csatlakozás közel volt, és várható volt, hogy nagy mennyiségű tojás jön majd be külföldről.*”
177. A szövetség írásbeli beadványában előadta: „*A B. Zs. által javasolt előrehozott tyúkkivágás csupán általános javaslat volt, melyet az IB elfogadott, de arról végül nem értesítettük a termelőket.*”

III.1.6. A 2005. június 14-i intézőbizottsági ülés

178. **F. P.** titkár arra a kérdésre, hogy hogyan értették az emlékeztetőben az importtojás elleni küzdelmet, elmondta: „*Vannak közvetett eszközök. Nincs kvóta sem. Példaként említtem a Deutsche Frische Eier-t. Ez tojásértékesítő szervezet, amely márkázott tojást forgalmaz.*”

179. Elmondta, hogy a tagok import adatszolgáltatása csak utólagos volt, az import engedélyezése ekkor már nem élt. Az import adatszolgáltatás arra terjedt ki, hogy milyen mennyiséget, honnan és milyen célból hoztak be.
180. Az emlékeztetővel kapcsolatban azt is elmondta, hogy *„A csatlakozás óta rendszeresen kapunk Brüsszelből tájékoztató tojás árakat. Erre utal a jegyzetfüzetemben szereplő „tojásár” megjegyzés.”*
181. **B. Zs.** elnök elmondta: *„Az importot megakadályozni nem lehetett és nem lehet. Ha a szövetség tudna az importról, akkor kevésbé lenne piacavaró. Az lett volna jó, ha a szövetség tagjai végeznék az importot és arról előzetesen adatot szolgáltatnának. Nem működött ez, volt, aki bejelentette, volt, aki nem. Nem engedélyezésről volt szó, csak tudomásul vételről. Az alapszabály szerint elvileg lehetőség lett volna szankcionálni az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztását, de ilyenre nem került sor.”*

III.1.7. A 2005. szeptemberi hírlevél

182. **F. P.** titkár a hírlevéllel kapcsolatban elmondta: *„Szeptember elején, mint rendszeren, emelkedni kezdtek a tojásárak. Az volt a szándékunk, hogy legalább azokat az árakat tartsák a termelők. Nem határoztunk meg érvényességi időszakot.”* *„A megjelölt árak tényleges piaci árak voltak, nem pedig kalkulált árak. Úgy emlékszem, hogy kifejezett megbeszélés nem volt, azonban telefonon információt gyűjtöttem a nagyobb tagoktól arról, hogy ki milyen árat alkalmaz.”*
183. **B. Zs.** elnök elmondta: *„Rendszeresen kapunk Brüsszelből árakat az összes tagállamra vonatkozóan, erről tájékoztattuk a tagokat. A csatlakozás után egyedüli eszközünk az maradt, hogy a magyar fogyasztók között megpróbáljuk a magyar tojást népszerűsíteni, mert az importot megakadályozni nem lehet. Azt hiszem, hogy a hírlevelet F. P. ilyen brüsszeli forrás alapján készítette.”*

III.1.8. A 2005. október 25-i intézőbizottsági ülés

184. **F. P.** titkár elmondta: *„Ez egy intézőbizottsági ülés volt, az emlékeztető is erről készült. Nem született döntés arról, hogy az importot kössük intervenciós alapba történő befizetéshez. B. Zs. [elnök] a Magyar Tojás Kft.-re gondol, amikor azt mondja, hogy „a piacszabályozás lényege, hogy a felesleges tojást eltüntetik. Most kevesen vagyunk, ezért nem működik igazán jól. A közös kassza után a szövetség intervenciós alapjára vonatkozik. B. Zs. [elnök] a megbeszélés végén javasolta a tojásforgalmazási társaságok létrehozását. S. A. [Bólyi Zrt.] szorgalmazta a minimum-árak meghatározását, de az nem működik, minimum-árakról nem állapodtunk meg a megbeszélésen, ebben nem volt egyetértés.”*
185. **B. Zs.** elnök a megbeszélésen elhangzottakkal kapcsolatban elmondta: *„S. A. [Bólyi Zrt.] egy tenyésztőcéget képvisel, amelyik nagy bajban volt, mert a magyarországi jércekihelyezések nagyon lecsökkentek, így gyakorlatilag eltűnt a piacuk.... Ő ezért tette az ajánlatát. Ebben nem állapodtunk meg, mert ez teljesen felesleges. Az ott lévők maguk is importőrök, tehát ha Magyarországon magasabbak lennének az árak, ők is*

importálnának. Továbbá a kereskedő maga is közvetlenül importálna, ha magasak lennének az árak.”

186. *„Az importot nem kötöttük az intervenciós alapba történő befizetéshez, ez S. [Bólyi Zrt.] javaslata maradt. Ugyanis az importtal extraprofitot lehet időnként elérni, S. [Bólyi Zrt.] azt akarta, hogy ennek egy részét a szövetség intervenciós alapjába fizesse be az importőr. A húsvét utáni nyári időszak az ilyen általában, amikor a feleslegek keletkeznek. Az extraprofit 2-3 Ft/tojás árat jelent.”*
187. *„A S. [Bólyi Zrt.] és B. [elnök] által említett együttműködés azt jelenti, hogy a külföldi tapasztalatok alapján a termelők tömörüljenek közös értékesítési szervezetbe. Kétféle intervenciós eszközünk van: az egyik a magyar tojás népszerűsítése, a másik a tojásporítás. A porított tojással azonban nem lehet annyi bevételt elérni, mint a héjas forgalmazással, és az ezért veszteséget szenvedett termelőket kárpótoljuk.”*
188. *„Én azt mondtam, hogy a Koronás tojással, a védjegyezett, így magasabb minőségű tojással 10-20 fillérrel többet lehet elérni tojásonként a kereskedővel szemben, ez többet ér minden állami támogatásnál a magyar tojás stabil piaci árának elérése érdekében. A Szövetség hozta létre ezt a szervezetet, bárki beléphet, aki teljesíti a feltételeket (tenyésztés, takarmányozás, állattartási körülmények, állategészségügyi körülmények). A védjegy értéktöbbletet jelent. Ez csak azokra a tagokra vonatkozik, akik csatlakoztak a védjegyszervezethez.”*
189. *„A közös kassza a Szövetség intervenciós alapja.”*

III.1.9. A szövetség árbizottságának működésével, és a szövetségi ajánlások figyelembe vételével kapcsolatos nyilatkozatok

190. **Dr. B. L.**, a szövetség volt elnöke tanúvallomása szerint: *„Az árbizottságot azért hoztuk létre, hogy információt adjanak át a tagok egymásnak. Nem az árak összehangolása volt a cél, hanem a készletekről való tájékoztatás, valamint az árakról való tájékoztatás. Aki erre hajlandó volt, elmondta, mennyiért értékesíti a tojást. 1990-ben megjelentek azok a vállalkozások, akik ideiglenesen, alkalomszerűen importáltak, olcsón beszerzett nyugat-európai tojást. Ennek közegészségügyi veszélye is volt, az egészségügyi állomások figyelmét is felhívtuk rá. Ezért volt szükség a tagok informálására. Megjelentek az áruházláncok is, nem tudom mikor, akik odaszóltak egy vállalkozásnak, hogy 8 Ft-ért megveszem a tojást, mert x vállalkozással megállapodtam. Aki szorult helyzetben volt, az belement, és csak később derült ki, hogy ez csak hazugság volt, „átverték” őket. Ezért is szükség volt az árbizottság működésére.”*
191. *„Elmondta mindenki, hogy mennyi a készlete, milyen áron ad el, és milyen problémákat lát. ... Azért volt fontos tudni, hogy mennyi a készlet, mert a tojásnak van értékesítési ideje, a termeléstől 28 napig lehet a boltban értékesíteni. Ha nagyok voltak a készletek, intézkedni kellett a tojás feldolgozásáról és exportjáról. Ez azt jelentette, hogy a szövetség ezt ajánlotta a tagoknak. Sokba kerül a tojás porítása, és olcsó az eladási ára, ezért ez nem állt a vállalkozások érdekében.”*
192. Az alapszabály 2000-es módosításával kapcsolatban elmondta: *„Az összejöveteleken elhangzott, hogy „az a javaslatunk, hogy”. Nem tudom, miért 2000-ben került be az alapszabályba az ajánlások megjelölésére, mert ezt megelőzően is így működtünk.*

Nem volt olyan, hogy x áron kell árusítani. Az ajánlások általában az M -es tálcás tojásra vonatkoztak, hangsúlyozom, hogy nem volt kötelező az alkalmazásuk.”

193. Arra a kérdésre, hogy az árbizottság javaslata a szövetség javaslata volt-e, elmondta: *„A szövetség ajánlásának is tekinthető. Azt azonban nem volt kötelező betartani.”*
194. A megbeszéléseken elhangzottak gyakorlati érvényesülésével kapcsolatban elmondta: *„Némely esetben arra volt jó a megbeszélés, hogy utána, a többiek árának ismeretében egyes vállalkozások csökkentették az áraikat.”*
195. Arra a kérdésre, hogy kik voltak a megbeszélések résztvevői elmondta: *„Nem tudom, mert ad hoc bizottság volt, a nagyobb termelők-forgalmazók meg lettek hívva. Volt, amikor, sokan voltak, volt, amikor kevesen. Ha nagy volt a baj, sokan voltak, ha nem, akkor kevesen.”*
196. A megbeszélések rendszerességével, azok kezdeményezésével kapcsolatban elmondta: *„Nem tudom, milyen rendszerességgel ültek össze, volt, hogy havonta, volt, hogy negyedévente, a tagok kezdeményezték általában, de volt, hogy mi. 1990-től lényegében folyamatosan működött az árbizottság. Volt olyan év, hogy csak egyszer, augusztusban kellett összehívni.”*
197. Vallomása szerint *„előfordult”*, hogy az árbizottsági témák az intézőbizottságban is felmerültek, arra azonban nem emlékezett, mikor. Erre akkor került sor, amikor *„nem ült össze az árbizottság, és probléma volt.”*
198. Arra nem emlékezett, hogy a döntésekről/ajánlásokról a szövetségi tagokat értesítették volna.
199. **F. P.** titkár arra a kérdésre, hogy melyek voltak az árbizottság működésére vonatkozó szabályok, az alábbi nyilatkozatot tette: *„Egy piaci elemzésen alapulva tudunk tájékoztatást adni a tagoknak a várható árakról, az alkalmazható minimális átadási árakról. A korábbi években az FVM is kérte, hogy határozzunk meg irányarat, amely alapján ők a támogatási döntést hozták. Ez esetleges volt, ha jelentős mértékű készletek halmozódtak fel, vagy az ágazatban nagyon lecsökkent a jövedelem. 1990-től volt minimális árak meghatározása, de ez nem volt rendszeres, a nehéz piaci helyzet tette szükségessé. Nem tudom megmondani, hogy mikor ült össze a bizottság. Bár 2000-ben módosult a szövetség alapszabálya, de már ezt megelőzően is sor került a minimális termelői árak meghatározására.”*
200. Az árbizottság működésével kapcsolatban elmondta: *„Nem volt összefüggés az intézőbizottság és az árbizottság működése között. Az árbizottságtól függetlenül is összehívtuk a nagyobb termelőket a piaci helyzet ismertetése céljából, amelynek keretében azt is elmondták, hogy milyen átadási árak lennének célszerűek. Az árbizottság lényegében egy nagyobb termelői kör volt. Inkább a saját áraikról adtak tájékoztatást. A kör változott, de jellemzően az 50 000-nél több tyúkot tartó termelőket hívtuk össze. Egymásnak és a kisebb szereplőknek nyilván azok tudnak a legjobb tájékoztatást adni, akik már egy bizonyos méretet elértek. Ami az ilyen üléseken elhangzott, arról formális szövetségi döntés nem született, de hírlevélben tájékoztattuk a tagokat a szövetség keretében. Azt nem tudom, hogy a szövetség nélkül a vállalkozások maguk kezdeményeztek volna-e ilyen találkozókat. A szövetség kezdeményezte az ülések összehívását, és titkárként végig jelen voltam. Lényegében a szövetség egy üléséről volt szó, a szövetség bizonyos tagjainak részvételével. Nem vezettünk jegyzőkönyvet, ami a végén kikristályosodott, azt foglaltuk össze és küldtük*

ki, de volt, hogy erre nem került sor. Ha volt intézőbizottsági határozat, akár előzetesen, hogy küldjük szét, akkor szétküldtük. A megbeszéléseken abból indultunk ki, hogy mennyi készlete volt a nagyobb termelőknek. A jelenlévő szövetségi tagok állapodtak meg abban, hogy mi az a legkisebb ár, amit célszerű elérni, a szövetség formálisan erről nem döntött.”

201. Arra a kérdésre, hogy mitől függött, hogy az intézőbizottság vagy az árbizottság keretében döntöttek az ajánlott árakról, elmondta: *„súlyában a 15 fős intézőbizottság a nagyobb, az árbizottság szélesebb körű volt, 12-30 között váltakozott a tagjai száma. Elméletileg kötelező erejű döntést a tagokra nézve az intéző bizottság tud hozni, az árbizottság nem. Az ajánlott árak tekintetében nem volt különbség a döntésről értesített tagok számában. Az intéző bizottság sem hozott az árról kötelező érvényű döntést.”*
202. Azzal kapcsolatban, hogy mire vonatkozott az árbizottság működése, elmondta: *„ez csak a héjas tojásra vonatkozott. Kevés számú a tojásfeldolgozó tag. Ez valamennyire hat a létojás és a tojáspor árára is, de nem számottevően. A tojásfeldolgozók elsődlegesen a héjas tojásként nem értékesíthető tojást használják fel (szennyezett, kisméretű, repedt). Akkor hat, ha túltermelés van, és emiatt megpróbálunk segíteni magunkon, hogy a fölösleges készlettől megszabaduljunk akár export révén, akár más módon.”*
203. Arra a kérdésre, hogy annak ellenére, hogy formálisan nem döntött arról a szövetség, tekinthető-e az a szövetség döntésének, előadta: *„Ez a szövetség ajánlásának tekinthető, ezért szerepel a hírlevélben, de ennek semmilyen ellenőrzése vagy szankciója nem volt. Ha egy ilyen termelői megbeszélésről nem küldtem ki a tájékoztatót, akkor a megbeszélés lényegében a vállalkozások kölcsönös tájékozódásának volt tekinthető.”*
204. Arra a kérdésre, hogy a szövetség hogyan követte nyomon, hogy a tagok mennyire tartották be az árbizottság javaslatát, elmondta: *„Gyakorlatilag nem tudtuk követni, bár van a tagoknak utólagos havi jelentéstételi kötelezettsége, de az csak átlagárat tartalmaz. A cél az volt, hogy orientáljuk a tagokat. Körlevélben informáltuk a tagokat.”*
205. Arra a kérdésre, hogy megállapítható-e, hogy az árak stagnáltak vagy emelkedtek egy-egy árbizottsági megbeszélés után, elmondta: *„Kategorikusan kijelentem, hogy nem volt hatása a piacra. Azt gondoltuk általában az ülések utáni visszajelzések alapján, hogy ugyan mi értelme van a megállapodásnak, ha soha senki nem tartja be.”*
206. Arra a kérdésre, hogy kinek van árformáló szerepe, amikor a nagy áruházláncokkal tárgyalnak, előadta: *„Az áruházláncok a meghatározók a szövetség által ajánlott árakkal szemben. Nincs hatása az ajánlott áraknak az áruházak részére történő átadási árra.”*
207. Arra a kérdésre, hogy elmondható-e, hogy ennek ellenére javította a termelők alkupozícióját az ajánlott ár, elmondta: *„Nem bizonyítható, tekintettel arra, hogy a termelők nem tartották be a minimál árakat.”*
208. Arra a kérdésre, hogy akkor miért került sor éveken keresztül az árak ajánlására, azt válaszolta: *„Biztos volt olyan év, amikor nem kellett az árbizottság, bár ritka volt. 2001 volt az utolsó jó év, amikor nem volt rá szükség. Lényegében folyamatos volt az „árbizottság” működése. Egyrészt orientációs szerepe volt. Másrészt időről időre*

nehéz helyzetbe kerülnek az ágazat szereplői, és az a cél, hogy túléljék ezeket. Természetes eszköz erre a szövetség, amelyet ők hoztak létre.”

209. Arra a kérdésre, hogy a készletek és az állomány alapján milyen következtetéseket lehetett levonni a piacra vonatkozóan, elmondta: „A normál készlet kb. 10 napnyi, ha ennél több volt, az már zavart jelentett a piacon. Az állományokról ettől függetlenül kértünk adatot havonta, ez akkor jutott jelentőséghez, ha a valaki például vágótyúkot keresett, ekkor össze tudtuk hozni a keresletet és a kínálatot.”
210. A szövetség tagjainak adatszolgáltatási kötelezettségével kapcsolatban elmondta: „Az adatokat az alapszabály alapján gyűjtjük. Az 1990-es évek elejétől 2002 végéig havonta támogatást is kaptunk az FVM-től az adatok fejében. A minisztérium igénye befolyásolta részben, hogy milyen adatokat kértünk a tagoktól. A tagok által benyújtott adatokról később összesített adatokat készítettünk, ami a Magyar Baromfi című újságban jelent meg. Egyedi vállalkozásokra vonatkozó adatokat soha nem közöltünk a tagokkal.”
211. Azzal kapcsolatban, hogy az árbizottsági megbeszélésre melyik vállalkozásokat hívta meg a szövetség, **F. P.** titkár meghallgatásán elmondta, hogy „*nagyságrendjük alapján*” meghívót a következők kaphattak: az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., az Aranykorona Rt., a Baromfi, Hús és Tojásforgalmazó Kft., a Biotojás Kft., a Csabatáj Rt., a Cse-Mi-Farm Kft., az Érsekcsanádi Szövetkezet, a Farm Tojás Kft., a Földesi Rákóczi Kft., a Gyermelyi Tojás Kft., a Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet, a Szerencsi Mg.-i Rt., a Szíjártó Bt. a VITAL-EGGS Kft., és a már megszűnt Új Élet Szövetkezet.
212. A **szövetség** vizsgálati szakban tett írásbeli beadványa 34 vállalkozást említ az árbizottsági ülésekre, illetve a nagy termelők közötti megbeszélésekre meghívottak között. A meghívottak között az alábbi vállalkozások képviselői szerepeltek:
- Ø Agricola Mezőgazdasági és Ipari Szövetkezeti Rt.,
 - Ø Állattenyésztési Kft.,
 - Ø Aranybulla Mezőgazdasági Rt.,
 - Ø Aranykorona Rt.,
 - Ø Babilónia Kft.,
 - Ø Bábolna Agrária Kft.,
 - Ø Bábolna Tetra Kft.,
 - Ø Barkev Kft.,
 - Ø Biotojás Kft.,
 - Ø Capriovus Kft.,
 - Ø Csabatáj Mezőgazdasági Rt.,
 - Ø Családi Tojás Kft.,
 - Ø Cse-Mi Farm Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kft.,
 - Ø Egg-land Kft.,
 - Ø Egyetértés Kft.
 - Ø Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.,
 - Ø Farm Tojás Kft.,
 - Ø Földesi Rákóczi Mezőgazdasági Kft.,
 - Ø Gyermelyi Tojás Kft.,
 - Ø H. K-né,
 - Ø Kaldenek Bt.,
 - Ø Kossuth Mg.-i Szövetkezet,
 - Ø Major Mg.-i Kft.,
 - Ø Mizse Tojás Kft.,
 - Ø Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet,

- Ø Pasteur Tojásfeldolgozó Kft.,
- Ø Patár Mg.-i Rt.,
- Ø Rábamenti Gazdaszövetkezet,
- Ø Szerencsi Mg.-i Rt.,
- Ø Szíjártó Bt.,
- Ø Szomód Mg.-i Szövetkezet,
- Ø Tótkomlói Tojástermelő Kft.,
- Ø Új Élet Szövetkezet,
- Ø VITAL-EGGS Kft..

213. Arról, hogy a megbeszéléseken ténylegesen melyik vállalkozások képviselői vettek részt, a szövetségnek nincs adata.
214. A **Gyermelyi Tojás Kft.** és a **Gyermelyi Brojler Kft.** ügyvezetője, dr. H. I. előadása szerint 1992-től vett részt a szövetség árbizottsági, illetve a nagyobb termelők részvételével tartott megbeszélésein: *„Ha jól emlékszem, félévente szokott lenni ilyen megbeszélés...A termelési tapasztalatok cseréje zajlott ott, beszélünk a készletekről és egymás között is kereskedtünk. Mindenki elmondta, hogy milyen áron tud értékesíteni, ennek alapján határoztuk meg az árakat, amire azt mondtuk, hogy kötelező, szankciója azonban nem volt, de mindenki adott el olcsóbban és drágábban is.”*
215. *„A megbeszélés úgy zajlott, hogy F. P. megnyitotta a megbeszélést, aztán mindenki elmondta, hogy mi a tapasztalata a piacon. A megbeszéléseket a vállalkozások kezdeményezték F. P.-nél, ha zavar volt a piacon, a meghívót ő küldte ki. A készletekről azért beszélünk, hogy tájékozódjunk, hogy ki hogy áll. Mi nagy vásárlónak számítottunk, hetente kb. 1 millió tojást vettünk. Ha volt kínálat, akkor ott mi is olcsóbban tudtunk venni. Ott általános árakat határoztunk meg, ezek nem csak a láncok felé voltak érvényesek. Az árakat méret szerint határoztuk meg. A csomagolás is beleszámít az árba, más szerintem nem. A tyúkkivágásról annyiban volt szó, hogy hol lehet kivágnai a selejt tyúkokat, címeiket adtuk egymásnak.”*
216. A résztvevők körében az Agricola Rt.-t, az Aranykorona Rt.-t, az Aranybulla Rt.-t, a Csabatáj Rt.-t, a Családi Tojás Kft.-t, az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.-t, a Földesi Rákóczi Kft.-t említette. Elmondása szerint *„ritkán”* a Farm Tojás Kft. és *„talán”* a Szerencsi Mezőgazdasági Rt. is ott volt jelen. Néha kisebb termelők is részt vettek a megbeszélésen. Átlagosan 8-10 vállalkozás gyűlt össze.
217. Tagadta, hogy a vállalkozásai üzletpolitikájánál figyelembe vette volna az árbizottsági üléseken elhangzottakat: *„Csak a piaci viszonyokat vettem figyelembe. Három nap múlva már el is felejtettem ezeket az árakat, mert különben nem is kötöttem volna üzletet.”*
218. Arra a kérdésre, hogy miért működött folyamatosan az árbizottság, ha nem vették figyelembe az ott elhangzottakat, elmondta, hogy azért, mert *„a nagy mennyiségű tojásporításra lehetett támogatást kapni, így csökkenteni lehetett a tojásporításból adódó veszteséget. Az árak meghatározásában a multik voltak a meghatározók, ők kijátszottak bennünket egymás ellen. Emiatt voltak alacsonyabbak az árak, mint amiről döntés született.... Ha volt kereslet, akkor magától is felmentek az árak, általában szeptemberben, karácsonyig.”*
219. Előadása szerint szövetségi döntés a megbeszéléseken nem született, mert a vezetőségből csak F. P. titkár volt jelen és néhány tag.

III.2. A nagyobb termelők 2005. szeptemberi megbeszélése

A szövetség álláspontja

220. *F. P. titkár szerint „ez feltehetően a nagyobb termelők részvételével zajló megbeszélés volt, amit a Szövetség kezdeményezett. Nem intéző bizottsági ülés volt.” Elmondta, hogy nem tudja, pontosan mikor volt a megbeszélés.*
221. *A megbeszélésen előadása szerint az alábbiak vettek részt: B. Zs. szövetségi elnök, aki egyben a Gyermelyi Holding Zrt. elnök-igazgatója, emellett az Aranykorona Rt. (R. J.), a kizárólag tojóhibrid-tenyésztéssel foglalkozó Bólyi Zrt. (S. A.), a Capriovus Kft. (N. Z.), a Családi Tojás Kft. (G. J.), a Farm Tojás Kft. (dr. K. T.), a Magyar Tojás Kft. (H. J.), a Szerencsi Mezőgazdasági Rt. (N. Sz.) és a Szíjártó Bt. (Sz. A.) képviselői.*
222. *A határidő-napló bejegyzés értelmezésével kapcsolatban az alábbiakat mondta el, a bejegyzések sorrendjében:*
223. *„B. Zs. a szövetség elnöke és a Gyermely Rt. elnök igazgatója. Ő mondta a 17-énél szereplő ajánlati árakat is.”*
224. *„A következő név H. J., a Magyar Tojás Kft.-től. Ő olyan árakat mondott el, amit el tudnak érni szeptemberben.”*
225. *A Szíjártó Bt. képviselője, Sz. A. „mondta, hogy most lehet árat emelni. B. Zs. [szövetségi elnök, Gyermely csoport tojáságazatának vezetője] azt mondta, hogy ha a helyzet nem változik, akkor egyharmaddal csökken a tojástermelés.”*
226. *A Farm Tojás Kft. (dr. K. T.) „azt mondta, hogy egyrészt a külföldi áráktól nem tudunk függetlenedni, másrészt azt, hogy ha emelkedik az ár, akkor mindig van, aki piacot akar szerezni, ezért aláígér az áraknak. Azt is mondta, hogy állapotjunk meg az árban, és hogy egymás piacára ne menjünk be. Közölt néhány áruházlánci árat, ez 10-es dobozra vonatkozott, ezek nettó árak voltak.”*
227. *„G. J. és Sz. A. elmondta, hogy ők 16 Ft-os ajánlatot adtak be a partnereiknek. Azt javasolták, hogy az apró tojást feldolgozásra kell adni.”*
228. *„Ezután K. azt mondta, hogy az ő cége akciót nem vállal be.”*
229. *Az Aranykorona Rt., dr. R. J. „két olyan árat mondott, amit ő a Tesco-nál szeretne alkalmazni.”*
230. *„N. Sz. elmondta a tárgyalási tapasztalatait.”*
231. *„K. T. javasolta a tojásfelesleg megsemmisítését. Valaki felvetette, és ennyiben maradtunk. Ellenvetés ugyan nem volt, de az sem, hogy megállapodtunk. Ugyanez vonatkozik az általa a felesleg megsemmisítésére tett javaslatra is.”*
232. *B. Zs. „összefoglalásként azt javasolta, hogy a 10-es dobozos „M”-es tojás eladási ára 16 Ft legyen”.*

233. Arra a kérdésre, hogy a szövetség vagy a vállalkozások döntése volt a 16 Ft-os ár, elmondta: „ez nem szövetségi döntés volt, hanem B. Zs., mint Gyermely Rt. javaslata. Nem adtam tájékoztatást a tagoknak a küszöbárról, mert a jelenlévőkre vonatkozott.”
234. **B. Zs.** elnök a megbeszéléssel kapcsolatban az alábbi nyilatkozatot tette: „Azt hiszem, hogy a piaci helyzet értékeléséről volt szó a nagyobb termelők és forgalmazók között, nem intézőbizottsági vagy más ülés volt. Az ilyen nem volt gyakori, nem is emlékszem másokra. Sok mindenről szó volt, pl. a bónuszok alkalmazásáról, ami a 15 %-ot is eléri.”
235. „A szorosabb együttműködés alatt azt értettem, hogy a spanyolok a spanyolországi főleg külföldön történő értékesítésére egy közös tojásértékesítő szervezetet hoztak létre, ezen túl a hazai piacon egy laza együttműködés van.”
236. „Nem tudom, hogy miért írta F. P., hogy minimál-árakat most tudnánk meghatározni, mert ilyet nem lehet meghatározni, mert rögtön bejön a spanyol tojás. Én mindig visszautasítottam, ha valaki piacfelosztásról vagy hasonlóról beszélt, mert az a versenytörvénybe ütközik, másrészt pedig nincs esélye a végrehajthatóságnak sem. Nem is állapodtunk meg semmiben. A megbeszélés végén az általam mondott 16 Ft-os ár azt jelenti, hogy ez az az árküszöb, amennyiért elő lehet állítani Magyarországon 10-es csomagolású tojást a kereskedőnek beszállítva.”

A megbeszélésen részt vett Magyar Tojás Kft. nyilatkozata

237. A Magyar Tojás Kft. volt alkalmazott ügyvezetője, **H. J.** elmondta: „A magyar tojás piac nagyobb szereplőinek a tájékoztató-informáló megbeszélése. F. P. hívta össze, hogy hogyan, nem emlékszem. Az előzetesen közölt téma a magyar tojás piac helyzete volt. Előzetesen nem tájékoztattak arról, hogy a Tesco-nak való beszállítás lesz a téma.”
238. „Mindenki elmondhatta, mik a nehézségei, ő hogy látja a saját piaci helyzetét. Emlékezetem szerint nem került sor minimum-árak meghatározására. Mindenki elmondta a véleményét, mind beszállított áruházláncokba, gondolom, a saját piaci pozíciójukat mondták el. Az általam elmondott árak a Magyar Tojás Kft. jegyzett árai voltak, amit csak arra használunk, ha héjas tojást vonunk ki a piacról. Nem emlékszem, hogy a K. T. [Farm Tojás Kft.] által említett minimum-árakban, illetve piacfelosztásban állapodjunk meg téma lett volna. Én azért mentem el, mert meghívót kaptam, és azt gondoltam, nem árt, ha információhoz jutok a többiek nehézségeiről. Nem hallottam a B. Zs. által említett 16 Ft-os küszöbárat.”
239. „Ez egy heterogén társaság, bár informálisan beszélgetnek egymással, de mindenki a saját útját járja. A heterogén szót úgy értem, hogy mindenkinek más az érdeke, mindenki szeretne minél több tojást eladni. Szerintem senki nem azért ment el, hogy bármiben is megállapodjon, az volt a benyomásom.”

III.3. A nagyobb termelők 2005. novemberi megbeszélése

A szövetség álláspontja

240. *F. P.* titkár elmondta, hogy „a szokásos nagyobb termelők összejövele, a szövetség hívta össze.” A megbeszélésen *F. P.* titkár és *B. Zs.* szövetségi elnök (egyben a Gyermelyi Holding Zrt. elnök-igazgatója) mellett az alábbi vállalkozások képviselői vettek részt: az *Agricola Rt.* (*Sz. L.*), az *Aranybulla Rt.* (*dr. P. J.*), az *Aranykorona Rt.* (*D. L.*), a *Családi Tojás Kft.* (*G. J.*), a *Cse-Mi Farm Kft.* (*H. A.*), a *Farm Tojás Rt.* (*K. T.*), a *Gyermelyi Holding Rt.* (*B. Zs.*), a *Mizse Tojás Kft.* (*H. A.*), a *Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet* (*T. I.*), a *Szerencsi Mezőgazdasági Rt.* (*N. Sz.*), a *Szíjártó Bt.* (*Sz. A.*) és a *Vital-eggs Kft.* (*D. I.*). A szövetségi tagokon kívül a *Novogal a.s.* (*K. P.*) is jelen volt.
241. *F. P.* a megbeszélésen történekről többek között az alábbiakat nyilatkozta, azok elhangzásának sorrendjében:
242. *T. I.* a *Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezettől* „közölte, hogy ők mennyi árat tudnak eladni.”
243. *Sz. A.* a *Szíjártó Bt.*-től elmondta, hogy „mennyi tyúkjá van, 1 hetes készlete, beszámolt az exportáráról, elmondta, hogy februárban-márciusban vágja ki állománya jelentős részét.”
244. „*H. J.* a tálcás és a dobozos saját árát mondja. Az, hogy kinek mennyi az ára, más forrásból nem tudható meg, csak így.”
245. *D. I.* a *Vital-Eggs Kft.*-től „elmondta, mennyi tyúkjá van, 35 ezret telepít, de márciusban a felét kivágja. Ő is elmondta a saját árait. Annyi jelentősége van annak, ha megtudják, ki mennyi tyúkot vág ki, hogy akkor csökkentett mennyiség lesz a piacon.”
246. A *Szerencsi Mezőgazdasági Rt.*-től „*N. Sz.* is elmondta, mennyi tyúkjá, készlete van, a tyúkjait mikor vágja ki, és milyen árakat alkalmaz.”
247. *Sz. L.* az *Agricola*-tól „elmondta, hogy mennyi tyúkjá van, mennyit vág ki, milyen árai vannak.”
248. „Az *Aranykoronától D. L.* volt jelen, ugyanazokat az adatokat közölte, mint a többiek.”
249. *H. A.*, a *Cse-Mi-Farm Kft.* és a *Mizse Tojás Kft.* ügyvezetője szintén „elmondta, hogy mennyi tyúkjá van, milyen árakat alkalmaz.”
250. „Jelen volt a *Novogal szlovák cég képviselője, K. P.* is. Mi hívtuk meg, ő a *Tesco*-nak ad el tojást, ennek az árát közölte (13,30 Ft).”
251. *D. L.* az *Aranykorona Rt.*-től „azt mondta, hogy a *Tesco* figyeli az *Auchant* és a *Lidl*-t, és ha az ő árak alacsonyabb, akkor ő is lép. A 459 Ft-os ár a *Tesco* üzletekben a 30 db-os tojásra vonatkozik.”

252. Ezután K. P. a Novogal a.s.-től „elmondta az ő áraikat. Elmondta, hogy november 30-tól kétszer 200 000 db tojást akciózik a Tesco. Gondolom, ezt K. szállította később.”
253. D. L. „a végén azt mondta, hogy ha 14 Ft a Tesco ár, abból 1,30 Ft belistázási díjat levonnak, tehát az ár valójában 12,70 Ft.”
254. „Nem jutottak a résztvevők semmilyen megállapodásra, csak tájékoztatást kaptak egymástól. A 12,70 Ft sem végső konklúzió, az is csak tájékoztatás volt.”
255. „A megbeszélésen elhangzottokról a tagokat nem tájékoztattam, szövetségi döntés nem volt.”
256. **B. Zs.** elnök a 2005. november 28-i megbeszélésről elmondta, hogy „ha nem intézőbizottsági bizottsági ülés volt, akkor ez a nagyobb termelők összejövele volt. Valószínűleg nem intézőbizottsági ülés volt, mert akkor lett volna írásbeli nyoma. Helyileg erre a szövetségnél került sor.”
257. „A cél az volt, hogy tájékoztassuk egymást arról, hogy a kereskedők velünk szemben milyen politikát folytatnak, milyen az általános piaci helyzet, és hogy egyesek milyen problémákkal küzdenek.”
258. „Mindenki annyi információt adott át, amennyit akart, jónak tartott az ülésen ahhoz, hogy az információszerzés értelmes legyen. A fogyasztói árak alapján, ha ismerem a kondíciókat, szerződéses feltételeket, ezeket az információkat magam is be tudtam volna szerezni 2–3 nap alatt. A kereskedő árképzési mechanizmusa is megismerhető abból, hogy tudom, hogy a cégem milyen áron adott el, és az milyen áron jelenik meg a polcon.”
259. „A készletekkel kapcsolatban a cél az volt, hogy információt adjunk át egymásnak. Nem árt, ha azok, akik ugyanannak a cégnek szállítanak be, tudják, hogy a cég a másikkal szemben milyen politikát alkalmaz.”
260. „A Tesco-s vita, úgy emlékszem, akkor kezdődött. A Tesco lengyel tojást hozott be arra hivatkozva, hogy a magyar termelők nem tudták teljesíteni a rendelést. A valóságban azonban a Tesco rendelése követhetetlenül hektikus volt.”
261. „A tojás forgalma karácsonykor a legnagyobb, az is cél volt, hogy biztosítsuk, hogy a termelők a lehető legnagyobb mértékben tudják kielégíteni a láncok igényeit. A mérték a mennyiségre vonatkozik. Az egyeztetés arra irányult, hogy ha valakinek feleslege van, valakinek hiánya, akkor az egyik besegít a másiknak, hogy ki tudja elégíteni a rendelést. Hangsúlyozom, hogy a Sz. [Szíjártó Bt.] nevével említett szám arra vonatkozik, hogy a románok kerestek olyan áron tojást.”
262. „A 12,70-es ár szerintem valamelyik tag ára, nem az ülés végeredménye.”
263. „A Novogal maga kérte, hogy részt vehessen a megbeszélésen, mert ő is a Tesco-nak szállít be, és felé is a szokásoshoz képest irreálisan magas rendeléseket adott le a Tesco...Az ülésen nemcsak a Tesco-ról volt szó, de ő azért volt érdekes, mert ő volt az első, aki külföldi beszállítót választott magának.”

A megbeszélésen részt vett vállalkozások nyilatkozata

264. *A Novogal a.s. írásbeli beadványában előadta: „2005. november 28-án volt munkavállalónk, P. K. a magyarországi Tesco-val való megbeszélésre lett kiküldve. Az ő részvételéről a termelők találkozásán nincs információnk, ez utóbbi a nevezett dolgozó saját kezdeményezése volt. Nevezett dolgozó nem volt felhatalmazva arra, hogy árról tárgyaljon. Nevezett 2006. január 1. óta nem dolgozik vállalatunknál.” Előadta azt is, hogy nem adott be Magyarországon árajánlatot, „az alkalmazott árak az egyes konkrét vevőkkel folytatott tárgyalások során alakultak ki.”*
265. *Az Agricola Rt. elnök-igazgatója, Sz. L. a megbeszéléssel kapcsolatban elmondta: „A meghívót faxon kaptam a szövetségtől.”*
266. *A megbeszélés előadása szerint „egymás tájékoztatása volt, ahová az intézőbizottságon kívül egy-két nagyobb termelőt is meghívtak. Mindenki elmondta, kinek milyen állománya és értékesítési árai vannak; ugyanazon a piacon vagyunk, ezért szőrmentén mondtuk el.”*
267. *„A megbeszélésen elmondtam, milyen az állomány, amikor az áraimat kérdezték, azt mondtam, ugyanazon a piacon vagyunk, azok nem térnek el, hiszen azokat a láncok határozzák meg.”*
268. *„Nem tartom megbízhatónak az itt elhangzott információkat. Ha bemegyek az üzletbe, látom a fogyasztói árakat, és tudjuk, melyik vevő milyen kondícióval dolgozik. Nincs ennek az eladási ár közlésnek időbeli előnye sem. A vevőt az áremelési szándékunk sem érdekli. A láncoknál az áremelést 1-2 hónap alatt lehet kivitelezni, az árcsökkenést 1-2 nap alatt leközzetítik.”*
269. *„A 12,7 nem az ülés konklúziója volt, hanem a Novogal beszállítói ára volt a Tesco-ba.”*
270. *Az Aranybulla Rt. igazgatója, dr. P. J. a 2005. november 28-i megbeszéléssel kapcsolatban előadta: „Arról a felmérésről szól, hogy kinek mennyi készlete volt, ez a karácsonyra való felkészülés miatt volt fontos. Ezt mindig meg szoktuk beszélni. Az intézőbizottságnál a tyúkállományt, a tojáskészletet és a rotációt mindig nyilván szoktuk tartani. Ez azért kell, hogy el lehessen kerülni, hogy a tyúkokat egyszerre vágják ki, és tojáshiány legyen a piacon.”*
271. *„Az ülésen valóban elmondtam, hogy 10 %-nyi tyúk kivágása akkor volt folyamatban.”*
272. *„A mások neve mellett szereplő árakról azt gondolom, hogy azok az ő saját átlagáraik. Mindig van egy tálcás ár és van egy tízes dobozos ár.”*
273. *„A megbeszélésen nem jutottunk semmilyen egyetértésre.”*
274. *„A bejegyzés végén szereplő 12,70 Ft nem tekinthető a szövetség ajánlásának az eladási ár tekintetében. Már csak azért sem, mert az önköltségi ár ennél magasabb, és még erre jön rá a csomagolás, stb.. Ez talán a Novogal dobozos ára lehet, mellette a szállítási költséggel.”*

275. *„Nem tudom meghatározni, hogy ez szövetségi megbeszélés volt-e, mert nem mindenki kapott rá meghívót, és emlékeztető sem készült.”*
276. *„Ha az ülésen más elmondja az árait, az ránk egyáltalán nem hat, mert egészen más az árképzésünk, mint másoknak, másképpen csomagoljuk a tojást, és a multik amúgy is megmondják, hogy mi az ár. Ha azt nem fogadjuk el, akkor kilistáz bennünket, azaz nem kapunk több megrendelést.”*
277. *„A szövetségben tabu arról beszélni, hogy ki hová szállít be és mennyiért. Ez azért van, mert a magyar piac nem olyan központosított, mint Nyugaton, hanem mindenki maga dolgoz fel, azaz szétaprózódott a piaci szerkezet, és mindenki félti a maga piacát.”*
278. *A Cse-Mi Farm Kft. és a Mizse Tojás Kft. ügyvezetője, H. A. a 2005. november 28-i megbeszélésről elmondta: „tavaly év végén kaptam egy faxot a szövetségtől, amely arról szólt, hogy a piaci zavar miatt a szövetség egy megbeszélést hív össze. Lehet, hogy a termelők kezdeményezték a megbeszélést, hogy a készletekről és a tervezett kivágásokról beszéljünk. Egy ilyen megbeszélés minden piaci szereplő számára létfontosságú, mert a termelési potenciál és a készlet ismerete szükséges a szakszerű kereskedéshez, ezek alapvető információk.”*
279. *„A megbeszélésen mindenki elmondta, hogy milyen állomány-nagysága van, a készleteikről számoltak be, pl. hogy valakinek két hetes készlete van. Ha valakinek ilyen készlete van, akkor az probléma, mert a kiskereskedők beszállításkor azt akarják, hogy 21 napos szavatossága legyen a tojásnak. Ez áresést vetíthet előre.”*
280. *„Azt is elmondták, hogy az M-es 10-es dobozos és tálcás tojást milyen árintervallumban tudják eladni. A konkurensok vannak jelen, mindenki hazudik a másoknak. Az intervallum nem tükrözi az egyéb értékesítési kondíciókat, és nem lehet azt sem tudni, hogy mennyi az adott vállalkozás önköltsége. Az önköltség minden vállalkozásnál eltér.”*
281. *„Általában volt szó beszállítói árakról, ugyanakkor a jelenlévők lefedték a nagy láncok beszállítói körét.”*
282. *A Magyar Tojás Kft. volt alkalmazott ügyvezetője, H. J. tanú szerint „Feltételezem, hogy az állományok, készletek azért merültek fel témaként, mert zavar volt a piacon. A készlet azért merülhetett fel témaként, mert a nagy készletek terhelhetik a piacot. Ehhez kapcsolódhatott a kivágás témája, ami előrehozott tyúkkivágást jelentett. Én mint Magyar Tojás Kft. mások állományáról, készletéről, tervezett tyúkkivágásáról innen értesültem. A szövetségnek erről nem volt nyilvántartása.”*
283. *A Novogal-lal kapcsolatban elmondta: „a Novogal a Tesco beszállítója volt, ez volt az első EU-s beszállító, itt tudatosulhatott mindenkiben, hogy már egységes piacról van szó. Nem emlékszem, mit mondott a megbeszélésen. Ha jól emlékszem, az általa beszállított mennyiségeket.”*

III.4. A Magyar Tojás Kft. megalakulásával, a Szindikátusi szerződéssel és a Magyar Tojás árbizottságának működésével kapcsolatos nyilatkozatok

III.4.1. A kft. céljai és az árbizottság

284. A következőkben a feleknek a vizsgálati szakban tett nyilatkozatai szerepelnek; a kérdések-válaszok jellemző sorrendje:
- a Magyar Tojás Kft. megalakulása;
 - a Szindikátusi szerződés;
 - az árbizottság működése.
285. **B. Zs.** a Magyar Tojás Kft. létrehozásával kapcsolatban elmondta: „A globalizálódó kereskedelem elvárja a beszállítóktól, hogy a beszállítói potenciáljuk egyre nagyobb legyen...Előtte külföldi tapasztalatokat szereztünk, Csehországban például. Ott a termelők kb. 80 %-a két értékesítési szervezetbe (Arany Tojás, Cseh Tojás) tömörül. Thuringiában is volt egy ilyen, és Ausztriában is (Österreichische Eier). Azt tapasztaltuk, hogy ők azt csinálják, amit mi el szeretnénk érni, a piac egy részén, a szervezett kereskedelemben egy közös szervezeten keresztül adják el a termékeket. A magyarországi kereskedelemnek a tojásbeszerzési szervezeten kívül más beszerzési forrása is maradt, még 3-4 konkurens beszállító is van ezekre a helyekre.”
286. Arra a kérdésre, hogy az árbizottság milyen árakat határozott meg, elmondta, hogy „kompenzációs árakat”. Arra a kérdésre, hogy miért kellett részletesen, csomagolási módokként meghatározni az árakat, ha ezek kompenzációs árak voltak, elmondta: „Előfordulhatott, hogy csomagolt tojást is felajánlottak kompenzációra, ez exportra mehetett.” Arra a kérdésre, hogy miért határoztak meg árakat akkor, amikor nem működött a kompenzációs rendszer, elmondta: „Nem tudom, nem vettem részt ezeken az üléseken.”
287. Arra a kérdésre, hogy mi volt a kompenzációs rendszer célja, elmondta: „Egy közös kockázati alap létrehozása volt a cél. A minimálár a költségeket éppen fedező árakat tükrözött, így aki a kompenzációra felajánlotta termelését, nem egyedül viselte a veszteséget, hanem azt az összes tag fedezte a termelése arányában.” Arra a kérdésre, miszerint elmondható-e, hogy a kompenzációs rendszer célja az értékesítési árak szintjének fenntartása volt, előadta: „A cél az volt, hogy ne legyen veszteséges a termelő, ne adjanak el önköltségi ár alatt. A piaci árra nem volt hatása, mert a Magyar Tojás Kft. az összpiac kb. 10 %-át képviseli, a Magyar Tojás Kft. és tagjai közötti árakra lehetett hatással.”
288. Az Együttműködési megállapodással kapcsolatban előadta: „Az Együttműködési megállapodásban arra vállaltunk kötelezettséget, hogy ha más vevő nincs, felvásároljuk a tojást. Amíg felmondtuk, addig nem volt veszteséges a porítás, csak 2005 májusában vált azzá.”
289. **H. J.**, a Magyar Tojás Kft. volt alkalmazott ügyvezetője tanúként azzal kapcsolatban, hogy mit jelentett a Szindikátusi szerződésben a jövőbeni piacok megszerzése, elmondta: „Év közepe volt, minden cégnek megvoltak a szerződésai. A láncok részéről merült fel, hogy ragaszkodnak a megkötött szerződéseikhez.”
290. Arra a felvetésre, hogy a Szindikátusi szerződés jövőbeni piacokról beszélt, nem meglévő szerződésekről, elmondta: „A végső cél az volt, hogy a kereskedelem a kft.-n belül bonyolódjon. Nem tudom értelmezni a leírtakat, mert nem kellett egyeztetni a

piacok megszerzését, hacsak úgy nem, hogy hét ügyvezető volt, és senki nem képviselhetette a céget önállóan. Értelmezésem szerint önállóan nem szerezhettek senki saját piacot a láncokban a közös értékesítési társaság létrehozása után. A kisebb tételeket mindenki önállóan bonyolíthatta.”

291. Arra a kérdésre, hogy mire vonatkozott a Szindikátusi szerződésben az eladási árak egyeztetése, elmondta: *„Nem tudom, mire vonatkozik. A gyakorlatról tudok nyilatkozni, amit az árbizottság alakított ki. Ez az eladatlan készletekre vonatkozott, ilyen összeghatárig járhatott támogatás.”*
292. Arra a kérdésre, hogy mi volt a kompenzációs rendszer jelentősége, zavart okozott-e volna a piacon a nagy mennyiségű tojás piacra dobása, elmondta: *„Ezeket a tagok nem tudták volna eladni. Ha rázúdítják a piacra, az zavart okozott volna egy ciklikus piacon, mint amilyen a tojáspiac. Bár a termelők próbálják ezt a telepítések időzítésével kezelni, de lehetnek időszakok, hogy a felgyülemlett készleteket héjas tojásként nem lehetett volna értékesíteni.”*
293. A Szindikátusi szerződés 2.3. pontjában szereplő „aktuális tojásárról” elmondta, hogy *„Az, ameddig a felajánlott tojásokat kompenzálhattuk. A Magyar Tojás Kft. által alkalmazott árakról nem az árbizottság döntött, ott a láncok akarata volt irányadó. Az árbizottság által meghatározott kategóriákban érkezhettek felajánlás, ezért abban születtek árjavaslatok. Azért kellett az osztályozás, göngyöleg, telephelyre szállítva kategóriákról rendelkezni, mert így beragadhattak a termelőknél.”*
294. Előadása szerint *„a feldolgozott, azaz csomagolt tojás soha nem került felajánlásra, csak a lédig tojás.”*
295. Arra a kérdésre, hogy ez esetben miért határozták meg éveken át az osztályozott, csomagolt árakat, elmondta: *„Mert a közös értékesítésre készültünk. A cél az, hogy a Magyar Tojás Kft. megveszi a tagoktól és értékesíti. Soha nem határoztuk meg a tagok értékesítési árait, csak azt, amin a Magyar Tojás Kft. vásárolt volna a tagoktól a kompenzációs rendszer keretében. Csak akkor lehetett volna az ártáblázatokat komplexen kezelni, ha közös értékesítés van. A Magyar Tojás Kft.-n keresztül történő értékesítés esetén az árkiegészítés az S+ és S- kategóriákra jár, azt jelenti, hogy csak ezekre biztosítottuk a kompenzációt.”*
296. Arra a kérdésre, hogy mi alapján határozták meg az árbizottság által a kompenzációs célra meghatározott ár szintjét, elmondta: *„Átlagos önköltségi ár alapján. Összefüggésben volt a piaci árakkal, de a legalacsonyabb eladási ár volt. Ha a piaci ár nőtt, a jegyzett piaci ár is nőtt.”* Arra a kérdésre, hogy ha önköltségi ár volt, miért kellett leírni, elmondta: *„Mert valamennyire a piaci árakat is követte. A termelési idő nagy részében véleményem szerint a piaci ár az önköltségi ár alatt volt.”*
297. Arra a kérdésre, hogy meghatározta-e az árbizottság a láncok felé alkalmazandó értékesítési árakat, elmondta: *„Nem, csak a kompenzációs rendszerben. Az eladási árunk nem ez volt feléjük. A jegyzett árakban csak minimális változtatások voltak. A tagok értékesítéséről nem tudok nyilatkozni, de önállóan is értékesíthettek. Lehet, hogy a tag önállóan adott el láncnak, ha mint Magyar Tojás Kft. nem tudtunk bemenni. A Metro-ba úgy jutottunk be, hogy a tagok feladták az önálló értékesítésüket.”*
298. Az **Agricola Rt.** elnök-igazgatója, Sz. L. a Szindikátusi szerződéssel kapcsolatban elmondta: *„Célunk egy 15 fős, az állam által támogatott értékesítési csoport létrehozása volt. Ennek során megszűnt volna a termelők saját értékesítése. A jövőbeni*

piac azt jelentette, hogy ha valahová egyikünk sem szállít, oda, ha sikerül megszerezni, a Magyar Tojás Kft. szállított volna, hiszen a cél a teljes értékesítés azon keresztül való bonyolítása lett volna.”

299. *„Az árak egyeztetése termékkategóriánként a Magyar Tojás Kft.-nek a láncok felé való áraitra való rábólintást jelentette, ami lényegében a lánc által diktált ár elfogadását jelentette. De lehet, hogy ez az intervenciós ár lehetett, nem tudom. Az árbizottság tudomásul vette a piacon elérhető árakat. Nem a tojástermelői árak meghatározását jelentette, mert mindenhol más a technológia, a munkaerőköltség (pl. Szabolcsban olcsóbb). Ez az intervenciós árakat jelentette. Ezek a piacon elérhető termelői árak voltak, amelynek szintjéig a kompenzáció történt, de volt, hogy fix összegű volt a kompenzáció. Én nem értettem egyet a kompenzációval, mert nem a tojás értékesítésére ösztönöz, hanem a feldolgozásra kompenzáció mellett, azok számára, akiknek nem volt megfelelő piacuk. Amire a tojáskompenzáció vonatkozott, az a 8 napnál idősebb tojás volt. Elvileg 7 napig lehet a tojás a termelőnél, és 21 napig az üzletben. A 8 napnál idősebb tojást láncba nem is lehet eladni, és fel kell tüntetni, hogy csökkentett a szavatossága. Ez a tojás ettől még szavatós, és a piacon illetve a cukrászoknak, pékeknek, vendéglátásnak el lehet adni.”*
300. *Az árbizottság működésével kapcsolatban arra a kérdésre, hogy hogyan zajlottak az árbizottsági megbeszélések, elmondta: „Eredménytelenül. Bár két hétre szólnak az árbizottsági árak, de nem mindig találkoztunk személyesen, volt, hogy körtelefon volt, H. J. felhívott, hogy a piacon milyen árak vannak, és tudomásul veszem-e. Mondtam, hogy az én információim szerint is ezek a piaci árak. Leginkább az volt a megbeszélések eredménye, hogy az elmúlt időszakhoz képest nem volt változás.”*
301. *Arra a kérdésre, hogy figyelembe vette-e az árbizottsági árakat az Agricola Rt. önálló értékesítésénél, elmondta: „Nem lehet figyelembe venni, mert a vevő alakítja az árakat, nemcsak a láncoknál.”*
302. *Arra a kérdésre, hogy miért készült ártáblázat olyan időszakban, amikor nem volt fedezet a kompenzációra, elmondta: „Mert akkor sem állt meg az élet, addig is kell tartani a kapcsolatot egymással, hiszen a cél a közös értékesítés volt, ami csak megfelelő szintű kapcsolat, összhang esetén működött volna.”*
303. *Arra a kérdésre, hogy az árbizottsági táblázatot miért kellett osztályozásmód, kiszerezés, méret és telephelyi értékesítés szerinti részletezni, elmondta: „Mert így kellett az AKI felé is adatot szolgáltatni.”*
304. *Arra a kérdésre, hogy miért kellett részletes ártáblázat, amikor csak S+, S- tojásra szólt a kompenzáció, elmondta: „Az S-es nem piacos tojás, annak kezelése mindenkinek probléma volt, de tojásfeldolgozásra alkalmas volt. Ennek oka is az lehetett, hogy kialakítottunk valamikor egy táblázatot.”*
305. *Arra a kérdésre, hogy mit jelentettek az árbizottsági táblázatban szereplő árak, hogyan viszonyultak a tojás termelői árának piaci árához, elmondta: „A célja az volt, hogy az intervenció alapját megállapítsa. Körülbelül az az ár volt, ami a tojás termelői piaci ára volt. Ezek a tojás termelői átlagárak lehetettek. A termelői árak általános önköltségi szintű árak voltak. A tojástermelők a túlélésért küzdenek.”*
306. *Az **Aranybulla Rt.** igazgatója, dr. P. J. arra a kérdésre, hogy miért csatlakozott a vállalkozás a Magyar Tojás Kft.-hez, elmondta: „Kétéves unszolásra csatlakoztam. A probléma az volt, hogy nincs elég porító Magyarországon, és meg kellett oldani a*

feleslegünk levezetését. Amikor a Gyermely megvette a Sátó Kft.-t (porítót), akkor megkötöttük a Szindikátusi szerződést a Sátó Kft.-vel, és ezért léptünk be a Magyar Tojás Kft.-be. Belépés nélkül nem nagyon engedték meg a tojásporítást. Azért is léptünk be, mert ha 15 tagja lett volna a kft.-nek, akkor TЭСZ-ek lettünk volna és ez támogatással járt volna. Létrehoztunk egy intervenciós alapot. Ennek két célja lett volna: az egyik egy későbbi csomagoló beruházás lett volna, a másik pedig kompenzáció. A felesleget ajánlottuk fel a Magyar Tojás Kft.-nek, amit az nem tudott értékesíteni, azt a Sátó Kft.-nek kellett porítani. Az önköltségi ár és az eladási ár (akár vevőnek, akár Sátónak) közötti különbséget kaptuk vissza az intervenciós alapból. A Metro-t bevittük a Magyar Tojás Kft.-be, mert az lett volna a cél, hogy mindenki a saját termelése 75 %-át a Magyar Tojás Kft.-n keresztül értékesítse.”

307. Arra a kérdésre, hogy mit jelentett a Szándéknyilatkozatban a jövőbeni piacok megszerzése, értékesítési árak egyeztetése, elmondta: „Ezért léptünk ki, mert nem akartuk feladni a piacainkat. Ez arról szól, hogy először bevittük volna a Magyar Tojás Kft.-be a meglévő piacainkat, és a jövőbeni piacokat is a Magyar Tojás Kft. javára szerezzük. Ilyenre nem került sor. Azt nem tudom, hogy mit jelent az eladási árak egyeztetése, mi nem egyeztettünk.”
308. Arra a kérdésre, hogy milyen árak voltak az árbizottság által meghatározott árak, elmondta: „Ezek önköltség körüli árak voltak, hogy jól is járjunk. Ez alatt azt értem, hogy kapjuk vissza a pénzünket, amit befizettünk az intervenciós alapba. Lényegében magunkat finanszíroztuk.”
309. „A 2004. május 4-től alkalmazandó áraknál az árkiegészítés szünetel, azt jelenti, hogy elfogyott a pénz. Később pedig már a kiegészítés csak az S+/- tojásra vonatkozott. Megszokásból készítettük a listát annak ellenére, hogy nem volt pénz.”
310. Arra a kérdésre, hogy miért kellett konkrét összegű kiegészítés mellett is árbizottsági táblázatot készíteni, elmondta: „Nem tudom. Megszokásból kellett az M-es és L-es tojás árait is meghatározni, bár pénzünk már csak az S-es tojásra volt.”
311. **B. B.**, a Csabatáj Rt. volt elnöke tanúként a Szindikátusi szerződésről elmondta: „Senki nem akart rögtön belépni az összes piacával a Kft.-be, ez jövőbeni cél volt. Az 1.2. pontban a jövőbeni piacok megszerzése azt jelenti, hogy ha új vevő jelentkezik, akkor azzal a Magyar Tojás Kft. tárgyal, nem pedig a tagok külön-külön. Ezt azonban a mai napig nem sikerült megvalósítani. A 1.3. pontban az eladási ár a Magyar Tojás Kft. eladási árait jelenti, ez belső ár volt, ehhez intervenciós kiegészítés kapcsolódhatott.”
312. Az árbizottság táblázatával kapcsolatban elmondta: „Ez a táblázat a tojásminőség osztályozási kategóriáiból adódott, rendeletek alapján. Ezekben az árakban a tagok termelési költségei tükröződnek. A termelési költségek piaci áron vannak kalkulálva. Az árat önköltségi alapon vagy piaci ár alapján lehet számítani, a két számítás végeredménye majdnem ugyanaz. Azért csak a ketreces tojásról szól a táblázat, mert a termelők túlnyomó része csak ketreces tojással foglalkozik. A mélyalmos tojás termelése inkább választék-kiegészítést jelent. Ennek az ára 2-3 forinttal magasabb, de ez a termelési költségekből következik, mert több a veszteség.”
313. „A Magyar Tojás Kft. megalakulásakor létrehoztuk az intervenciós alapot, ebből kaptak árkiegészítést azok a termelők, akik beszállítottak a Magyar Tojás Kft.-hez, de a tojást nem tudtuk eladni. Azért szünetelt átmenetileg a visszatérítés, mert a Magyar

Tojás Kft. fejlődéséhez volt szükség a rendelkezésre álló tőkére. De az árkiegészítés megadásáról bármikor születhetett döntés, ezért határoztuk meg a táblázatot.”

314. *„Az egyeztetés vagy személyesen zajlott, vagy telefonon, ilyenkor H. J. telefonált. Ezek nem konferencia-beszélgetések voltak. H. J. az így beszerzett javaslatokat összegezte, majd megküldte a tagoknak az így kikalkulált árakat. Volt, hogy az árak hetekig nem változtak. A tagok önálló értékesítési áaira ez a táblázat nem vonatkozott. Nem tudom, hogy H. I. mit ért az alatt, hogy a tagoknak szóló iránymutató jellegű árról volt szó, mert ritkán vett részt ezeken a megbeszéléseken. A mi olvasatunkban a táblázat azt jelentette, hogy az egy orientációs ár, de a piacon valós körülmények között ezeket nem lehetett elérni, az árak alacsonyabbak voltak. Ez kizárólag a tagoknak szolgált orientációként, de nem az önálló értékesítés tekintetében. A piaci árnál magasabb belső intervenciós árak arra ösztönözték a tagokat, hogy ne új piacokat keressenek, hanem a Magyar Tojás Kft.-nek adják el a tojást és igényeljék a kompenzációt. A Magyar Tojás Kft. fejlesztési szüksége mellett ez is közrejátszott abban, hogy felfüggesztettük a kompenzációt.”*
315. *Az **Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.** ügyvezetője, dr. P. T. arra a kérdésre, hogy mit jelent a Magyar Tojás Kft. Szindikátusi szerződésében a jövőbeni piacok megszerzésének egyeztetése, elmondta: „A Magyar Tojás Kft. létrejöttének oka az volt, hogy ki tudjuk elégíteni egy nagy vevő igényeit. A mondat azt jelentette, hogy ha új vevőt szerzünk, azt, mivel egymagam nem tudom kielégíteni, ezért a Magyar Tojás Kft.-n keresztül szolgáljuk ki. A nagy vevők ugyanis a teljes tojás súlycsoport skálát kérik, miközben az csak az egyes termelési időszakban jelentkeznek. Jelentéktelen mennyiséget értékesítettünk a kft.-n keresztül.”*
316. *Arra a kérdésre, hogy hogyan zajlottak az árbizottsági megbeszélések, elmondta: „Aki tárgyalt a láncokkal a kft. nevében, az közölte, hogy az milyen áron, feltételrendszerrel akar vásárolni. Az árbizottsági megbeszélések célja a vevők igényeinek kielégítése volt.”*
317. *Arra a kérdésre, hogy milyen árakat határozott meg az árbizottság, elmondta: „Azok az árak, amelyeket a láncok ebben az időszakban diktáltak a kft. felé. A kérdés az volt, hogy én, mint Érsekcsanádi Zrt. adok-e be ilyen áron.”*
318. *Arra a kérdésre, hogy megerősíti-e a dr. H. I. által elmondottakat, miszerint az árbizottsági ár a tagok felé javasolt ár volt, elmondta: „Az ártáblázat annyira befolyásolta a tagok árait, mint a KSH tojásárai. Tehát egyáltalán nem befolyásolta, csak információs értéke volt a dolognak, ettől mindenki azt csinált, amit akart. A mi áraink is teljesen eltérnek tőle. A tagok önköltségei is eltérőek, a helyi adottságok határozzák ezt meg.”*
319. *A **Földesi Rákóczi Kft.** ügyvezetője, B. P. arra a kérdésre, hogy miért csatlakoztak a Magyar Tojás Kft.-hez, elmondta: „A láncok teljesen megváltoztatták a kereskedelem gyakorlatát, átrendeződött a piac. Az EU csatlakozás utáni állatvédelmi törvények megnövelték a költségeket... A láncok megjelenésével a tojásforgalom is oda koncentrálódott. Évente 55 millió tojást termelünk, ez kevés ahhoz, hogy láncok partnerei legyünk. A logisztikai központjai a láncoknak Bp. környékén találhatóak. Nincs osztályozó kapacitásunk sem elég. Nincs fuvarkapacitásom sem. A tyúkkivágás miatt 1,5 hónapig nincs tojótyúkom sem, nem tudom önállóan a folyamatos ellátást biztosítani.”*

320. Arra a kérdésre, hogy mit jelentett a Szindikátusi szerződésben a jövőbeni piacok megszerzésének egyeztetése, elmondta: „Azt, hogy a termelésünk nagy részét biztos helyen értékesítsük. A Trend-direkt Kft.-n keresztül forgalmaztam tojást láncoknak, nem a Magyar Tojás Kft.-n keresztül, csak 2006. január 1-től szállítok, a többit saját magam értékesítettem. Próbaidőt adunk otthon annak, hogy hogyan működik a Magyar Tojás Kft..”
321. Arra a kérdésre, hogy mit jelentett a Szindikátusi szerződésben az eladási árak egyeztetése, elmondta: „Egymás informálását jelentette a helyi piaci viszonyokról, de azok térségenként eltérőek.”
322. Az előző pontban feltett kérdés után arra a kérdésre, hogy milyen árakról rendelkezik az árbizottság, elmondta: „Amikor az előzőeket összegeztük, akkor fogalmazódott meg a táblázat, ez egy óhaj volt, hogy olyan eladási árakat szeretnénk, de soha nem működött. Ezek a tagok áaira vonatkoztak. Megbeszéltük az árbizottsági ülésen, hogy ki mennyiért tud értékesíteni egyénileg. Ez nem a Magyar Tojás Kft. ára volt, mert ez kész tény, eddig a Penny Market-tel szemben sem tudta a Magyar Tojás Kft. az árait érvényesíteni, azt a Penny Market határozta meg. Mindenki egyedi áram van, a nagybani piacon az árak akár napon belül is változnak. A piaci árakat az EU-n belüli kereslet-kínálat határozza meg, ha hiány van itthon, rögtön beszállítanak.” (Megjegyzendő, hogy B. P. ezt utóbb, még a vizsgálati szakban úgy módosította, hogy „Korrigálom a korábbi nyilatkozatomat, miszerint a tagok önálló értékesítési ára volt ez, de azt fenntartom, hogy a tagok ezt felhasználták árképzésüknél.”)
323. Arra a kérdésre, hogy hatott-e a Magyar Tojás Kft. árbizottsága által meghatározott ár a vállalkozás árára, elmondta: „Nem, mert a mi térségünkben mások az értékesítési körülmények, pl. a háztáji tojástermelés nagyobb hányadot képvisel, és import is van.”
324. Arra a kérdésre, hogy más tagok figyelembe vették-e a Magyar Tojás Kft. ajánlott árait, elmondta: „Igyekeztek, mert a cél a minél magasabb értékesítési ár elérése volt, mint információt felhasználhatták.”
325. Az árbizottsági táblázat értelmezésével kapcsolatban elmondta: „Az osztályozatlan ketreces tojás táblázat részben az S- és az S+ tojásár a kompenzációra vonatkozik, a táblázat összes többi része a mi óhajunk volt. Jó lett volna, ha olyanok lettek volna a Magyar Tojás Kft. az értékesítési árak. Korrigálom a korábbi nyilatkozatomat, miszerint a tagok önálló értékesítési ára volt ez, de azt fenntartom, hogy a tagok ezt felhasználták árképzésüknél.”
326. A **Gyermelyi Tojás Kft.** és a **Gyermelyi Brojler Rt.** ügyvezetője, dr. H. I. a Szindikátusi szerződéssel kapcsolatban elmondta: „A jövőbeni piacok megszerzésének egyeztetésének jelentéséről nem nagyon tudok mit mondani. Valószínűleg itt arról volt szó, hogy egy-egy tag megkapott egy multit vagy kereskedőt, akivel tárgyalt, és ha nem tudta teljesíteni a megrendelést, akkor ő osztotta el a többiek között a rendelést. Az önálló piaci értékesítésről nem értesítette senki a Magyar Tojás Kft.-t, mindenki titkolózott a vevőiről. Az eladási árak folyamatos egyeztetéséről azt tudom elmondani, hogy a Magyar Tojás Kft.-nél mindegyik multival egy-egy vállalkozás képviselője tárgyalt.”
327. Az árbizottság működésével kapcsolatban arra a kérdésre, hogy hogyan történt az ártáblázat kialakítása, elmondta: „Valaki mondott egy árat, és ha az másoknak nem tetszett, akkor változott, de rövid idő alatt megállapodás született. De volt olyan, hogy az ártáblázat elkészítése után egy nappal egy tagtól olcsóbban vettem tojást.”

328. Előadta azt is: „Egymás önálló értékesítési áraitól nem beszélünk. A Magyar Tojás Kft. árbizottságának árai szerintem ezeket nem előre mutató, hanem követő árak voltak, azt mutatták, hogy a megelőző időszakban milyen árat lehetett elérni. H. J. telefonon kérdezte meg az értékesítési árainkat, amennyiért el lehet adni a tojást. Én a valós árakat mondtam H-nek, nem lett volna értelme mást mondani, mert ezekkel a piaci árakat nem lehetett befolyásolni. A javaslat egyébként a tagoknak szólt, ez iránymutató jellegű volt, de ettől mindenki eltért. Az osztályozatlan tojás ára az alapár, ebből lényegében már adódik a többi. Az osztályozás is áremelő tényező, mert munka van vele, energia-felhasználás és kb. 20 % kiesik (mert repedt, koszos, belül vérfolt van). 1-2 forinttal többre kerül az osztályozott tojás. Külön árbizottsági megbeszélés nem volt, csak akkor ültünk össze, ha valami mást is meg kellett beszélni a kft.-vel kapcsolatban.”
329. A **Cse-Mi Farm Kft.** és a **Mizse Tojás Kft.** ügyvezetője, H. A. a Szindikátusi szerződéssel kapcsolatban elmondta: „Én ezt nem írtam alá, bár a társasági szerződéssel vállaltam, hogy ezt betartom. A kft.-től azt vártuk, hogy csomagolási, marketing és logisztikai költségsökkenést érünk el, így versenyképesebb árakat tudunk biztosítani, akár európai szinten is. A közös értékesítés azonban nem volt azonnal megvalósítható, mert pl. hitelállomány volt a meglévő beszállítói szerződésekre alapozva, illetve el kellett volna fogadtatni a közös értékesítést a piacon. A jövőbeni piacok megszerzése nem vonatkozott a tagok önálló piacszerzésére. Azt jelentette, hogy ha valahol egy tag sincs jelen, akkor a Magyar Tojás Kft. próbáljon meg oda beszállítani.”
330. „Az eladási árak folyamatos egyeztetése valószínűleg a kompenzációs táblára vonatkozik. Ez a Magyar Tojás Kft. átvételi ára volt, képzett ár. A kompenzációs rendszer csak az „S+”-os és „S-”-os tojásoknál élt, mert nem volt többre pénz. Azért volt értelme még így is csatlakozni a Magyar Tojás Kft.-hez, mert különben be kellett volna szántani a tojást. Annak is fennállt az esélye, hogy beszántás helyett nyomott áron értékesíthetik a tojást.”
331. Az árbizottsággal kapcsolatban elmondta: „A Magyar Tojás Kft. árbizottságának az volt a szerepe, hogy megnézte, hogy mennyi pénz volt a kasszában, és mit lehetett megtámogatni. Nem tudom, hogy miért csak ketreces tojásra határozták meg a táblázatot. Ez a táblázat azokat az árakat tartalmazza, amelyeken a Magyar Tojás Kft. átveszi a tagoktól a tojást, ha a tag önállóan azt nem tudja értékesíteni. A tagok önálló értékesítési árait ez nem vonatkozott. Használhatatlan volt, mert minden vevő külön történet, nem lehet egységes árakról beszélni. A piacokon egyedi árak vannak és nagyon nehéz változtatni az árakat. A láncoknak 15-30 nappal korábban kell jelezni az árváltoztatási igényt az utolsó beszállítási áramhoz képest.”
332. Arra a kérdésre, hogy ha az árbizottsági ártáblázat nem vonatkozott a tagok önálló értékesítésére, akkor miért alakították ki az árakat akkor is, amikor nem volt fedezet a kompenzációra, elmondta: „Mert akármikor lehetett befizetés. H. J. automatikusan küldte ki mindenkinek a táblázatot. Azt nem tudom, hogy a szövetségnek megküldték a táblázatot, vagy sem. Nem tudom, miért az aktuális piaci ár szerepel a táblázat tetején. Azért ilyen részletes a táblázat, mert eredetileg az volt a várakozás, hogy a Magyar Tojás Kft. minden felesleget értékesíteni tud. Nem tudom, hogy miért kellett ártáblázatot meghatározni, amikor fix összegű volt a kompenzáció.”
333. Dr. H. I. azon nyilatkozatára, miszerint az árbizottsági táblázat a tagok önálló értékesítéseire vonatkozott, elmondta: „Nem tudom, hogy miért mondja, hogy a

tagoknak szóló iránymutatás volt a táblázat. Nekem nem számított, mert én mindig saját magam képeztem az áraitam.”

334. A **Magyar Tojás Kft.** előadta: „Az egyes tagok nem részesültek közvetlen árkiegészítési támogatásban. A Magyar Tojás Kft. a tagoknak az ipari célra értékesített tojások után az árbizottság által meghatározottak szerinti tojásárat fizette meg. Abban az esetben, ha a Magyar Tojás Kft. ezt csak alacsonyabb áron tudta értékesíteni, a veszteség nála jelentkezett. A tag tehát közvetlen árkompenzációt nem kapott, hanem a kényszerértékesítés veszteségét a Magyar Tojás Kft. fedezte, ha volt pénz az önsegélyező kasszában.”
335. A Magyar Tojás Kft. 2006. június 2-i beadványa szerint „a 2005. április 29-i taggyűlés határozott arról, hogy felfüggeszti a kompenzációs rendszer működését, mivel nem volt a tulajdonosok között egyetértés a társaság működését illetően. Tehát 2005. május 1-jétől nem működött a rendszer. Az „árbizottság” működésének addig volt csak értelme, amíg a kompenzációs rendszer működött, mivel ennek keretén belül jelölt meg árakat, azt követően egyértelműen a társaság továbbfejlesztéséről tárgyaló taggyűlésként funkcionált.”

III.4.2. Az egyéb irati bizonyítékokkal kapcsolatos nyilatkozatok

2003. április 2-i árbizottsági megbeszélés

336. **B. Zs.** ezzel kapcsolatban elmondta: „Nem született határozat, nem így valósult meg a gyakorlatban. Az én célom az volt, hogy ne legyen párhuzamos értékesítés.”
337. Az **Agricola Rt.** elnök-igazgatója, Sz. L. arra a kérdésre, hogy mit jelentett, hogy a megállapított ár alatt ne értékesítsenek, illetve mi az aktuális és az irányadó piaci ár, elmondta: „Az aktuális és az irányadó piaci ár majdnem mindig megegyeztek, hiszen ahogy mondtam, az elérhető átlagárak voltak az árbizottsági táblázatban.” Arra a kérdésre, hogy azt jelentette-e a megadott ár alatt ne értékesítsenek, hogy önálló értékesítéseiknél ne menjenek az árbizottsági ár alá, elmondta: „Ez kitartásra ösztönzést jelenthetett, hogy ne menjünk bele árcsökkentésbe, mert ha az egyik vevőnél ebbe belemegyünk, akkor más vevő is ezt kéri.”
338. Az **Aranybulla Rt.** igazgatója, dr. P. J. a jegyzőkönyvben foglaltakról elmondta: „Ez azt jelenti, hogy a meglévő piacainkon egyeztessünk, de erre nem került sor.”
339. **B. B.**, a Csabatáj Rt. volt elnöke tanúként ezzel kapcsolatban elmondta: „B. Zs. kijelentésének csak akkor van értelme, ha a tagok összes értékesítése a Magyar Tojás Kft.-n keresztül történik. Az irányadó értékesítési árak a belső elszámolási árak. Nem vonatkozott a tagok önálló értékesítésére. A jegyzőkönyv nem szó szerinti, hanem csak kivonatos, ezért a szóhasználat nem feltétlenül pontos. A jövőbeni szerződéskötés a Magyar Tojás Kft. szerződéseire vonatkozott, nem a tagokéra, de ez nem pontosan szerepel a jegyzőkönyvben.”
340. Az **Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.** ügyvezetője, dr. P. T. előadta: „Voltak olyan tagok, akik nemcsak a kft.-n keresztül értékesítettek ugyanannak a cégnek, hanem más csatornán keresztül is. Nem tudom, kikről van szó. Erre vonatkozott a megjegyzés. Ha egy csatornán dolgozunk, ne akarjunk ugyanarra a helyre 3-4 féle módon árut teríteni. Soha nem volt szó az önálló értékesítési csatornáinkról, vevőkről.”

341. A **Gyermelyi Tojás Kft.** ügyvezetője, dr. H. I. ezzel kapcsolatban előadta: „Ezt valószínű, hogy elmondta a Bokros úr, ami ott áll, csak egyáltalán nem foglalkoztak vele, mindenki annyiért adta el a tojását, amennyiért tudta. Az árbizottsági táblázat annyiban segített a tagoknak, hogy a tendenciát mutatta, de ez csak követő volt.”
342. **H. J.**, a Magyar Tojás volt alkalmazott ügyvezetője tanúként elmondta: „Ez a kft. megalakulásakor volt. A közös értékesítés nem volt kialakult. Ekkor a közös értékesítésre még nem volt fogadókészség. A következő év tavaszán volt az első beszállítása a kft.-nek, a Metro-ba. Nem emlékszem rá, lehet, hogy pontatlan megfogalmazásról van szó, arra sem emlékszem, hogy meghatároztuk volna a tagoknak, hogy az önálló értékesítésüknél bizonyos árat alkalmazzanak.”

A 2003. szeptember 25-i megbeszélés

343. A bejegyzéssel kapcsolatban **B. Zs.** elmondta: „A megbeszélés akkor 2003. szeptember 25-én lehetett, a Magyar Tojás Kft. megbeszélése, arról van szó, hogy kik melyik láncba akarnak beszállítani. A minimum-ár az árbizottság árainak változtatására vonatkozhat. Ott vannak az osztrák áruk is.”

Magyar Tojás Kft.-Tojásmarketing és együttműködési elvek

344. **B. Zs.** előadta: „Az anyag az Agricola-nál készült, G. K.-tól, 2005 decemberében talán, nagy zaggyvaság, szerintem a marketingvezetőjük készítette, mi is megkaptuk. Az Agricola-nál adták át egy megbeszélésen, néhány írásbeli reagálás volt, de nem született benne döntés. Semmi nem valósult meg a leírtakból. Vagy hallgattak a megbeszélésen, vagy az hangzott el, hogy „érdekes”. Csak később, írásban reagáltak a többiek. Ott voltam a megbeszélésen. Az Agricola-ra való megjegyzést a piacszerzéssel kapcsolatban nem értem. Azt jelentheti, hogy ha a meglévő piacait megtarthatná, a többi a kft.-n keresztül értékesítené.”
345. **H. J.**, a Magyar Tojás Kft. volt alkalmazott ügyvezetője tanúként elmondta, hogy nem ismeri az anyagot, nem tudja, mire utalhatnak az abban foglaltak, emlékezete szerint arról nem volt szó a Magyar Tojás Kft.-n belül.
346. Az **Agricola Rt.** elnök-igazgatója, Sz. L. előadta: „Az ezt készítő G. K. nem alkalmazottja az Agricola-nak, felkérésre készítette az anyagot. Ezt a tagok meghallgatták, de kijelentették, hogy nem lehet vele mit kezdeni, törvényellenes elemei is vannak, és el is felejtődött az egész. Az Agricola nem veheti át más rovására a piacot azt jelenti, hogy ha az Agricola beszállít valahová a Magyar Tojás Kft. nevében, annak árainak ismeretében ne ígérjen alá a saját nevében. Ezt én írtam be az anyagba, példaként mondtam a saját tisztességem bizonyítására.”
347. Az **Aranybulla Rt.** igazgatója, dr. P. J. előadta: „Ezt G. K. készítette az Agricola-tól. Beszéltünk az anyagról, de elvetettük.”
348. **B. B.** tanú, a Csabatáj Rt. volt elnöke elmondta: „Ez az anyag valószínűleg azért készült, hogy felmérje, hogy hogyan lehet a Magyar Tojás Kft.-t továbbfejleszteni. Ez egy vitaanyag volt, úgy emlékszem, hogy nem került elfogadásra.”

349. A *Cse-Mi Farm Kft.* és a *Mizse Tojás Kft.* ügyvezetője, H. A. elmondta: „Az ebben foglaltak ötlet szintjén maradtak.”
350. A *Földesi Rákóczi Kft.* ügyvezetője, B. P. elmondta: „A tagok elutasították az anyagot. Ez egy elmélet volt.”
351. A *Gyermelyi Tojás Kft.* és a *Gyermelyi Brojler Kft.* ügyvezetője, dr. H. I. előadta: „Ha egyáltalán kaptam ebből, én soha nem olvastam el. Nem tudok arról, hogy ezt elfogadták volna, de ezt a gyakorlatban nem is lehet megcsinálni.”

A Szakosítási megállapodás

352. A Magyar Tojás Kft. 2006. április 7-i beadványában előadta: „a Szakosítási megállapodás bizonyítja, hogy aláírói a Tpv. 11. § (1) bekezdése által megengedett, és az 53/2002. (III.26.) Korm. rendelet által szabályozott módon olyan egymástól nem független vállalkozások, amelyek működését a Tpv. mentesíti.” Kérte egyben annak „közbenső megállapítását”, hogy a Szakosítási megállapodás kizárja a tagok versenysértő magatartását.
353. Előadta, hogy
- Ø a tagok együttes piaci részesedése nem éri el a tíz százalékot;
 - Ø a megállapodás a termelés-forgalmazás ésszerűbb megszervezését szolgálja, mert külön-külön a vállalkozások képtelenek a kereskedelem által elvárt szervezettségű értékesítésre;
 - Ø a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut, mert garantált belföldi minőséget biztosítanak;
 - Ø a gazdasági verseny velejáró korlátozása nem haladja meg a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket.

III.4.3. A szövetség és a Magyar Tojás Kft. kapcsolata

354. **F. P.** szövetségi titkár elmondta: „A 2002. július 2-i IB ülésen a tojáskereskedelmi szervezet létrehozásáról szóló döntés általános jellegű volt, nem konkrétan a Magyar Tojás Kft-re vonatkozott.”
355. A Magyar Tojás Kft. és a szövetség kapcsolatáról előadta: „Több szövetségi ülésen is felmerült, hogy úgy lehetne a termelők helyzetét javítani, ha közös értékesítési szervezetet hoznak létre. Ennek elősegítésére a szövetség meghívott több ilyen jellegű külföldi szervezetet, hogy számoljanak be arról, hogy hogyan működnek. Majd néhány termelő összefogásával 2003-ban megalakult a Magyar Tojás Kft.. A Magyar Tojás Kft. tagjai egyben a szövetség tagjai is. A megalakuláskor, mivel nem volt kialakult szervezete a kft.-nek, a bírósági bejegyzéshez a kft. székhelyeként a szövetség székhelyét adták meg. A Magyar Tojás Kft. egyébként, amellet, hogy tagjai szövetségi tagok, mint önálló szervezet is belépett a szövetségbe. Azért nem a szövetség keretében hozták létre az értékesítési szervezetet, mert a kft.-nek csak 6-7 tagja van, a szövetség tagjainak túlnyomó része nem tagja a kft.-nek. Több ilyen szervezet létrehozását kezdeményeztük.”

356. **A szövetség (F. P.)** megerősítette: „Egy időben küldözgették, de aztán leszoktak róla. Időszakot nem tudok megnevezni. Néhány hónapig küldték meg az elején, azért, hogy tájékoztassanak bennünket. Egy ideig elég rendszeresen jöttek ezek az értesítések (a megalakulás utáni pár hónapban), aztán elmaradtak. Kb. három alkalommal adtunk ki ajánlott árakat hírlevélben a tagoknak, egyébként csak az intézőbizottságnak küldtük ki. Úgy, mint a többi adatot, ezt is figyelembe vettük.”
357. Arra a kérdésre, hogy milyen árakat küldött meg a Magyar Tojás Kft. árbizottsága, elmondta: „Ezek nettó ajánlott értékesítési árak voltak, amelyet a termelő kézhez kap....Nem emlékszem, hogy kompenzációs árról értesítettek volna, azt sem tudom, hogy mi a kompenzációs ár náluk.”
358. Arra a kérdésre, hogy a Magyar Tojás Kft., illetve a szövetség árbizottságai által kialakított árak melyike volt hatással a másokra, elmondta, hogy a Magyar Tojás Kft. tagjai, „mint a szövetség tagjai értesültek a szövetség által ajánlott árakról és ők is kidolgoztak külön árakat, amiket megküldtek a szövetségnek.”
359. Arra a kérdésre, hogy mivel a Magyar Tojás Kft. árbizottsága kéthetente ülésezett, elképzelhető-e, hogy ez hatással volt a szövetség által ajánlott árakra, elmondta: „Ők a saját üzletükre tekintettel üléseztek ilyen gyakran, azért is küldhették meg a szövetségnek az áraikat, mert gondolhatták, hogy ha más szövetségi tagok erről értesülnek, akkor ők sem akarják majd olcsóbban adni a tojást. A szövetség csak az IB tagoknak adta tovább ezt az információt tájékoztatásul. Az információ továbbadása minden irányban faxon történt.”
360. **B. Zs.** [szövetségi elnök és a Gyermely vállalkozáscsoport tojáságazatának vezetője] arra a kérdésre, hogy miért küldték meg a szövetségnek a Magyar Tojás Kft. árbizottsága által meghatározott árakat, elmondta: „Csak tájékoztató jelleggel. Egy párszor megkaptuk az osztrákok árjegyzékét is, ők mondták, hogy ők is megküldik a saját értékképviselői szervezetüknek. A kft. kb. féléven át küldte meg az árakat tájékoztatásul a szövetségnek, fenntartom, hogy ezek kompenzációs árak voltak. F. P. kérdezte, hogy nyilvános-e ez, és szétküldheti-e, és én mint a szövetség elnöke ennek nem láttam akadályát. Azt, hogy milyen körnek legyen megküldve, úgy határoztuk meg, hogy a nagyobb termelőknek küldjük meg, én ez alatt az 50 000 tyúknál nagyobb termelőket értem. Nem tudom, hogy miért hihette F. P., hogy ezek termelői árak, amikor ezek kompenzációs árak.”
361. Arra a kérdésre, hogy tapasztalatai szerint hatott-e a Magyar Tojás Kft. értékesítésére, hogy mások megismerték az árbizottsági árakat, elmondta: „A Magyar Tojás Kft. piaci pozíciója megalakulása óta nem javult, de ennek nem ez az oka, hanem az, hogy nem tudott egységes szervezetként megjelenni. Ez alatt azt értem, hogy a tagok egyet nem értése miatt előfordult, hogy a két ügyvezető elment tárgyalni a kft. nevében, egy harmadik pedig a saját nevében szintén.”
362. Arra a kérdésre, hogy milyen viszonyban voltak a szövetség és Magyar Tojás Kft. által meghatározott árak, elmondta: „Az én elnökségem alatt, úgy emlékszem, kétszer volt nagytermelők részvételével tartott megbeszélés, a Magyar Tojás Kft. árai alacsonyabbak voltak, mint az ott meghatározott árak.”
363. **H. J.**, a Magyar Tojás Kft. volt alkalmazott ügyvezetője tanúként arra a kérdésre, hogy miért küldték meg a szövetségnek az árbizottsági árakat, ha kompenzációs árakról volt szó, elmondta: „Ez eleinte, néhány esetben történt. Nem tudom, miért mondta F. P. a néhány hónapot, nem emlékszem az időtartamra. Nem a láncok felé adott árainkról

volt szó, nem a tagok önálló értékesítési áraitól. Nem tudom, miért döntött az árbizottság az árak továbbküldéséről.

364. Arra a kérdésre, hogy mi volt a tájékoztatás célja, elmondta: *„Érdekvédelmi szerv, értesüljön róla. Nem mondtuk, hogy küldje tovább. Nem tudom, kiknek küldte meg a szövetség. Nem tudom, miért azzal a megjegyzéssel továbbította F. P. másoknak, hogy „megküldi a Magyar Tojás Kft. által meghatározott tojásárakat.”*

IV. Jogi háttér

A versenykorlátozó megállapodások, összehangolt magatartás és döntés tilalma

365. A Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.
366. A (2) bekezdés:
- a) pontja szerint e tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására,
 - b) pontja az előállítás, a forgalmazás, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozására vagy ellenőrzés alatt tartására,
 - c) pontja a beszerzési források felosztására, illetve a közülük való választás lehetőségének korlátozására, valamint a fogyasztók meghatározott körének valamely áru beszerzéséből történő kizárására, míg
 - d) pontja a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.
367. A Tpv. 13. § (1) bekezdése alapján nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. A (2) bekezdés szerint csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg kivéve, ha az
- a) a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy
 - b) a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik.

EKSz 81. cikk

368. Az EKSz 81. cikke (1) bekezdése értelmében a közös piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen
- a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;

- b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;
 - c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;
 - d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;
 - e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.
369. A 2004. május 1-je előtti időszakban, a Magyar Köztársaság, az Európai Közösség és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló Európai Megállapodás 62. cikke (3) bekezdésén alapuló, a Társulási Tanács 2/96. számú verseny végrehajtási szabályokról szóló határozata helyébe lépő 1/02. számú társulási tanácsi határozat kihirdetéséről szóló 2002. évi X. törvény 2. §-ában foglalt 1/02. számú társulási tanácsi határozat Mellékletének 2. cikke az EK Sz 81. cikkével egybevágó rendelkezést tartalmazott.
370. A Melléklet 2. cikk (1) bekezdése szerint az Európai Megállapodás alkalmazásával összeegyeztethetetlen, és ezért tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a Felek (t.i. a Magyar Köztársaság valamint az Európai Közösség és azok tagállamai) közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása az Európai Megállapodás hatálya alá tartozó területen belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása. Így különösen az, amely
- a) közvetlenül vagy közvetve rögzíti a beszerzési vagy eladási árakat, illetve bármely egyéb üzleti feltételt,
 - b) korlátozza vagy ellenőrzi a termelést, az értékesítést, a műszaki fejlesztést vagy a befektetést,
 - c) felosztja a piacokat vagy a beszerzési forrásokat,
 - d) egyenértékű ügyletek esetén más üzletfelekkel szemben eltérő feltételeket alkalmaz, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek,
 - e) a szerződések megkötését olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától teszi függővé, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.
371. Egy magatartás versenyhatásait az érintett piacon lehet vizsgálni. A Tpv. 14. § (1) bekezdése alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni az azt a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

V.

Az eljárás alá vontak nyilatkozatai az előzetes álláspontra

372. A **szövetség** az előzetes álláspontra adott válaszában hangsúlyozta, hogy a folyamatos ellátás fenntartása és biztonsága közérdek, a kapacitások fennmaradásának biztosítása pedig alapvető nemzeti érdek. Álláspontja szerint a GVH-nak kötelessége lett volna a versenykorlátozó hatást bizonyítani, valamint az árban történő megállapodás nem jár a piaci verseny korlátozásával, és nem károsította a fogyasztókat. Mindezek alapján a magatartás mentesül a Tpv. 17. §-a alapján, mert a fogyasztók számára hosszútávon kedvező a megállapodás. Ezenkívül a megállapodás az agrárrendtartási törvény alapján is mentesül, mert az a miniszteri aktust (irányár, mennyiségi szabályozás) megelőző tanácskozás során tett javaslatnak illetve döntésnek tekinthető a Vj-13/2002. és Vj-74/2003. számú ügyekben kifejtett versenyjogi gyakorlat alapján.
373. Előadta, hogy az árbizottság (minimálár megállapítása) az intervenció előkészítését célozta, az FVM jóváhagyó tudomással bírt annak működéséről, mert a szövetség megküldte alapszabályát az FVM-nek.
374. Kifejtette, hogy a tojáspiacon az árak lényegében nyilvánosak, ezért az ezzel kapcsolatos információátadásnak semmilyen hatása nem lehetett a versenyre. Álláspontja szerint az importszabályozást az agrárrendtartási törvény igazolja, ez nem minősíthető árkartellnek és piacfelosztásnak. E körben a GVH nem folytatott hatásvizsgálatot. A szövetség importengedélyezési rendszerének a célja az intervenciók alap előkészítésének segítése volt.
375. A szövetség utalt rá, hogy a kérdéses időszakban (2002. január 8.) több közvetett állami importkorlátozás működött, 2004. május 1-jéig Magyarország import-monitoring rendszert működtetett a 17/1998. (III. 27.) IKIM-FM együttes rendelet alapján. A szövetség a külföldi dömping miatt megkereste a vámhatóságokat.
376. A szövetség védekezésében arra hivatkozott, hogy Magyarország az Európai Unió állatjóléti szabályait már 2002. július 1-jével hatályba léptette, e körben a szövetségnek a szalmonella elleni védekezésre is figyelemmel kellett lennie a 49/2002. (V. 24.) FVM rendelet alapján.
377. Álláspontja szerint nem jogsértő a 2003. február 18-ai határozatban előírt adatszolgáltatási kötelezettség sem, mert az agrárrendtartási törvényen alapul és az adatok nélkül az FVM semmilyen piaci intervencióra nem lenne képes. A 2004. október 12-ei határozattal a szövetség az élelmiszerbiztonság érvényre juttatását kívánta elérni, mert Magyarországon kötelező a szalmonella elleni vakcinázás, más EU tagállamban azonban nem.
378. Előadta, hogy az importkorlátozásnak egyébként semmilyen piaci hatása nem volt, ráadásul csak a szövetség tagjaira vonatkozott, amely kör a hazai tojástermelés mindösszesen egynegyedét teszi ki. Ezenfelül az importkorlátozás kijátszható volt és a szövetség nem alkalmazott szankciót.
379. A szövetség megítélése szerint a Magyar Tojás Kft. árainak a szövetség tagjaival történő közlése nem jogsértő, mert semmilyen versenykorlátozó hatással nem járt, ennek ellenkezőjét a GVH nem bizonyította részletes hatásvizsgálatokkal. Az árak közlése a közérdeket és a kínálat hosszú távú stabilitását szolgálta.

380. Álláspontja szerint a szövetségen belüli információkartell sem jogsértő, mert egyértelmű, hogy információcsere nélkül nem lehet megszervezni a piaci intervenciót. Önmagában az, hogy a rendtartás konkrét intézkedései egy adott időszakban szüneteltek, nem vezethet oda, hogy a piaci intervenciót az érintettek ne kezdeményezhessék, illetve ne működtethessenek olyan piaci információs rendszereket, amelyek a kereslet-kínálat viszonyait figyelik.
381. A szövetség szerint a GVH nem bizonyította, hogy a 2004. január 6-ai exportra vagy bérporításra felhívó intézőbizottsági határozat hatása versenykorlátozó volt, az exportot csak lehetőségként ajánlotta fel a szövetség.
382. Kifejtette, hogy kizárólag ajánlott minimálárakkal volt a piac hosszú távú megléte megvédhető, az árak ajánlása része volt a túlélésnek. Álláspontjuk szerint nem állapítható meg az egységes, folytatólagos jogsértés, mert arra csak akkor van lehetőség, ha bizonyítható, hogy az egyes megállapodások vagy összehangolt magatartások ténylegesen egy közös cél érdekében létrejött átfogó terv részét képezik. A GVH pedig nem bizonyította azonos cél és közös akarat fennállását.
383. A szövetség szerint a GVH-nak nincs a birtokában olyan versenykorlátozó alapidokumentum, amelyre az egységes, folytatólagos jogsértést alapozhatná, valamint arra sincs bizonyítéka, hogy az árbizottság 1990-től folyamatosan működött, 1996 és 2002 júliusa között egyáltalán nem volt árbizottsági ülés, ezért ezek az esetleges jogsértések az ötéves félbeszakadás folytán elévültek.
384. Megítélése szerint a Vtv. a jelen eljárásban egyáltalán nem alkalmazható, mert a Tpv. alapján csak akkor rendelhető el vizsgálat, ha a magatartás a Tpv. rendelkezéseit sérti. A Vtv. rendelkezései pedig az egységes és folyamatos jogsértés hiányától függetlenül sem alkalmazhatók.
385. A szövetség szerint az érintett piac az étkezési tojás termelése és értékesítése, mert az árak a háztáji és az intenzív tojástermelés esetében is közel azonosak és jellemzően együtt mozognak, az érintett földrajzi piac pedig túlmutat Magyarország határán. Az import 8 %-ot tesz ki, ami az élelmiszerboltokban ennél magasabb, 20 %. A kereslet stabil, a kínálat ciklikus.
386. A szövetség kérte a 2/2003. számú bírságközlemény alkalmazásának mellőzését, a Vj-74/2003. számú ügyre hivatkozott a nehéz gazdálkodási helyzete kapcsán.
387. A szövetség hangsúlyozta, hogy az árbizottságtól származó információk semmilyen szerepet nem játszottak a termelők árképzésében, az ott elhangzott árak nem fedték le a piac teljes spektrumát tekintettel arra, hogy a szövetség eljárás alá vont tagjai csak a piac 20 %-át teszik ki.
388. Álláspontja szerint nem alkalmazható súlyosító körülményként, hogy a szövetség magatartása még az EKSZ 81. cikkét is sérti, mert ez a kétszeres értékelés tilalmába ütközik. Kifejtette, hogy az esetleges versenyproblémák orvoslására az alábbi kötelezettségvállalást hajlandók tenni:
- Versenyjogilag nem kifogásolható rendelkezéseket fogadnak el az Alapszabályban;
 - A szövetség versenyjogi megfelelési szabályzatot fogad el;
 - A szövetség kötelező jelleggel versenyjogi oktatást tart a tagoknak.

389. A **Magyar Tojás Kft.** az előzetes álláspontra adott válaszában kifejtette, hogy a Magyar Tojás Kft. tagjai között született megállapodás célja nem versenykorlátozás volt, a közös értékesítési szervezet létrehozása a láncokhoz történő beszállításra irányult, amelyre egyenként fellépve nem lett volna lehetőségük. Álláspontja szerint a közös értékesítő szervezet kiegyensúlyozottabb áruellátást és kedvezőbb feltételű áruszállítást eredményez.
390. Kiemelte, hogy a nagy áruházláncokban értékesített tojás ára alacsonyabb a kialakult eladási árnál, mert a láncok speciális terheket rónak a beszállítókra (például polcpénz, belistázási díj stb.).
391. Az áruházláncok ármeghatározó szerepét a Magyar Tojás Kft. 2006. január 25-én készült taggyűlési beszámolójával kívánta alátámasztani, amely szerint a tagok *„Elmondták ... (a Tesco), hogy azok a cégek, akik elfogadták az általuk kért beszállítási árat, még 30 %-ban sem tudták teljesíteni az általuk igényelt kiszolgálási szintet.”*
392. A Magyar Tojás Kft. megítélése szerint a tagok nem határoztak meg eladási árakat. Amennyiben az eljáró versenytanács mégis annak tekintené, akkor ez a cselekedet az Európai Bizottság által az EK-Szerződés 81. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról szóló iránymutatásról kiadott 2001/C 3/02. számú közleményének (a továbbiakban: Horizontális Iránymutatás) 148. pontja alapján mentesül, mert az árrögzítés, és értékesítési funkciók integrálásához elengedhetetlenül szükséges volt és lényeges hatékonyságnövekedéssel járt.
393. Álláspontja szerint a közös értékesítési szervezet árrögzítése nélkülözhetetlen esetükben, mert a cél – a közös márkanév – hitelesen csak az értékesítés valamennyi szempontjának szabványosításával érhető el. Kiemelte, hogy a tagok meglévő piacaik felosztása tekintetében semmiféle egyeztetést nem folytattak, a Kft. tevékenysége csak jövőbeni piacok megszerzésére vonatkozott.
394. Előadta, hogy a társasági szerződés 5.4. pontja hatékonysági előnyöket sorol fel (például telephely létesítése a logisztikailag és gazdaságilag legalkalmasabb helyen, csomagoló berendezések, klimatizált tároló, tojástörő és porító berendezések létesítése). Optimalizálta a szállítási költségeket a szállítási területek újragondolása révén, egységes márkanév (magyar tojás) alatt értékesít, amely minőségi garanciát jelent. Továbbá hivatkozott arra, hogy a tagok piaci részesedése nem teszi lehetővé az érintett piacon a verseny kizárását.
395. A 2005. szeptemberi és novemberi termelői megbeszélésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy fogalmilag is kizárt, hogy a nagyobb termelők által elkövetett jogsértésekért a Magyar Tojás Kft. felelősségre legyen vonható, ugyanis nem termelő vállalkozás, kizárólag a tag termelő vállalkozások által megtermelt tojás közös értékesítését végzi.
396. Ezenkívül hangsúlyozta, hogy a piacon széles körben ismertek az árak a kiterjedt adatszolgáltatási kötelezettségnek köszönhetően, ezért eleve értelmetlen lenne a szenzitív információk egymással titokban történő megosztása.
397. Álláspontja szerint az eljáró versenytanács megsértette a Ket. 50. § (6) bekezdését, amikor kizárólag az eljárás alá vont vállalkozások adatokkal alá nem támasztott előadása alapján állapította meg az egyes piaci szereplők részesedését, így egy meg nem alapozott piaci helyzetre alapította a „de minimis” szabály alkalmazhatatlanságát.

398. Megítélése szerint az eljáró versenytanács elmulasztotta figyelembe venni a TANÁCS a tojás piacának közös szervezéséről szóló 2771/75/EGK rendeletének 15. cikkében foglaltakat, amely kimondja, hogy a tagállamok és a Bizottság kölcsönösen közlik egymással az e rendelet végrehajtásához szükséges adatokat. Álláspontja szerint a versenytanács ugyan megállapítja, hogy az EU-ban működik tojásra vonatkozó rendszer, amelynek keretében a tagállamok tojáspiaci adatokat küldenek a Bizottságnak, azonban ezt a körülményt figyelmen kívül hagyja az eljárás alá vontak magatartásának értékelésekor, s nem jelöli meg a mellőzés indokát. A Magyar Tojás Kft. szerint a tagállami kötelezettséghez szükséges, hogy a tojáspiac hazai szereplői rendszeresen tájékoztatást nyújtsanak áraikról, ezért hiányzik az információkartell jogszerűsége.
399. A Magyar Tojás Kft. a Tpv. 75. §-a alapján kötelezettségvállalást terjesztett elő, amely szerint vállalná, hogy „a jelenleg hatályos szakosítási megállapodás felülvizsgálatát kezdeményezi a tagoknál”, annak érdekében, hogy annak tartalma összhangba kerüljön a versenyjogi szabályokkal.
400. Az **Agricola Rt.** az előzetes álláspontra adott nyilatkozatában tagadta, hogy részt vett volna azokon a szövetségi üléseken, amelyeken elfogadott intézőbizottsági határozatok a versenyjog megsértésére alkalmasak lennének. Ezen kívül kifejtette, hogy az Aptv. 16. §-a alapján hozott irányáról szóló rendelkezés és mennyiségi szabályozás az érintett miniszter aktusa, ezért nem ütközhet a Tpv. 11. §-ába, valamint a szövetség által megvalósított importszabályozás állami piacsabályozási eszköznek minősül.
401. A 2005. november 28-ai megbeszéléssel kapcsolatban előadta, hogy csak általános dolgok hangzottak el, amelyek között nem szerepelt olyan érdemi információ, amely piaci hatás kiváltására alkalmas lett volna. Az Agricola Rt. kifejtette, hogy nem gondolta, hogy a szövetség aktusa jogsértő lenne, mert az alapszabálya alapján ilyen jogosítványokkal rendelkezik, amelyet a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium valamint más szervek is jóváhagytak.
402. A Magyar Tojás Kft.-ben fennálló egykori tagsági viszonyával kapcsolatban előadta, hogy a tagságát megszüntette, mert a vállalkozás nem tudott TЭСZ-szé alakulni, egyébiránt a tagok piaci részesedése nem haladta meg a 10 %-ot és az általuk kötött megállapodások nem ármeghatározásra és piacfelosztásra vonatkoztak.
403. Az Agricola Rt. kérte a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke 2/2003. számú bírságközleményének mellőzését az ágazat nehéz helyzetére és az áruházláncok áralakító szerepére tekintettel. Előadta, hogy álláspontja szerint az eljáró versenytanács nem tárta fel az érintett piacot, az árképzés módját és az érintett piacon alkalmazott árakat.
404. Az **Aranybulla Zrt.** kifejtette, hogy álláspontja szerint a Magyar Tojás Kft. tagjaként nem követett el olyan magatartást, amely versenyjogi szankciók alkalmazását tenné szükségessé. Kérte az eljárás megszüntetését tekintettel arra, hogy a vállalkozás és partnerei közötti együttműködés nem járt a piaci verseny korlátozásával és a fogyasztók számára káros hatások kiváltásával.
405. A szövetség 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésén való részvételével kapcsolatban kifejtette, hogy ezen magatartása miatt kizárólag abban az esetben állapítható meg a felelőssége, amennyiben az eljárás alá vont vállalkozás tudta vagy tudnia kellett volna, hogy amelyben részt vesz, az egy átfogó terv mentén végrehajtott összhangolt

magatartás. Álláspontja szerint a jelen eljárás során nem került bizonyításra, hogy a megbeszéléseken résztvevő vállalkozásokat azonos cél vagy közös akarat vezette volna.

406. A **Csabatáj Rt.**, a **Földesi Rákóczi Kft.** és a **Családi Tojás Kft.** kifejtették, hogy a Magyar Tojás Kft. működése (Szindikátusi Megállapodás és Szakosítási Megállapodás) megfelel az EKSz 81. cikkében és a Tpv. 17. §-ában foglalt feltételeknek. Álláspontjuk szerint az eljáró versenytanács elmulasztotta értékelni a tojáspiac jellemzőit és a Magyar Tojás Kft. keretében létrejött horizontális együttműködési megállapodást.
407. Kiemelték, hogy a piac ciklikusságának csökkentése közérdek, mert az növeli a termelési és allokációs hatékonyságot, ezért a piaci árak indokolt egyeztetése sem céljában, sem hatásában nem tekinthető versenykorlátozónak.
408. Hivatkoztak az Európai Bizottság Horizontális Iránymutatásának 151. pontjára, amely alapján a mentesség árrögzítésre is vonatkozik, *„ha más értékesítési funkciók integrálásához elengedhetetlenül szükséges, és ez az integráció lényeges eredmény-növekedéssel jár.”* A 156. pont közös értékesítési szervezetet említ példaként, amely kapcsán kiemeli, hogy *„ebben az esetben az árrögzítés nélkülözhetetlennek tekinthető, mivel az ügyfelek – nagy kereskedelmi láncok – nem kívánnak sokféle árral dolgozni.”*
409. Álláspontjuk szerint a közös szervezet kevesebb költséget (például közös raktározás, szállítás stb.) és jobb minőségű árut jelent. A sok kis termelő a közös értékesítés nélkül súlyos piaci helyzetbe kerülne. Megítélésük szerint a *„jövőbeni piacok megszerzésére”* utaló egyeztetés nem minősíthető piacfelosztásnak, mert a közös értékesítés legitim céljának elengedhetetlen feltétele a közös piacszerzés egyeztetése. A közös szervezet pedig nem lenne képes elérni a célját, ha párhuzamos értékesítés folyna ugyanazon vevő felé. Közös piacfelosztás nem történt, csak közös marketing tevékenység.
410. Álláspontjuk szerint az eljáró versenytanács egyáltalán nem végzett hatásvizsgálatot, holott a GVH kötelessége a versenykorlátozó hatások bekövetkezésének bizonyítása.
411. Ezenkívül előadták, hogy a 2005. július 28-ai árbizottsági ülésen történt információcserére vonatkozó dokumentum ismertetése nem szerepel az előzetes álláspontban, eljárási jogaik ezért súlyosan sérültek, jogsértés ebben a tekintetben nem állapítható meg velük szemben. Ezentúl az információkartell eleve értelmezhetetlen a tojáspiacon. Az eljárás alá vontak kifejtették, hogy megállapodásuk csekély jelentőségűnek minősül a Tpv. 13. §-a értelmében.
412. A Csabatáj Rt. és a Földesi Rákóczi Kft. előadták hogy a 2005. szeptemberi és novemberi megbeszéléseken nem vettek részt.
413. A Családi Tojás Kft. kifejtette, hogy a 2005. szeptemberi és novemberi megbeszélések tekintetében az eljáró versenytanács eljárása sérti a Ket. 50. § (6) bekezdést, mert a bizonyítékokat egyenként és összességükben kellett volna értékelni, az eljáró versenytanács pedig nem tett eleget az eljárás alá vontak a megbeszéléseken elhangzottak egyenként történő értékelésének. Előadta, hogy ezen megbeszéléseken tanúsított magatartása objektív célját tekintve sem tekinthető versenykorlátozónak, nem valósított meg ármegállapodást és piacfelosztást.

414. A Csabatáj Rt., a Földesi Rákóczi Kft. és a Családi Tojás Kft. a 2005. szeptemberi és novemberi megbeszélésekkel kapcsolatban kifejtették, hogy az eljáró versenytanács – álláspontjuk szerint – nem folytatott hatásvizsgálatot, ezért nem állítható, hogy ez az információcsere versenykorlátozó. Az információcsere értelmezhetetlen a tojáspiacon, mert az árak, mennyiségek, költségek közzététele kötelező. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet által közölt árak, amelyek a kereskedelmi láncok fogyasztói árait tartalmazzák, az Interneten bárki számára hozzáférhetők.
415. A Csabatáj Rt., a Földesi Rákóczi Kft. és a Családi Tojás Kft. szerint az érintett piac az étkezési tojás termelése és értékesítése, mert az árak a háztáji és az intenzív tojástermelés esetében is közel azonosak és jellemzően együtt mozognak, az érintett földrajzi piac pedig túlmutat Magyarország határán. Negatív hatás, hogy a kínálat ingadozása miatt a termelők számára veszteség keletkezhet, a piaci hiány kialakulása a fogyasztók számára jóléti veszteséget okoz. A felhalmozódott tojás veszélyes hulladék, kb. 2,5 millió Ft a megsemmisítés költsége 1 millió tojás esetén. A piaci zavarok minimalizálása a fogyasztóknak is érdeke. Álláspontjuk szerint a GVH nem tárt fel jóléti veszteségeket, ha a downstream piac kompetitív, akkor az upstream piacon történtek a jóléti hatékonyságot nem befolyásolják
416. A nagy áruházláncok a kiskereskedelem 35 %-át lefedik, a 400 termelő közül csak 15-20 vállalkozás képes ide beszállítani, az ő eladásai 60 %-a a láncok felé történik. A láncok közös beszerzési szervezetként jelennek meg a termelőkkel szemben (például METSPA, amely a Metro, a Spar és a Praktiker közös beszerzési társasága és a Provera, amely az Auchan, a Cora és a Smatch beszerzését bonyolítja).
417. Álláspontjuk szerint 2003 óta az önköltség meghaladja a termelői árat. A túlélés volt a cél, nem pedig az extraprofit. Kérték, hogy az eljáró versenytanács ne alkalmazza a 2/2003. számú bírságközleményt és a Vj-74/2003. számú ügyre hivatkoztak a nehéz gazdálkodási helyzetük kapcsán. Megítélésük szerint amennyiben a versenytanács mégis alkalmazná a bírságközleményt, akkor a releváns forgalom semmiképp sem lehet az előző évi nettó árbevételük.
418. Az eljárás alá vontak kifejtették, hogy a takarmánypiac hektikus változásai, a külföldi piacok és nagy áruházláncok árletörése miatt nehéz gazdasági helyzet alakult ki a piacon. 2003. január 1-je után nem lehetett üzembe helyezni a hagyományos ketreces berendezéseket, az EU állatjóléti szabályainak való megfelelés 5-10 % többletköltséget okozott a termelőknek.
419. A **Cse-Mi Farm Kft.** és a **Mizse Tojás Kft.** előadta, hogy a Magyar Tojás Kft.-hez termelői csoport létrehozása érdekében csatlakoztak, a társaságban való részvételük – a logisztikailag és gazdaságilag legalkalmasabb helyen – tojásosztályozó-csomagoló berendezést, klimatizált tárolót, tojástörő és porító berendezést magában foglaló telephely létesítésére irányult. Hangsúlyozták, hogy piaci döntéseiket önállóan hozták meg.
420. A Cse-Mi Farm Kft. és a Mizse Tojás Kft. a 2005. novemberi termelői megbeszéléssel kapcsolatban úgy nyilatkoztak, hogy adatokat és információkat csak a kereskedés törvényi és szakmai szabályainak figyelembe vételével közöltek, a megbeszéléseken elhangzottak nem befolyásolták a piaci döntéseiket.
421. A **Gyermelyi Tojás Kft.** elismerte, hogy részt vett a szövetség ülésein képviselője, B. Zs. által, aki egyben a szövetség elnöki tisztét látja el. Kiemelte, hogy a

kiegyensúlyozott ár, kiegyensúlyozott minőséget és egyenletes ellátást jelent. A termelés és a forgalmazás megszervezése társadalmi elvárás.

422. A Magyar Tojás Kft. keretében kötött megállapodásokról úgy nyilatkozott, hogy azok mentesülnek a Tpv. 17. §-a alapján, mert csak a termelés ésszerűbb megszervezését szolgálták, lényegük az volt, hogy a fogyasztók ellenőrzött, jó minőségű, egyenletes árú termékhez jussanak. Ezenkívül nem tudták érezhető mértékben befolyásolni a piaci versenyt, az import jelentős mértékben nőtt, 2005-ben már 228,1 millió tojás volt.
423. A **Gyermelyi Holding Zrt.** az előzetes álláspontra adott válaszában kifejtette, hogy a holding csak a Gyermelyi Holding tagvállalatok képviselőjében kötött megállapodást a Magyar Tojás Kft.-vel tojásfelvásárlásra, amúgy semmilyen tojástárgyú megbeszélésen nem vett részt. Semmilyen szerepet nem vállalt a holding a Magyar Tojás Kft. szervezésében. B. Zs. a holding igazgatóságának tagja, de egyetlen alkalommal sem úgy vett részt a megbeszéléseken, mint a holding képviselője (kivéve az együttműködési megállapodást). B. Zs. személye a Szövetséget, vagy a Gyermelyi Holding tagvállalatok tojástermelési, forgalmazási ágazatát jelenítette meg.
424. A holding az együttműködési megállapodást a Gyermelyi Tojás Rt., a Gyermelyi Holding Zrt. és a SÁTO Kft. megbízásából kötötte azért, hogy a Magyar Tojás Kft.-nek ne kelljen három vállalkozással szerződést kötnie. Előadta, hogy a Magyar Tojás Kft. nem titkolt és felvállalt célja, hogy a veszélyes piaci ingadozások kiszűrésével termelői és fogyasztói árbiztonságot próbáljon létrehozni.
425. Álláspontja szerint a 2005. szeptemberi és novemberi megbeszéléseken B. Zs. nem, mint a holding képviselője, hanem elsősorban, mint a Szövetség elnöke és másodsorban, mint a Gyermelyi Holding Rt. törvényes képviselője vett részt, F. P. [szövetségi titkár] tévesen nevezte meg a holdingot résztvevőként.
426. A Gyermelyi Holding Zrt. megítélése szerint tévedésből lett eljárás alá vonva, mert a holding feladata csak a vállalatcsoport stratégiai érdekeinek figyelembe vétele és az ennek keretében történő döntéshozatal. A termelés, a kereskedelem és a beszerzés az egyes tagvállalatok szuverén joga. A holding közvetlenül nem érdekelt a tojás forgalmazásában és termelésében.
427. A holding kérte az eljáró versenytanácsot, hogy tekintszen el vele szemben bírság kiszabásától, mert holdingként nem rendelkezik tojás termeléséből és értékesítéséből származó árbevétellel.
428. A **Gyermelyi Brojler Kft.** a jogsértésre való alkalmasság hiánya miatt kérte vele szemben az eljárás megszüntetését, ennek hiányában a Tpv. 17. §-a alapján a mentesülés megállapítását.
429. A **Novogal a.s.** az eljárás során előadta, hogy K. P. alkalmazottjának időközben megszűnt a munkaviszonya a vállalkozással, de korábban sem volt jogosult a Novogal nevében tárgyalni, ezért a K. P.-től származó kijelentések nem tekinthetők a Novogal a.s. álláspontjának.
430. Az **Aranykorona Rt.** vitatta mögöttes felelősségét a Szövetség esetleges jogsértéseiért, mert annak döntéseit a tagok egyáltalán nem vették figyelembe piaci magatartásuk meghatározása során.

431. Álláspontja szerint az export vagy bérporítás előírásáról szóló 2004. január 6-ai intéző bizottsági döntés mentesül a Tpv. 11. §-ában foglalt tilalom alól, mert az hozzájárult a termelés, a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, mert a várható készletek nagysága teljes káoszt okozott volna a piacon.
432. Előadta, hogy a tagoknak adatszolgáltatási kötelezettsége van a szövetség felé, amelynek elmulasztása azzal jár, hogy a szövetség nem igazolja le a támogatási kérelmüket (például a szalmonella-mentességi támogatást). A 2006. évben a baromfiinfluenza támogatás – késleltetett betelepítés – elnyerésének feltétele a szövetség által kiküldött adatszolgáltatás teljesítése.
433. A 2005. szeptemberi és novemberi megbeszélések kapcsán kifejtette, hogy a vállalkozás képviselőjének dr. R. J.-nek a kijelentései az akkori és nem a jövőbeni árakra vonatkoztak, a vállalkozás kizárólag a napi értékesítési árakról nyilatkozott a 2005. szeptemberi megbeszéléseken. A 2005. november 28-ai megbeszéléseken közölt árak pedig fogyasztói árak voltak, amelyek az áruházakba belépve bárki által megismerhetőek voltak.
434. Az Aranykorona Rt. konkrét számadatokat adott arra vonatkozóan, hogy 2004-ben önköltség alatt, 2003-ban és 2005-ben pedig kevéssel az önköltség felett tudta értékesítési átlagárát meghatározni, ezzel azt kívánta bizonyítani, hogy a tojás értékesítése alacsony jövedelmezőségi szintet eredményezett.
435. A termelők kiszolgáltatottságára és nehéz gazdasági helyzetére tekintettel kérte a bírság kiszabásának mellőzését. Hangsúlyozta, hogy jelenleg a társaság piaci fennmaradása is kétséges, ezért bármilyen nagyságrendű bírság kiszabása a tevékenységének teljes ellehetetlenüléséhez vezetne.
436. A **Farm Tojás Kft.** elismerte, hogy a nagyobb termelők megbeszélésein nem rendszeresen, de ritkán részt vett. Beszámolt arról, hogy a megbeszéléseket a szövetség kezdeményezte és szervezte, azokra F. P. névre szóló meghívókat küldött. A megbeszéléseket mindig B. Zs. elnök vezette, aki elmondta a véleményét, majd kérte, hogy a résztvevők számoljanak be piaci helyzetükről, készleteikről. *„Ez elég kellemetlen volt, mert senki sem akart nyílt konfliktusba keveredni az elnökkel, ezért mindenki mondott valamit, ami általában nem felelt meg a valós helyzetnek. Bokros Zsigmond általában valamilyen megállapodást szeretett volna elérni, de ez soha nem jött létre, mindenki a saját piacát egyengette.”*
437. A Farm Tojás Kft. szerint az árakat minden esetben a multinacionális áruházláncok diktálták, ezért a megbeszéléseken elhangzottaknak semmi jelentősége nem volt a gyakorlatban. Álláspontja szerint mindig hamis árakat adott meg, mert tudta, hogy a Magyar Tojás Kft. el akarja venni a piacait. A Magyar Tojás Kft. saját tagjai között akarta felosztani a piacot.
438. Megítélése szerint a Farm Tojás Kft. jó piaci pozíciót harcolt ki rugalmas piacpolitikája, megbízhatósága és magas minősége révén, amelyet a Magyar Tojás Kft. nem nézett jó szemmel. A szövetség sem támogatta őket, mert annak vezetésében szintén a Magyar Tojás Kft.-hez köthető személyek ülnek.
439. Előadta, hogy a szövetség néhány döntése kifejezetten hátrányos volt a vállalkozás számára, amikor például megtiltották az importot, több vevőt is veszítettek. A szövetség több olyan szervezetet (Egészséges Magyar Tojás védjegy, Újházi Tyúk Kft.) is létrehozott, amelyekbe a vállalkozás soha nem lépett be, mert egyedül is jól

boldogult a piacon. Hangsúlyozta, hogy mindig fellépett az importkorlátozásokkal szemben.

440. A Farm Tojás Kft. magát a piacon élenjárónak tekinti, mert a vállalkozás vezette be a prémiumtermékeket, és az országban a legmodernebb csomagoló és válogatóüzemmel rendelkezik. Válaszában kifejtette, hogy „*A Farm Tojás Kft. mindig saját elképzeléseit valósította meg a piacon, mások viszont megpróbálták ezt utánozni. Ezért kezeltünk szigorúan bizalmasan minden információt, mert meg akartuk tartani előnyünket a piacon. Bármiféle együttműködés hátrányunkra szolgált volna!*”
441. A **Szerencsi Mezőgazdasági Zrt.** előadta, hogy álláspontja szerint magatartásával nem követett el versenyszegítést, a piacon önálló kereskedelmi és árpolitikát folytatott. Álláspontja alátámasztására utalt arra, hogy jelenleg kb. 100 vevője részére közel 50 féle egységárat alkalmaz az értékesítésre kerülő tojás mennyiségétől és minőségétől függően.
442. A **VITAL-EGGS Kft.** kifejtette, hogy a 2005. novemberi megbeszélésen relatíve kis vállalkozásként vett részt, amúgy az alkalomszerű részvétel volt rá jellemző. A novemberi megbeszélésen ugyanazokra a kérdésekre válaszolt, mint a többi jelenlévő vállalkozás. Soha nem vett részt előrehozott tyúkkivágásokban, szabályozott jércetelepítésekben, bérporításban és exportban. Előadta, hogy rendszeresen nem konzultált árképzésről a szövetség tagjaival, kizárólag saját érdekeiből és lehetőségeiből indult ki. Álláspontja szerint szövetség és a Magyar Tojás Kft. tagjai sem követtek el jogsértést.
443. A **Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet** az előzetes álláspontra adott válaszában előadta, hogy tudomása szerint a Szövetség nem tett a tojás értékesítési és termelői árára vonatkozó ajánlásokat. A Magyar Tojás Kft. árait pedig saját üzletpolitikájának alakítása során soha nem vette figyelembe.
444. A 2005. szeptemberi és novemberi megbeszélésekkel kapcsolatban előadta, hogy az önkéntes adatszolgáltatás nem lehet jogsértő. Kiemelte, hogy nem tudta volna figyelembe venni az ajánlott árakat, mert a térség egyedi árpolitikát kíván a szlovák, lengyel, ukrán, román határ közelsége miatt. Ezenkívül 2005-ben a Szövetkezet tojáságazata 16 millió Ft veszteséggel zárt.
445. A **CAPRIOVUS Kft.** előadta, hogy csak a 2005. szeptemberi megbeszélésen vett részt, amelyen nem alakult ki a felek között akarategyezés. Ezen megbeszélés tekintetében a vállalkozással kapcsolatban csak annyi utalás szerepel, hogy „*...heti 1000 láda tojásra van szüksége*”, amely kijelentésből – álláspontja szerint – semmilyen jogsértésre utalás nem szűrhető le. Hangsúlyozta, hogy a vállalkozás nem ad el tojást, csak vesz, ezért eleve nem érdekelt abban, hogy a termelők az árat meghatározzák. A CAPRIOVUS Kft. álláspontja szerint az a tény, hogy részt vett meghívottként egy megbeszélésen, nem jelenti, hogy jogsértést követett volna el.
446. A **Bólyi Mezőgazdasági Zrt.** kifejtette, hogy a vállalkozás részéről a termelői megbeszéléseken S. A. vett részt, aki azóta már nem dolgozik a cégnél, és nem tud arra vonatkozóan információval szolgálni, hogy pontosan mi hangzott el az üléseken. Előadta, hogy a szövetség ülésein, mint keltető tojástermelő vállalkozás vett részt.
447. A **Szójártó Bt.** előadta, hogy a Szójártó Kft. a termelési ágazatban, míg a Szójártó Bt. a kereskedelemben tevékenykedik, a Szójártó Kft. az utóbbi vállalkozás beszállítója. A Szójártó Bt. utalt rá, hogy a szövetségnek évente 2.457.274,- Ft tagdíjat fizet;

tagságának pedig egyetlen oka az volt, hogy az igényelhető gyógyszer-, tyúkkivágási- és szalmonella támogatás feltétele a szövetségi tagsági viszony fennállása. Ezenfelül a szövetség érdemi működésében nem vett részt.

448. Hangsúlyozta, hogy a szövetséggel való kapcsolata soha nem volt felhőtlen, a vállalkozást többször is feljelentették az általa folytatott tojásimport állítólagos szabálytalanságai miatt, azonban az Állategészségügyi Állomás által lefolytatott vizsgálatok semmilyen jogsértést nem állapítottak meg vele szemben. Ennek alátámasztására csatolta az ellenőrzési jegyzőkönyveket.
449. Kifejtette, hogy több nagy áruházláncnak is szállít be tojást (például Cora, Metro, Auchan stb.), azonban a kieleződött piaci versenyben folyamatos piaci harc folyik a beszállítói minőség elnyerése vagy megtartása érdekében. Álláspontja szerint a piaci körülmények elképzelhetetlenné teszik bármiféle információkartell létrehozását, amelynek működése is eleve megvalósíthatatlan.
450. Álláspontja szerint a Magyar Köztársaság Gazdasági Minisztériuma egészen 2004. május 1-jéig kvóta meghatározása útján importkorlátozással élt, amely tény eleve megdönti az előzetes álláspontban foglaltakat. Kiemelte, hogy a Szijártó Bt. a piaci körülményeknek megfelelően alakította az eladási árait, ezért vele szemben nem állapítható meg jogsértés.

VI.

A Versenytanács döntése

VI.1. Az érintett piac kérdése

451. Az eljárás tárgyául szolgáló ügy eldöntéséhez nem volt szükség az érintett piac részletekbe menő meghatározása, mivel a vizsgált magatartások versenykorlátozó jellege piaci hatásuktól függetlenül megállapítható volt.
452. Az ügy súlyának megítélése érdekében végzett piacvizsgálat eredményeként mindazonáltal nyilvánvaló, hogy az eljárás alá vont vállalkozások ipari méretben héjas tojás termelésével, illetve kereskedésével foglalkoznak, a vizsgált magatartások is e szegmensen levők piaci helyzetének befolyásolására irányultak. A rendelkezésre álló információk nem azt mutatták, hogy a háztáji és az ipari méretű tojástermelés egy piachoz tartozna, mégha lényegében fizikailag ugyanazt a terméket állítják is elő. A jelen ügyben eljárás alá vont vállalkozások elsősorban nagy méretű kiskereskedelmi hálózatoknak szállítanak be (védekezésük is főleg ezirányú volt), az pedig köztudomású tényként belátható, hogy az egyes háztáji kistermelők e szegmensben nem jönnek szóba, mint kényszerítő versenyerő. Maguk az eljárás alá vontak sem vitatták, hogy a tyúktojás más baromfitojással nem helyettesíthető, valamint azt, hogy a különböző méretű tojások kínálati oldalról mindenképpen helyettesítik egymást, illetve a hozzáadott értékkel rendelkező tojások áruk és egyéb jellemzőik alapján megkülönböztetendők ugyan a hagyományos tojásoktól, a kínálati oldalról vizsgálva azonban vélhetően azonos érintett piachoz sorolhatók.
453. Az érintett piac földrajzi szempontból a vizsgált időszak jelentős részében Magyarország egészére terjedt ki. 2005-től kezdődően az import növekedése arra utal, hogy a piac akár szélesebb is lehet, magában foglalva a szomszédos EU tagországokat,

vagy akár az egész EU-t. E kérdésben állást foglalni nem volt szükséges, mert az árak egyeztetése és a piac felosztása a piac pontos határaitól függetlenül tiltott magatartás.

VI.2. A Tpv. hatálya

454. A szabályozott gazdasági ágazatokban előkérdésként adódhat, hogy tekintettel az állami szerepvállalás tényére, illetve annak tartalmára, mélységére, adott vállalkozások, vagy azok társulásainak magatartása érdemi versenyjogi vizsgálat alá vethetők-e. Az EU versenyszabályok kapcsán kialakult esetjog szerint vállalati felelősségről csak akkor nem lehet beszélni, amikor egy tagállami szabályozás lényegében nem hagy teret a piac versenynek. A 81. cikk alkalmazható azonban, ha a tagállami szabályozás csak korlátozza vagy torzítja a versenyt, de nem zárja ki teljesen azt.¹⁴
455. A magyar versenyjog hatálya kapcsán is egyező álláspontot foglalt el a Versenytanács: „A Tpv.-ben foglalt tilalmakat nem lehet érvényesíteni, ha adott magatartás állami intézkedés egyenes következménye, vagyis alapvetően hiányzik a magatartás piaci, gazdasági jellegéhez szükséges autonómia. Amennyiben az állami intézkedés befolyással van ugyan a piaci magatartásra, de hagy mozgásteret a vállalati szabad döntésnek, akkor alkalmazható az azt tiltó Tpv. rendelkezés, legfeljebb a kiszabható bírság összegének megállapításakor veendő figyelembe az állami közrehatás enyhítő tényezőként.” (Vj-100/2003., a Versenytanács 1.7. sz. elvi állásfoglalása)
456. Jelen esetben az volt megállapítható, hogy azon magatartások vonatkozásában, amelyeket a GVH a szövetségnek felrót, nem volt azt kifejezetten előíró, arra kötelező állami intézkedés. A tojás még az 1993. évi VI.-os törvény alapján sem tartozik sem a közvetlenül, sem a közvetett módon szabályozott termékek körébe. A mezőgazdasági termékek közül nem speciálisan szabályozott termékpálya, szemben az erősen szabályozott tej és gabona piacokkal. Az ágazati szabályozás egyes szövetség által hivatkozott rendelkezései, illetve az illetékes minisztérium egyéb megnyilvánulásai (pl. képviselőjének részvétele a szövetségi üléseken) túlzottan távoli események ahhoz, hogy megakadályozza a szövetség versenyjogi felelősségre vonását.
457. Az agrárpiacon rendtartásról szóló 1993. évi VI. tv. (Art.) speciális, Tpv-re hivatkozó szabályai miatt is ki kell térni a Tpv. alkalmazhatóságára. A Versenytanács gyakorlata szerint „A Tpv. ágazatsemleges törvény, mely minden gazdasági szektorban, így az agrárágazatban is irányadó – kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik. Az Art. 16. §-a úgy értelmezendő, hogy a miniszteri rendelet meghozatala előtt, ehhez kapcsolódóan sorra kerülő termék-tanácsi tanácskozás során tett javaslat/döntés, illetve az ehhez kötődő vállalkozók közötti megállapodás vagy összehangolt magatartás „mentesül” a Tpv. tilalma alól. (Vj-13/2002., a Versenytanács 1.5. elvi állásfoglalása).
458. Jelen esetben nem került elő arra vonatkozó bizonyíték, hogy a tényállásban azonosított szövetségi megbeszélésekre, vállalkozók közötti megbeszélésekre kifejezetten egy tojás ágazati versenyviszonyokra kiható miniszteri rendelet meghozatal érdekében került volna sor.

¹⁴ 114/73 Suiker Unie és mások kontra Bizottság, EBHT 1975. 1663. o., 24. pont

459. Ami különösen a 2004. január 6-i intézőbizottsági ülést illeti, a szövetség hivatkozott arra, hogy „2004. januárjában javasolt tíz százalékos export az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 6. § (1) bekezdés 12. pontja és a 23. § (3) bekezdése volt”. Álláspontja szerint az exportot a jogszabály utóbbi szakasza kifejezetten előírta a baromfi termékpályára.
460. A versenytanács e konkrét kimentést sem tartja helytállónak. Az agrárrendtartási törvény 2004. január 1-jétől április 30-ig hatályos változata értelmében a hivatkozott jogszabályhelyek a következőket írják elő:
 „6. § (1) A törvény alkalmazása során a piacszabályozásban az alábbi piacszabályozási eszközök vehetők igénybe:
 (...)
 12. export-visszatérítés;
 (...).
 „23. § (3) A hús termékpályán a baromfi vonatkozásában a termékpálya-szabályozásnak tartalmaznia kell az export-visszatérítés eszközét. A termékpályán piaci árinformációs rendszert kell működtetni.”
461. A versenytanács rámutat egyrészt arra, hogy a tojás és a baromfi között, noha közöttük a természet rendjéből adódó szükségszerű kapcsolat áll fenn, szabályozási szempontból egyenlőségjel nem tehető. Továbbá, az Art. szerinti agrárpiaci rendtartás szervezését, az ezzel kapcsolatos szabályozási munkát a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, valamint a termékpálya bizottságok látják el, nem pedig a piac egyes szereplőit tömörítő szövetségek. Nyilvánvaló szereptévesztés a szövetség részéről, ha magát a közérdeket megjeleníteni hivatott állami szervek helyébe képzeleli. Az is megjegyzendő, hogy az Art. 13. §-a alapján a miniszter az agrárpiaci rendtartás eszközeinek (így pl. irányár, export-visszatérítés) alkalmazásával összefüggő egyes feladatok végrehajtására terméktanáccsal, illetve ennek hiányában ágazati szövetséggel szerződést köthet. A versenytanácsnak ilyen megállapodásról sincs tudomása.
462. Tekintettel a szövetség ezirányú védekezésére, az is nyilvánvaló, hogy az EU csatlakozás előtt működtett import monitoring rendszer nem azonos a szövetség által 2002-2004-ig működtett importengedélyezési rendszerrel. Piaci magatartásra gyakorolt potenciális hatása terén össze sem vethető az a két helyzet, amikor egy adatszolgáltatást az állam rendel el jogszabályban, úgy, hogy az adatlapokat a minisztériumhoz kell benyújtani (17/1998. (III. 27.) IKIM-FM együttes rendelet), illetve amikor ugyanezen adatokat a piaci szereplők szövetségi döntés alapján a piaci szereplők többségét képviselő szövetségnek nyújtják be – oly módon, hogy az adatokat messze nem anonim módon kezelik.

VI.3. Az eljárás alá vontak magatartásának értékelése

VI.3.1. A szövetség jogsértései

A döntések

463. A Tpv. 11. §-ában foglalt tilalom kiterjed a vállalkozások társadalmi szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének döntésére is. A „döntés”

fogalmát szélesen kell értelmezni: ide tartozik minden olyan aktus, melyben az adott szervezet kifejezi akaratát, így pl. a szervezet szabályzatai, határozatai, alapszabálya, vagy a tagokra formailag nem kötelező, de magatartásukat ténylegesen befolyásoló ajánlások is. (Vj-73/2001., a Versenytanács 11.6. sz. elvi állásfoglalása)

Egységes, folyamatos versenykorlátozó magatartás

464. Az eljáró versenytanács szerint a szövetség versenyjogsértést követett el azáltal, hogy
- Ø Alapszabálya alapján legkésőbb 2002-től az irányadó árszint meghatározása érdekében árbizottságot működtetett,
 - Ø 2002-ben és 2004-ben az intézőbizottsága minimumárakat határozott meg,
 - Ø ezekkel összefüggésben 2002-ben, 2004-ben és 2005-ben valamennyi tagja számára a szövetségi hírlevélben részletes, ajánlott minimum tojásárakat tett közzé,
 - Ø 2003-ban egységes áremelésre hívta fel a tagokat,
 - Ø 2002-2004. évek folyamán importengedélyezési rendszert működtetett, tagjait az import vonatkozásában rendszeresen ellenőrizte,
 - Ø a Magyar Tojás Kft. árait és a szövetség tagjainak a 2002. február 27-i állapot szerinti, aktuális készleteit tartalmazó táblázatot más tagvállalkozásoknak is megküldte
 - Ø 2004-ben arra kötelezett minden 10 ezer tyúknál nagyobb állatlétszámmal dolgozó termelőt, hogy 2004. év húsvétjáig termelésének 10 %-át ajánlja fel exportra, vagy bérporításban készítsen tojásport
 - Ø 2005-ben megszervezte a nagyobb termelők információkartellnek minősülő tanácskozásait.
465. A szövetség e magatartásaival megsértette a Tpv. 11. § (1) bekezdését, különösen a (2) bekezdés a) és c) pontját, 2002. április 1-jétől 2004. április 30-ig terjedő időszak tekintetében a 2002. évi X. törvény Mellékletének 2. cikk (1) bekezdését, különösen a) és c) pontját, valamint 2004. május 1-jétől az EKSz 81. cikk (1) bekezdését, különösen annak a) és c) pontjait. A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége azért volt megállapítható, mert az ország egészére kiterjedően, a piaci szereplők többségét érintve hozott a szövetség olyan döntéseket, amelyek a magyar piac termelőinek védelmét szolgálta, alkalmanként kifejezetten korlátozva is a külkereskedelmet.
466. Tekintettel e három jogi rendelkezés szövegezésbeli azonosságára és a fogalmak azonos értelmezésére, a határozat további részében nem szükséges a magatartások mindhárom rendelkezés szerinti értékelését külön-külön elvégezni, mivel azok azonos eredményre vezetnek. Ennek megfelelően a következőkben egységesen kezeli a versenytanács e három jogszabályt, csak szükség esetén nevesítve azokat.
467. A szövetség a 464. pontban felsorolt intézőbizottsági, árbizottsági és a nagyobb termelők részvételével tartott megbeszélések szervezésével, lebonyolításával, ajánlások kialakításával, esetenként az ott elhangzottokról a tagok felé értesítések kiküldésével egységes és folyamatos jogsértést valósított meg. E magatartások külön-külön is versenyjogba ütközőek, de azok jelen eset körülményei között egy egységes, folyamatos jogsértés részét képezték. E döntéseket egybekapcsolta a szövetség azon folyamatosan fennálló motivációja, hogy a magyar tojás-termelők részére stabil piaci viszonyokat biztosítson, illetve próbálja ellensúlyozni a nagyméretű kereskedelmi láncok vevői erejét. Célja a tagok termelési költségeit

adottságként elfogadó, a szükséges profitot tartalmazó piaci ár kialakítása volt, melynek érdekében irányadónak szánt ajánlott árakat javasolt, illetve a kínált tojásmennyiség csökkentését (import korlátozása, exportálás, tyúkkivágás, porítás) próbálta elérni.

468. A szövetség e lépéseivel a tojáspiaci verseny legfontosabb paramétereit igyekezett befolyásolni, a szövetségi tagok érdekében korlátozva ezzel a szabad versenyt. A verseny a tojáspiacon – eltérően néhány mezőgazdasági alapterméktől – alapvetően állami szabályozás, beavatkozás nélkül folyt. A szövetség minden jogi alap nélkül hivatkozott arra, hogy döntései az állami szabályozáshoz kötődtek volna (pl. irányár meghatározása).
469. A Versenytanács gyakorlata szerint a horizontális árajánlásokat szigorúbban kell megítélni, mint pl. a továbbeladási árra vonatkozó vertikális árajánlatot. A horizontális árajánlatok alkalmasak arra, hogy a piac különböző, egymással versenytársi viszonyban lévő szereplői azt megismerve, egyedi döntésüknél figyelembe vegyék versenytársaik jövőbeni árpolitikáját, és így az ajánlott árak következtében más árak érvényesülhetnek a piacon, mint annak hiányában. (Vj-56/2003., Vj-176/2003, a Versenytanács 11.19. sz. elvi állásfoglalása)
470. Az ajánlott ár versenykorlátozó jellege kapcsán megjegyzendő az is, hogy a 2000. évi, jelenleg hatályos szövetségi alapszabály azon rendelkezése, mely szerint „*az árbizottság javaslatot tesz a termelői és nagykereskedelmi árakra, melyről a szövetség tagjait informálja*”, nehezen képzelhető el, hogy Tpv. szerinti jogszerű tartalommal legyen feltölthető. Legalábbis a 2002. utáni események azt mutatják, hogy e rendelkezés a melegágya mind a szövetség, mind a nagyobb termelők egymás közötti versenykorlátozó egyeztetéseinek. Nem véletlen, hogy az előzetes álláspont kapcsán beadott iratban vállalni kívánta a szövetség az alapszabály versenyjog konformmá tételét. Ennek kapcsán irreleváns az a szövetségi védekezés, mely szerint az agrárminiszter jóváhagyta volna az alapszabályzatot. Az ágazati miniszter jóváhagyása, ha volt is ilyen, nyilvánvalóan nem pótolja, s nem is zárja ki a rendelkezés GVH általi versenyjogi vizsgálatát.
471. Az árbizottság működtetése, az ajánlott-orientáló árak meghatározása kapcsán az eljárás során olyan bizonyíték is előkerült, amely arra utalt, hogy 2002. előtt, a kilencvenes években is hasonló tevékenység folyt a szövetség keretei között. Ennek kétséget kizáró további bizonyítását a versenytanács azonban nem tartotta szükségesnek, mivel a jogsértés esetleges hosszabb időtartama sem a jogsértés tényének megállapítását, sem a bírság mértékét – a későbbiekben kifejtett indokok miatt – nem befolyásolta volna.
472. Az import „piaczavaró” szerepe a 2005-ös évben is kiemelt téma volt, ami azt mutatja, hogy mégha igaz is az a szövetségi állítás, hogy az import engedélyeztetése csak 2002-re volt jellemző, később finomabb eszközök alkalmazása által, de továbbra is megmaradt e cél. Ennek kapcsán vetődik fel nem először a közös értékesítés megszervezése, továbbá – a 2005-ös intézőbizottsági ülésen elhangzottak értelmében – az, hogy a behozott külföldi tojáról a havi jelentésekben adatot kell szolgáltatni. A hazai piacot ily módon „megzavarók” nevesítésre is kerültek, ami felvethette későbbi retorziók fenyegetését.
473. Megjegyzendő, hogy az agrárpiachoz kapcsolódó importkorlátozás versenyre gyakorolt káros hatása kapcsán a GVH versenytanácsa hozott már elmarasztaló

döntést: a Vj-58/2002-es eljárásban a Tej Termék Tanács közgyűlési határozatában az import borjútápszert felhasználók részére írtak elő befizetési kötelezettséget.

474. A szövetség hangsúlyosan hozzájárult a tojáspiaci transzparencia jogszabályi elvárásokat meghaladó mértékű kialakításához. E magatartása szintén nem önmagában, hanem az előbbieken bemutatott átfogó célzatra tekintettel a többi magatartással együtt értékelhető versenyellenesnek. A készletek, jellemző árak megküldése vállalkozás specifikus bontásban, illetve a következőkben elmezendő nagytermelői egyeztetések megszervezése a piaci áremelést (a szövetség fordulatával élve, a termelői árak termelési önköltség fölé emelését) szolgálta.

A versenykorlátozó célzat, alkalmasság

475. A szövetség e magatartásai egyrészt alkalmasak voltak a verseny korlátozására, torzítására, az EKSz szóhasználatában a verseny torzítását, korlátozását célozták. A Tpv. 11. § szerinti célzatosság nem a vállalkozás vagy szövetség tudati állapotára utal, hanem arra, hogy a magatartás, döntés tartalma, jellege, természete szerint versenyellenes-e. Az árak közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piacok felosztására, az import korlátozására vonatkozó megállapodások mindig ilyenek minősülnek, ami azzal jár, hogy részletes piaci hatáselemzés nélkül megállapítható azok jogsértő jellege. Ehhez kapcsolódóan jegyezte meg a Verseny Tanács, hogy „az a magatartás, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét, versenykorlátozó célúnak minősül. A döntés célja levezethető annak szövegéből, objektív törekvéseiből, a döntés jogi és gazdasági környezetéből, valamint a felek magatartásából, a versenykorlátozó cél nem függ a felek szubjektív akaratától. A döntés végrehajtásának módja is felfedheti a versenykorlátozó célt, még ha a döntés nem is tartalmaz erre utaló kifejezett rendelkezést. (Vj-180/2004., a Verseny Tanács 11.30. sz. elvi állásfoglalása)
476. A célzaton túlmenően, fenti magatartások természete, hosszú éveken át tartó állapota, az érintett piaci szereplők nagy száma alapján ésszerűen nem is feltételezhető, hogy annak ne lett volna piaci hatása. Minden bizonnyal nem érték el azt a hatást, amit kívánatosnak tartottak, de ez nem zárja ki azt, hogy a versenyellenes (a szövetség szóhasználatában kínálati egyensúlyt szabályozni kívánó) magatartásnak egyáltalán ne lettek volna piaci következményei.
477. Megjegyzendő, hogy az orientáló árak meghirdetésének piaci hatását bizonyítani egyébként sem egyértelmű dolog, mivel az árak alakulása több együttható eredménye. Még akár az árak csökkenése sem jelenti azt, hogy a „privát” irányár megszabása nem volt versenykorlátozó hatású, mivel joggal mondható, hogy ennek hiányában az árak még jobban csökkenhettek volna.
478. Ami különösen az import korlátozását illeti, még ha nem is alkalmaztak szankciót, ez nem jelenti azt, hogy a verseny korlátozását célzó magatartás ne valósult volna meg. A tényállásban több olyan bizonyított eset is megemlíthető, amikor adott vállalkozás nem kapott „engedélyt” az importra és e szándékától elállt. Ezt támasztja alá, hogy a 101. pontban idézett 2002. évi közgyűlésre szóló beszámoló szerint a szövetség intézőbizottsága egyetlen importkérelemhez sem járult hozzá.
479. A versenykorlátozás csekély jelentőségének lehetősége az árak közvetlen vagy közvetett meghatározása esetén a Tpv. 13. §-a szerint eleve kizárt. Megjegyzendő,

hogy a szövetségi tagok a vizsgálat számításai szerint egyébként is a piacon 60 %-os (a nagyméretű kereskedőknek való beszállítás terén ennél is nagyobb) részesedéssel bírtak. A szövetség magatartása már csak ezért sem minősülhet csekély jelentőségűnek.

Az ipari tojás piac sajátosságai

480. A szövetség védekezésére reagálva a versenytanács az alábbiakat tartja szükségesnek kiemelni. A szövetség lényegében azt igyekezett bizonyítani, hogy magatartása egyrészt kívül esik a versenyjog hatósugarán, másrészt azt, hogy a vizsgált magatartások nem sértik a versenyt. Kifejezetten csoportmentességre vagy egyedi mentesülésre való érvelést és az ehhez szükséges indokolást nem hoztak elő.
481. Kiemelten hangsúlyozták, hogy az ipari tojástermelők kettős, sőt, hármas nyomás alatt kénytelenek megélni a piacon: egyrészt szorítja őket a takarmányárak tendenciózus emelkedése, másrészt a nagyméretű kereskedelmi láncok árletörő viselkedése, harmadrészt az utóbbi időben az EU tagállamokból származó import fenyegetése. Előadták – bár vállalkozás specifikus adatokkal alá nem támasztották –, hogy a gyakran a költségeik alá menő piaci árak miatt a hazai kis- és mikrovállalkozások léte a tét. A szövetség a kínálati oldal befolyásolásával a fogyasztók hosszú távú jólétét kívánta biztosítani.
482. A tojásipari nehézségek létét a versenytanács nem kívánja megkérdőjelezni, azokat magától értetődő módon figyelembe vette határozata meghozatalakor, hiszen a megállapodásokat, döntéseket jogi-gazdasági kontextusba helyezve lehet versenyjogilag értékelni. Egyetlen piac akármilyen jellegű, eredetű nehézsége sem szabhat gátat azonban a piacgazdaság szabályozórendszerének alappilléret jelentő versenyjognak. Más kérdés, hogy a jogsértés szankcionálásakor, nem lerontva annak fő jogpolitikai célját, az elrettentést, figyelemmel lehet lenni az ágazat sajátos nehézségeire.
483. Amennyiben a tojásipar „nehézségei” meghaladják a piacgazdaság alapját jelentő versenyhelyzetből természetesen adódó bizonytalanságból eredő „nehézségek” szokásos szintjét, úgy az állam feladata a megfelelő intézkedéseket megtenni. Amennyiben a piaci szereplők kívánják az általuk érzékelt problémákat kezelésbe venni, úgy óhatatlanul olyan megoldásokra fognak eljutni, amely számukra ugyan kedvező, de a fogyasztóknak hátrányos lesz, különösen ami a termék árát illeti. A versenytanács nem lát érdemi különbséget a piaci szereplők nagy részét tömörítő szövetség részéről az alapvető versenytényezők ellenőrzés alatt tartása és a klasszikus kartellek között.
484. Mint azt egyes eljárás alá vontak nyilatkozatai is mutatták, a magyar tojásipar messze nem áll általános csőd-közelben, számos prosperáló, újítani képes vállalkozás van a piacon. Igaz, hogy a vásárlói oldalon nagy szerepet játszó kereskedelmi láncok és az erősödő import erős nyomás alá helyezi az ipari tojástermelőket, ez azonban a más piacokon is szokásos élénk verseny jele, amelyről nem bizonyosult be, hogy a tojást fogyasztók érdekei ellen hatna. Nem megalapozott az a szövetségi érvelés, amely gyakorlatilag egyenlőséget tesz a tojástermelők és a tojást fogyasztók érdekei közé.

485. Nem igazolja a szövetség magatartását az sem, hogy a magyar termelők azon helyzete indokolta a privát piacsabályozást, mely szerint 2004-ben a termelési árak a termelési költségek alatt voltak. A magyar tojástermelők eltérő méretű, eltérő profilú, eltérő tulajdonosi háttérű vállalkozások, már csak emiatt sem lehet általánosságban összevetni a termelési költségeket a piaci árakkal. Nem kizárt, hogy van olyan vállalkozás, amelynek költségeit meghaladják a piaci árak, de van olyan is, amely jó üzleti döntései nyomán képes tartósan profitábilisan működni. A versenynek egyik szerepe éppen az, hogy hozzájárul a vállalkozások költségeinek racionalizálásához. Ha a piaci ár alacsonyabb adott vállalkozás termelési költségeinél, messze nem szükségszerű, hogy a profitot kizárólag az árak – ráadásul közös, egyeztetett – feltornázásával lehet elérni, illetve növelni.
486. Az importkorlátozás indokai között a szövetség megemlítette, hogy az egy későbbi állami intervenció alap előkészítését, továbbá az élelmiszer-biztonság követelményeinek érvényre juttatását szolgálta. A versenytanács ugyanakkor nem talált arra vonatkozó bizonyítékot, mely szerint az állam tojáspiaci intervenció alap előkészítésére lépéseket tett volna, melyhez szervesen kapcsolódott volna a szövetség magatartása. Éppen ellenkezőleg, a feltárt bizonyítékok összességükben azt bizonyítják, hogy a szövetség fellépését részben a hazai kínálatot „megzavaró” import kordában tartása tette szükségessé. Hasonlóképpen megalapozatlan az élelmiszer-biztonságra vonatkozó utólagos hivatkozás. Nyilvánvaló tény, hogy nem a termelők, vagy éppen a kereskedők feladata az állami szabályozásnak érvényt szerezni, különösen nem oly módon, hogy ezzel a versenyt korlátozzák.
487. A GVH versenytanácsa nem fogadta el azt a védekezést sem, mely szerint a fenti magatartásokat a fogyasztók érdekeit szolgáló közegészség-védelmi szempontok indokolták volna. Az adott árupiac sajátosságai miatt esetleg indokolt különleges szabályokat a közérdeket képviselő állami szerveknek kell – most már a közösségi joggal is összeegyeztethető módon – megalkotni. A piacon szereplő vállalkozások nem vehetik át e szerepet, mivel ezzel szükségszerűen saját javukat szolgáló, a fogyasztói érdekekkel viszont ellentétes intézkedéseket hozhatnak. A közegészségügyi előírások betartatása nem a vállalkozások feladata, különösen nem tanúsíthatnak ennek érdekében versenyjogba ütköző magatartást.

VI.3.2. A nagyobb termelők közötti megbeszélések

Összehangolt magatartás

488. A versenyjog nemcsak a megállapodás révén, hanem az összehangolt magatartással megvalósuló versenykorlátozásokat is tiltja annak érdekében, hogy a versenykorlátozás tilalma a megállapodás szintjét (és formáját) el nem érő, de ugyanúgy tudatos versenykorlátozást magában hordozó összehangolt vagy egyeztetett magatartásokra is kiterjedjen. A versenyjog így tilalmazza a vállalkozások közötti koordináció azon fokát is, amely ugyan nem éri el a megállapodás szintjét, de a gyakorlatban a vállalkozások versenyt veszélyeztető kooperációját jelenti, a vállalkozások közötti együttműködés olyan formáját, amely a verseny kiküszöbölése, vagy torzítása érdekében a verseny kockázatainak (azok egy részének) helyébe lép (szándékozik lépni).
489. Az összehangolt magatartás természeténél fogva nem tartalmazza a megállapodás minden egyes elemét, de például ilyennek minősülhet a résztvevők magatartásában

megnyilvánuló koordináció. Az összehangolt magatartás így, mint a vállalkozások közötti koordináció a vállalkozások versenyből fakadó kockázatainak elkerülése, illetőleg kezelhetővé tétele érdekében juttatja szerephez a vállalkozások gyakorlati együttműködését.

490. Összehangolt magatartásnak minősül különösen a vállalkozás olyan összejöveten való részvétele, amelyen a résztvevő vállalkozások jövőbeni piaci magatartásukra vonatkozó információkat közlik, cserélik ki egymással, mivel a versenytársak tudomására hozott információkat azok szükségszerűen figyelembe veszik piaci magatartásuk meghatározásakor.

491. A versenyjogi értékelés kapcsán leszögezendő, a vállalkozások közötti megállapodások (összehangolt magatartások) versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. A piaci szereplőknek főszabályként saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk követett magatartást, s ez az elvárás meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.

492. A vizsgálat során beszerzett iratok és nyilatkozatok, tanúvallomások alapján megállapítható volt, hogy

a.) a Gyermelyi Tojás Kft., az Aranykorona Zrt., a Bólyi Zrt., a Capriovus Kft., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., a Magyar Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., a Szíjártó Bt. és a Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet a 2005. szeptember 15-én

b.) az Agricola Rt. Aranybulla Rt., a Cse-Mi Farm Kft., a Gyermelyi Tojás Kft., a Mizse Tojás Kft., a Novogal a.s., a VITAL-EGGS Kft., a Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet, az Aranykorona Zrt., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., a Magyar Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., a Szíjártó Bt. 2005. november 28-án

vett részt olyan tanácskozáson, amelyen a piaci versenyt befolyásolni képes adatokat osztottak meg egymással.

493. E megbeszélésekre a meghívókat mindkét esetben a szövetség titkára küldte meg. Mivel azonban arra vonatkozó bizonyíték nem került elő, hogy e két találkozó valójában a szövetség valamelyik testülete (intézőbizottság vagy árbizottság) ülésének felelt volna meg, illetve azok eredménye a szövetség többi tagjai előtt is ismertté vált volna, a versenytanács a résztvevő vállalkozásoknak róta fel a jogsértést.

494. A Novogal a.s. esetében közömbös, hogy a találkozón részt vevő munkavállaló a szlovák jog szerint rendelkezett-e képviseleti jogosultsággal. Versenyjogi szempontból az a meghatározó, hogy a tanácskozáson jelenlevő többi cég e személyt a Novogal a.s. megtestesítőjének tekintette.

495. Tekintettel arra, hogy a Gyermely-csoport az eljárás során és a tárgyaláson tett nyilatkozata értelmében a 2005. szeptemberi megbeszéléseken B. Zs. nem a Gyermely Holding Zrt. képviselőjeként, hanem szövetségi elnökként és a Gyermely csoport tojáságazatának vezetőjeként volt jelen, a versenytanács a Gyermely Holding helyett a Gyermelyi Tojás Kft.-t marasztalta.

496. Amennyiben egy vállalkozás versenytársai előtt felfedi az általa a piacon a jövőben tanúsítandó magatartást (pl. alkalmazni kívánt árait, felmerült költségeit, készleteit stb.) és versenytársait – jövőbeni magatartásuk befolyásolása céljából – ugyanezen magatartásra buzdítja, ésszerűen feltételezheti, hogy versenytársai az általa közölt információknak megfelelő magatartást fognak tanúsítani, vagy legalábbis figyelembe fogják venni azokat a piacon követett magatartásuk meghatározásakor. Mindez azt eredményezi, hogy az érintett vállalkozások a verseny kockázatai helyébe a köztük lévő kooperációt léptetik.
497. Ennek megfelelően a vállalkozások jogsértést követnek el (összehangolt magatartást tanúsítanak), ha egy olyan mechanizmusban vesznek részt, amely a piaci verseny generálta bizonytalanság helyébe lépve szükségszerűen magában rejti azt, hogy mindegyik vállalkozás jövőbeni piaci magatartásának kialakítása során figyelembe veheti a versenytársaktól kapott információkat.
498. A versenyjogi megítélés szempontjából másodlagos kérdés, hogy a találkozókön a vállalkozások képviselői milyen indíttatásból vettek részt. A lényeg az, hogy az első, szeptemberi megbeszélésen kifejezetten áraikról, a novemberi alkalommal pedig készleteikről, termelési költségeikről adtak egymásnak tájékoztatást. Ezek egyike sem köztudott, publikus információ, lényegüket tekintve üzleti titoknak kellene hogy minősüljenek. Ezen információk versenytársak előtti feltárása természeténél fogva alkalmas volt a versenynyomás mérséklésére, a verseny természetes velejárójának minősülő bizonytalanság csökkentésére. Az adatok kora (közelmúltbeli, jelenkori, vagy közeljövőben alkalmazni kívánt árak, illetve készletek) alapján sem mondható, hogy az információk kölcsönös közlése versenyt gerjesztő, vagy legalábbis versenysemleges hatású lett volna.
499. Lényegében a vállalkozások is elismerték, hogy az egyeztetésekkel a számukra kedvezőtlen piaci folyamatokat próbálták kiszámíthatóvá tenni. E két találkozón résztvevők motívumai annak ismeretében értékelendők, hogy a Szövetség – melynek intéző és árbizottságaiban e vállalkozások nagyobbik része szintén tag – több éve azon munkálkodott, hogy a tojás piac kínálati oldalát stabilizálja (akár az árak közvetlen orientálásával, akár közvetettebb eszközökkel).
500. A feltárt találkozókön résztvevők magatartása versenyellenes célzatú és egyben ilyen hatású is volt. A versenytanács rámutat arra, hogy a bírói gyakorlat megelégszik a potenciális hatások bemutatásával. A Vj-56/2003. sz. ügy felülvizsgálatakor a következőket emelte ki a Fővárosi Bíróság:
- „A lehetséges piaci hatások és következmények értékelése - pontosan azért, mert a Tpv. alapján elég pusztán a lehetőség vagy a veszély felmerülésének megállapítása (ti. nem szükséges tényleges, effektív hatás) - egyszerű logikával, az alapvető magatartásformák és evidens piaci mechanizmusok alapján eredményesen elvégezhető, ráadásul alperesnek e téren számottevő és komplex tapasztalatok állnak rendelkezésre.”* (Föv. Bír. 3.K. 31.377/2005/11.)¹⁵

¹⁵ Hasonlóképpen foglalt állást az EU Bírósága is: C-7/95 P. John Deer Ltd kontra Bizottság, 1998. május 28-i ítélet, [1998] EBHT I-3111 (Összegzés 5. pontja)

501. A lehetséges hatások elemzésekor kell tekintettel lenni az egymás előtt feltárt, kicserélt adatok jellegére, korára és a piac szerkezetére (a Versenytanács 11.16. sz. elvi állásfoglalása, Vj-73/2001). Jelen esetben megállapítható a versenyellenes hatás, azon az alapon, hogy
- az adatok a verseny kulcs elemét jelentő ár meghatározását befolyásolni voltak képesek,
 - azok nem múltbeli, historikus adatok voltak,
 - az adatok nem általánosak, hanem vállalkozás specifikusak voltak és
 - a résztvevők a piac jelentős szereplői közé tartoztak, különösen ami a nagyméretű kereskedelmi láncoknak beszállítók szegmensét illeti.
502. Annak kapcsán, hogy az egyéni árak ismertek lettek volna a piacon, a versenytanács elsőként szükségesnek tartja felidézni a vonatkozó szabályozást. Az Art. 25. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a rendtartás hatékony működése érdekében statisztikai információs rendszert kellett működtetni. Ennek keretében – a KSH közreműködésével – a Terméktanácsok a gazdasági kamarák, valamint más köztestületek információs rendszerének bekapcsolásával statisztikai célú felhasználásra is alkalmas adatbázist kellett létrehozni.
503. A 2003. évi XVI. törvény 31. § (6) bekezdése az Agrárgazdasági Kutató Intézet körébe helyezi a piaci információs rendszert. A piacsabályozásban részesülő termékpályákon a valós piaci folyamatok nyomon követése egyedi azonosítóval ellátott szervezetsoros ár és mennyiségi feladatok gyűjtésén, kötelező adatszolgáltatáson és azok feldolgozásán keresztül valósul meg. A súlyozott átlagok rendszeres jelentése az EU, a nemzeti irányító szervek és a magyarországi piaci szereplők felé történik. Az adatszolgáltatásra kötelezett termékpályák körébe tartozik a tojás is. Az AKI honlapján a beadványban hivatkozott árinformációk heti rendszerességgel jelennek meg a csomagolóhelyi árak (melyek ÁFA és csomagolási költség nélkül értendők) és a nagyobb kereskedelmi láncoknál az AKI árfelmérőinek regisztrációja alapján jegyzett fogyasztói árak.
504. A szabályozási környezet tehát – érthető módon – nem olyan természetű, hogy lehetővé tenné a versenytársak számára a többi versenytárs egyéni, adott vevőkategóriára vonatkozóan alkalmazott közelmúltbeli, vagy aktuális árainak, vagy éppen készleteinek megismerését.
505. H. J. (Magyar Tojás Kft. volt ügyvezetője) tanúvallomásában a készletnagyság és a kivágás piaci relevanciája szempontjából elmondta, hogy
- „Feltételezem, hogy az állományok, készletek azért merültek fel témaként, mert zavar volt a piacon. A készlet azért merülhetett fel témaként, mert a nagy készletek terhelhetik a piacot. Ehhez kapcsolódhatott a kivágás témája, ami előrehozott tyúkkivágást jelentett. Én, mint a Magyar Tojás Kft. mások állományáról, készletéről innen értesültem. A szövetségnek erről nem volt tudomása”*
506. H. A. (Cse-Mi Farm Kft. és Mizse Tojás Kft.) nyilatkozata is jól mutatja, hogy a készletek nagyságának ismerete közvetlenül befolyásolhatta a tojáspiaci szereplők árképzését:
- „Egy ilyen megbeszélés minden piaci szereplő számára létfontosságú, mert a termelési potenciál és a készlet ismerete szükséges a szakszerű kereskedéshez, ezek alapvető információk. ... A megbeszélésen mindenki elmondta, hogy milyen állomány-nagysága van, a készleteikről számoltak be, pl. hogy valakinek két hetes készlete van. Ha valakinek ilyen készlete van,*

akkor az probléma, mert a kiskereskedők beszállításkor azt akarják, hogy 21 napos szavatossága legyen a tojásnak. Ez áresést vetíthet előre.”

507. E fenti nyilatkozatok is alátámasztják azt, hogy nem helytálló az az érv, mely szerint a 2005. szeptemberi és novemberi megbeszéléseken csak nyilvános információk hangzottak volna el. Megjegyzi a versenytanács, hogy nem is lenne életszerű, hogy a piac jeles szereplői kétszer is azért gyűljenek össze, hogy egymással publikusan is beszerezhető adatokat osszanak meg.
508. Tekintettel arra, hogy az információcserében részt vett vállalkozások a piac nem csekély részét fedték le és a tojáspiacon ebben az időszakban jelentős importtal kellett számolni (amit jól mutat a szlovákiai székhelyű társaság részvétele), a jogsértés érinthette a tagállamok közötti kereskedelmet. A versenytanács szerint így az összehangolt magatartás a Tptv. 11. §-a mellett az EKSz. 81. cikk (1) bekezdését is sértette.

Eljárás alá vonti védekezések

509. Az uniós csatlakozás miatt a termelőket sújtó negatív következményeket is észrevételezték egyes eljárás alá vontak. Állatjóléti szabályokra hivatkozva a Csabatáj Rt., a Földesi Rákóczi Kft. és a Családi Tojás Kft. előadták, hogy a 2003. január 1-je után nem lehetett üzembe helyezni a hagyományos ketreces berendezéseket, az EU állatjóléti szabályainak való megfelelés 5-10 % többletköltséget okozott a termelőknek. Ezzel szemben a helyzet az, hogy a Csatlakozási Szerződést tartalmazó 2004. évi XXX. törvény X. számú melléklete értelmében a felsorolt létesítményekben az 1999. július 1-je előtt létesített tyúkketrecekre 2009. december 31-ig nem kell alkalmazni a minimumkövetelményekre vonatkozó közösségi előírásokat. A vizsgált időszakban valójában tehát nemhogy versenyhátrányban, hanem éppen versenyelőnyben voltak a magyar termelők a (rég) EU tagállamokban aktív termelőkhez képest.
510. A versenytanács nem tartotta meggyőzőnek azt az eljárás alá vonti védekezést sem, mely szerint a többiek megtévesztése érdekében adott vállalkozás nem valós adatokat közölt a jelenlevőkkel. Egyrészt ezen állítás valóságtartalma utólag nem bizonyítható, másrészt ettől még részese volt annak a tanácskozásnak, ahol az ő piaci magatartását befolyásolni képes adatokat tudott meg.

VI.3.3. A Magyar Tojás Kft. létrehozása és működése

511. A versenytanács e körben a megállapodás versenyjogi fogalmát tartja szükségesnek felidézni. Versenyjogi szempontból nem akkor jön létre egy, a Tptv. 11. §-ába ütköző megállapodás, ha azt a szerződő felek a polgári jogi vagy társasági jogi szempontból érvényesen aláírják, hanem akkor, amikor a megállapodásban rögzítettek vonatkozóan a felek közötti akarategyezség megállapítható. A versenyjogi értelemben tiltott megállapodáshoz nem szükséges feltétel az, hogy az polgári jogi vagy társasági jogi értelemben érvényes legyen, illetve az sem, hogy az bármilyen írásbeli formát öltön. Szükséges és egyben elegendő feltétel, ha az érintett felek akarategysége megállapítható vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak.

512. Jelen esetben a vizsgálók által beszerzett dokumentumokból, nyilatkozatokból – ideértve a vonatkozó, szövetség kereteiben tett megállapításokat és a Shaver Egyesület korábbi működését is – megállapítható volt a Magyar Tojás Kft.-t létrehozó, illetve abba később belépő vállalkozások közötti, versenyellenes tartalmú akarategyezés. Lényegében azt igyekezett néhány vállalkozás megvalósítani, ami nem sikerült a vállalkozások szélesebb körének a szövetség keretei között: stabilizálni az árakat, együttesen fellépni a kereskedelmi láncokkal szemben és az árstabilitás érdekében megfelelően kivonni a piacról a fölösleges tojást (porítás, kompenzáció). Ezt támasztja alá egyebek között a Gyermelyi Holding Zrt. előzetes álláspontra tett nyilatkozata, mely szerint a Magyar Tojás nem titkolt és felvállalt célja volt, hogy a veszélyes piaci ingadozások kiszűrésével termelői és fogyasztói árbiztonságot próbáljon létrehozni.
513. Az eljáró versenytanács szerint az Agrícola Rt., az Aranybulla Rt., a Csabatáj Rt., az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Szövetkezet (jelenleg: Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.), a Gyermelyi Tojás Rt. (jelenleg: Gyermelyi Tojás Kft.), és a Máriahalmi Tojás Kft. (jelenleg: Gyermelyi Brojler Kft.) a Magyar Tojás Kft.-t mint közös vállalatot a rendelkezésre álló írásos bizonyítékok szerint áraik és piacaik egyeztetése érdekében hozták létre. Bár a Földesi Rákóczi Kft., a Cse-Mi Farm Kft. és a Mizse Tojás Kft. csak később léptek be a Magyar Tojás Kft.-be, a Szindikátusi szerződéshez ők is csatlakoztak, a társaság céljait tudomásul vették.

A közös vállalat versenykorlátozó jellege

514. Különösen az egyenként kisebb méretű piaci szereplők együttműködésénél felvetődő kérdés, hogy az ebből fakadó korlátozások mennyiben szükségesek a piacralépéshez, s ezért egyáltalán versenykorlátozó jellegűek-e. Jelen esetben nem került elő olyan bizonyíték, amely alátámasztotta volna például azt, hogy a termelők együttműködése nélkül nem tudtak volna eladni a kereskedelmi láncoknak. A közös vállalaton kívül maradó Farm Tojás Kft. önállóan, másokkal össze nem fogva is képes e piaci szegmensben jelen lenni, továbbá a közös vállalat tagjainak többsége korábban is szállított egymaga valamelyik láncnak, végezetül, a közös vállalat létrejötte sem jelentette azt, hogy minden kereskedelmi láncnak való szállítást automatikusan a Magyar Tojás Kft. végzett volna.
515. Az eljárás során a Magyar Tojás Kft. és tagjai amellet érveltek, hogy megállapodásuk nem volt versenyellenes, együttműködésük a nagy áruházláncoknak való szállítás javítását célozta, s ennek megfelelően kiegyensúlyozottabb áruellátást és kedvezőbb feltételű áruszállítást eredményezett.
516. Való igaz, hogy a megállapodás nyomokban, „csíráiban” tartalmazott utalást olyan együttműködésre, közös értékesítésre, amely akár mentesülhetne is a tilalom alól. A tények ugyanakkor azt mutatják, hogy a vizsgált időszakban nem ez volt a közös vállalat uralkodó jellemzője, hanem csak a versenyfelügyeleti eljárás megindulását követően benyújtott szakosítási megállapodás mutat abba az irányba, hogy az együttműködés (a jövőben) olyan hatékonysági előnyökkel járhat, amelyek akár elvezethetnek annak mentesüléséhez.

517. A tényállásból kiolvashatóan a következő, alapvetően nem hatékonyság javítást megcélzó közös vállalatra jellemző vonások határozták meg a Magyar Tojás Kft. működését:

- A sok szempontból eszmei elődnek mondható Shaver Egyesület egyik alapelve volt az „ártartás”.
- *„A felek a ciklikusságából eredő árhullámzást kívánják közösen, jelen társaság létrehozásával, és keretében csendesíteni”* (Társasági Szerződés 1.1. pontja)
- *„Tagok kötelezik magukat arra, hogy folyamatosan egyeztetik eladási áraikat is, termékkategóriánként.”* (Társasági Szerződés 1.4. pontja, Szindikátusi szerződés 1.3. pontja);
- A Magyar Tojás Kft. árbizottságának működése azt mutatja, hogy az ott meghatározott árak szélesebb kisugárzó, orientáló hatással bírtak, egyrészt a tagok önálló értékesítéseire, másrészt a szövetségi tagok irányába is (többször megküldték áraikat a szövetségnek, amely azt tovább faxolta). Az árbizottság az árlistákat rendszeresen készítette, miközben az árkompenzáció csak időszakonként működött. A kompenzációs rendszert 2005. április 29-én szüntették meg, az árbizottság azonban az irati bizonyítékok szerint 2006. február 5-ig alakított ki árakat. Releváns tény az is, hogy miközben csomagolt tojást a Kft. nem adott el, az ártáblázat mégis tartalmazott erre vonatkozó árat.
- *„A felek kötelezik magukat arra, hogy a jövőbeni piacok megszerzését a társaság megalakulását követően az alapítók egymással egyeztetik közvetlenül, vagy a társaságon keresztül”* (Szindikátusi szerződés 1.2. pontja, Együtműködési megállapodás 1. pontja), illetve
- *„A Magyar Tojás Kft. tagjai – bár valamennyien önállóan végzik az értékesítésüket –, a jövőbeni piacok megszerzését egymással egyeztetve végzik.”* (Együtműködési megállapodás 1. pontja);
- A láncokkal külön-külön is tárgyaltak, de ilyenkor egymással egyeztették az áraikat, nehogy „kijátsszák” őket egymás ellen (Agricola Rt. levele).
- *„A vevők csak azzal a feltétellel kaphatják meg a készletet, ha vállalják, hogy az nem kerül a magyarországi héjas tojáspiacra. Tehát feldolgozásra kerül feltörés útján, vagy héjasan exportra szállíthatják.”* (Szindikátusi szerződés 1.5. pontja, Együtműködési Megállapodás 2. pontja)
- *„A feldolgozók és exportőrök által fizetett ár alacsonyabb, mint a héjas tojás aktuális piaci ára, az így értékesítő termelőket a héjas tojás árának napi szintjéig a társaság kompenzálja, az általa képzett alapból, az ügyvezető által kidolgozott számviteli rendben”,* (Szindikátusi szerződés 1.6. pontja)
- A Magyar Tojás Kft.-t alapvetően a tojásfelesleg levezetésére használták (Szándéknyilatkozat, Aranybulla nyilatkozat, határozat 301. pont)
- Amikor a Magyar Tojás Kft. nevében kötöttek a tagok üzleteltek, akkor is maguk szervezték a szállítást (Szállítási-együtműködési megállapodás, 3.5. pont)
- A közös értékesítés másodlagos jellegét mutatja az Agricola 2005-ös levele is. A társaságba később belépő is (!) úgy nyilatkozott, hogy nem volt lehetséges azonnal megvalósítani a közös értékesítést (határozat 305. pont).
- A Magyar Tojás Kft. 2005. július 28-ai árbizottsági ülésén a társaság minden tagja ismertette a saját üzemükre érvényes tojásfeldolgozás költségeit.
- Az árbizottsági ülésen elhangzott, hogy a megállapított ár alatt tojást ne értékesítsenek.

518. Mindezek csak arra engedhetnek következtetni, hogy a Magyar Tojás Kft. létrehozói, majd későbbi tagjait áregyeztető és piacfelosztó célzat vezette. Együtműködésük háttérében – a vizsgált időszak alatt – nem a közös értékesítéssel esetleg járó hatékonyságnövelő elemek, hanem a független piaci viselkedés korlátozása állt. Mindezekkel szemben csak az szól a közös értékesítéssel járó hatékonysági előnyök mellett, hogy volt ilyen szándékuk is az alapítóknak, legalábbis közép- vagy hosszú távon.

A mentesülés kérdése

519. A Magyar Tojás Kft. és tagjai másodlagosan kérték annak megállapítását, hogy a Kft. működése mentesül a tilalom alól. A Tptv. 17. § szerinti mentesüléshez az eljárás alá vont vállalkozásnak négy feltétel együttes megvalósulását kellett volna bizonyítania. A Magyar Tojás Kft. a következő előnyöket sorolta fel a tárgyaláshoz készített beadványában:

- különösen az elmúlt hónapokban egységesítette a tojás csomagolóanyagának beszerzését, kedvezőbb vételi árat tudott elérni;
- optimalizálta a szállítási költségeket a szállítási területek újragondolás következtében, így pl. a fogyasztók számára a korlátozott szavatosságú termék gyorsabban elhelyezhetővé válik;
- egységes márkanév („magyar tojás”) alatt értékesítve megkülönböztethetővé válnak magas minőségű termékei;
- a tárgyaláson elhangzottak alapján és a még hatályba nem lépett szakosítási megállapodásból kiolvasható egységes minőségű termelés, közös csomagolás, szállítmányozás a jövőben járhat olyan előnyökkel, amelyek ellensúlyozzák a verseny korlátozásával járó hátrányokat.

520. A versenytanács szerint nem kizárt, hogy egy termelők közötti közös forgalmazási megállapodás járhat a versenykorlátozásból fakadó hátrányokat kompenzálni képes előnyökkel. Jelen esetben azonban, a vizsgált időszakban a Magyar Tojás Kft. nem ezen arcát mutatta, hanem az áregyeztető, piaci magatartás koordináló célzat dominált. A fenti előnyök közül egyébként is kérdéses, hogy miért előnyös a fogyasztónak a közös márkanév használata (különösen hogy az lényegében egy magától értetődő földrajzi helymegjelölés).

521. A Magyar Tojás Kft. szerint az előnyök jelentős része a fogyasztókhoz jut, hiszen a termék ára hosszú távon sem emelkedik, a piac ciklikusságából fakadó áringadozások kiküszöbölhetőek.

522. A fogyasztói előnyök kapcsán a versenytanács a Kft. indokolásának belső ellentmondásosságára hívja fel a figyelmet. Az eljárás során azt adták elő, hogy az áregyeztetésnek azért sem lehet hatása, mert a kereskedelmi láncok az ármeghatározók. Ezzel az állítással nem fér össze az, hogy a közös vállalat a fogyasztókra nézve kedvező irányba változtatná meg az árakat. Amennyiben át is tudnák emelni áraikat a termelők a fogyasztókhoz, semmi nem támasztja alá, hogy ez olcsóbb lenne annál az árnál, mint ami a közös vállalat nélkül létezne. A Magyar Tojás Kft. célja, hasonlatosan a szövetséghez éppen az volt, hogy az árak emelését, szinten tartását ériék el. Végezetül, arra vonatkozó bizonyítékkal sem találkozott a versenytanács, hogy a tojás piac termelői oldalon meglévő ciklikussága a fogyasztókat károsan érintette volna.

523. Látni kell azt is, hogy egy közös termelői értékesítés a fogyasztók szempontjából hátrányos is lehet, különösen egy olyan piacon, ahol a kereskedői szint - legalábbis a termelők szerint – rendkívül koncentrált. A fogyasztónak ilyen körülmények között még mindig jobb, ha egy és nem kettő koncentrált piacon megy át a megvásárolni kívánt termék. A közös értékesítéshez képest a közös beszerzés nyilvánvalóbb előnyökkel járhat (erre példa lehet a közös csomagolóanyag beszerzése).
524. Nem véletlen, hogy az EU Bizottság a közös forgalmazási megállapodások kapcsán már 1993-ban egyértelműen leszögezte, hogy azok a klasszikus horizontális kartell kategóriájába tartoznak. Nemcsak kizárják az anyavállalatok közötti árversenyt, hanem a szállított mennyiség visszafogását is eredményezhetik. A Bizottság ezért a közös vállalatok e formáját alapvetően negatívan ítéli meg.¹⁶
525. A versenykorlátozást okozó korlátozásnak továbbá szükségesnek is kell lennie az elérni kívánt célokhoz. A jelen esetben feltárt, széles körű információ átadás és általánosan folytatott áregyeztetés semmi esetben sem tűnik – a közös vállalat állítólagos céljának fényében – szükségesnek, különösen nem olyan körülmények között, hogy a tagok valójában nem csatornázták be értékesítésüket a Magyar Tojás Kft.-ben, tehát nem valósult meg az igazi közös értékesítés.
526. Jelen eljárásban azonban, tekintettel arra, hogy a mentesítési rendszer megszűnt, a versenytanács nem foglalhat állást arra nézve, hogy egy még hatályba nem lépett megállapodás a jövőben milyen versenyhatásokat fog produkálni, és ez alapján az mentesül-e a tilalom alól. Hangsúlyozandó, hogy e közös beruházások megvalósulása mellett sem megengedett a közös vállalaton kívüli önálló eladások árainak, egyéb feltételeinek egyeztetése, vagy ezt befolyásoló bizalmas információk cseréje. Mivel az árak egyeztetése a verseny súlyos korlátozása, a közös vállalatnak köszönhető jelentős költségmegtakarításokat kell tudniuk számszerűsíteni. További szempont lehet az ilyen és ehhez hasonlatos együttműködések szervezői számára, hogy az érintett földrajzi piac feltételezhető bővülésével együttes piaci részesedésük 10 % alá eshet, ami azzal jár, hogy megállapodásuk kikerül a Tpv. 11. § tilalma alól – feltéve, hogy az együttműködés valódi közös vállalat, nem pedig egy leplezett árkartell vagy piacfelosztó összejátszás.
527. Tekintettel arra, hogy a Magyar Tojás Kft. tagjai nem fedték le a magyar tojás piac jelentős részét és megállapodásuk sem irányult kifejezetten a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, a versenytanács a jogsértést e tekintetben csak a Tpv. 11. §-a alapján állapította meg.

¹⁶ A Bizottság közleménye a vállalatok közötti együttműködésekről, HL 1993 C43/2. A most hatályos együttműködési közlemény (HL 2001 C3/2) 144. pontja is ehhez hasonlóan fogalmaz. Ennek 153. pontja a következőket emeli ki: „Amennyiben a közös értékesítés nem jelent többet, mint beruházás nélküli eladási ügynökséget, az valószínűsíthetően leplezett kartell, és mint ilyen, nem felel meg a 81. cikk (3) bekezdése feltételeinek”.

VII. Bírság

528. A Tptv. 78. §-a szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a közttestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozásoknak előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.
529. A Tptv. 78. § (3) bekezdése alapján a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen – a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
530. Jelen eljárásban az eljáró versenytanács bírság kiszabását látta indokoltnak. A javasolt bírság összegét a Gazdasági Versenyhivatal, illetve a Versenytanács elnöke által a bírság összegének megállapításáról szóló 2/2003. sz. Közleményben foglalt, a Tptv. 78. §-a alapján kialakított szempontrendszer segítségével határozta meg.
531. A szövetség jogsértése tekintetében a bírságösszeg dimenzióját kijelölő, jogsértéssel érintett releváns forgalom az alábbi módon került meghatározásra. A szövetség adatszolgáltatása szerint tagjai 2005-ben 954 millió darab tojást értékesítettek. Ezt megszorozva a szövetség által megjelölt átlagos nettó tojásárral, mintegy 12 milliárd forint éves forgalom adódott. Tekintettel arra, hogy a szövetség vizsgált döntései a szövetség minden egyes tagját potenciálisan érintette, indokolt volt e forgalom alapulvétele.
532. A jogsérelem súlyával, ezen belül a verseny veszélyeztetettségével kapcsolatban az eljáró versenytanács álláspontja szerint megállapítható, hogy az eljárás alá vontak magatartása a minimum értékesítési árak meghatározására és a piac felosztására (a szövetségi tagok importtal szembeni megvédésére) irányult, így az súlyos versenykorlátozásnak minősül. Tekintetbe kellett azonban azt is venni, hogy a számos, eltérő költség szerkezetű tag miatt egy irányarat kijelölő, az attól való eltérést szankcionálni nem tudó, ráadásul nem az ágazat minden szereplőjét tömörítő szövetségi döntés nem veszélyeztethette a versenyt oly módon, mint egy kevés szereplős piacon maguk a vállalatok által működtetett, jól megszervezett kartell. A jogsértés súlya kapcsán az eljáró versenytanács figyelemmel volt arra, hogy tekintettel a tojás keresletének rugalmatlanságára, az árajánlások hatására bekövetkező minimális emelkedés is jelentős fogyasztói érdeksérelemmel járhatott. Mindezek alapján a verseny veszélyeztetettségét 15 pontban értékelte a versenytanács.
533. A jogsértések megvalósultak, azok szükségképpen piaci hatással jártak, mégha azt számos tényező ellensúlyozta is. A versenytanács e körben tekintettel volt arra, hogy az étkezési tojás alapvető fontosságú élelmiszer és a szövetség által meghatározott ajánlott minimum árakról szóló körlevelek a hazai tojáspiac piaci szereplőinek

többségéhez eljutottak. Bizonyítást nyert az is, hogy az import korlátozására irányuló szövetségi döntések egyes tagokra visszatartó hatással voltak. Az importtal szembeni erőteljes fellépés ugyanakkor bizonyíthatóan csak néhány hónapig tartott, azt követően finomabb módszerekkel próbálkozott a szövetség. A bizonyítékokból ugyanakkor az is megállapítható, hogy az általuk megfelelőnek tartott árszintet tartósan nem sikerült megtartani. Az ár emelésére irányuló lépések ugyanis a nagyobb áruházláncok ellenállása miatt a legtöbbször nem voltak sikeresek. E szempontok alapján a versenytanács 5 pontban értékelte a szövetség döntéseinek piaci hatását.

534. A szövetség jogsértéshez való viszonyulása tekintetében az eljáró versenytanács figyelemmel volt arra, hogy a szövetség megküldte szabályzatát a minisztériumnak, amely nem kifogásolta az árbizottság működtetését. A szövetségi üléseken továbbá a minisztérium egy képviselője is meghívott volt. Tekintettel a mezőgazdasági termékek gyakori szabályozottságára, a szövetség ebben az időszakban valószínűsíthetően jóhiszeműen vélte magatartását jogszerűnek, sőt, kívánatosnak. Erre utal az is, hogy a kifogásolt intézkedéseket nem titokban hozta meg, azokról szövetségi értesítőjében nyilvánosan tájékoztatta tagjait. Mindezek alapján a versenytanács szükségesnek látta 10 ponttal csökkenteni a pontok eddigi összegét. A szövetség magatartását ugyanakkor a fentiek nem voltak képesek oly módon magyarázni, hogy a versenytanács eltekinthetett volna a bírság kiszabásától. A 2000-es évektől kezdődően egy gondos szövetségi vezetőnek tisztában kellett volna lennie azzal – ha máshogy nem, úgy külső szakértők tanácsai alapján -, hogy a szövetség ilyen magatartásai nem mentesek a versenyjogi vizsgálat alól és azok tartalma, célja alapján versenyellenesek.
535. A fenti szempontok alapján meghatározásra kerülő összpontszám a releváns forgalom ezrelékében adják meg a *bírság alapösszegét*, 120 millió forintot. A közleményben tükröződő versenytanácsi gyakorlat alapján az alapösszeget a jogsértések évének számával kell megszorozni. Jelen esetben a versenytanács indokoltnak látta eltérni e módszertől. Az ily módon előálló, közel félmilliárd forintos szankciót nem látta összességében arányosnak. A bírságolás fő jogpolitikai célja az elrettentés. Tekintettel a GVH eddigi gyakorlatára, amely során a szövetséghez hasonló klasszikus agrárszervezetek jogsértéseit vagy nem, vagy csak jelképes bírsággal szankcionálta a hivatal, a több mint százmilliós bírságtól is elvárható a szükséges elrettentő erő. A szövetség jogkövető magatartásra irányuló komoly szándékának lehet tekinteni azokat a vállalatokat, amelyek a versenyjog jövőbeli tiszteletben tartásához vezethetnek.
536. A határozat rendelkező részében nevezett vállalkozások két, érzékeny információk cseréjét lehetővé tevő tanácskozása kapcsán a versenytanács elegendőnek találta a jogsértés megállapítását. A bírság mellőzése kapcsán tekintettel volt arra, hogy csupán egy év két hónapjában került sor megbeszélésre, továbbá a szövetségi meghívó és a titkár részvétele miatt alappal hihették, hogy szövetségi keretek között tanácskoznak. A tanácskozások célja pedig lényegében egybeesett a fentiekben a szövetség oldalán már szankcionált magatartással, aminek anyagi következményeit is végső soron a tagok, köztük a két tanácskozáson résztvevő nagyobb cégek, fogják viselni.
537. A Magyar Tojás Kft.-ével kapcsolatos jogsértések esetében – elkerülve a jogsértő magatartásért történő kettős felelősségre vonást – az eljáró versenytanács csak a Magyar Tojás Kft. tagjait szankcionálta, magát a Magyar Tojás Kft.-t nem. A bírság alapösszegéül minden egyes vállalkozásnak a Magyar Tojás Kft.-n keresztül 2005-ben elért tojásértékesítési számait vette alapul a versenytanács.
538. A jogsérelem súlyával, ezen belül a verseny veszélyeztetettségével kapcsolatban az eljáró versenytanács álláspontja szerint megállapítható, hogy az eljárás alá vontak

magatartása a minimum, illetve irányadó értékesítési árak meghatározására és a felvevői piacok felosztására irányult, így az súlyos versenykorlátozásnak minősül (25 pont). A megvalósult *jogsértés piaci hatását* az eljáró versenytanács a szövetséghez hasonló módon 5 pontban értékelt. A felróhatóság kapcsán egyfelől a vállalatok terhére írható, hogy magatartásuk versenyre gyakorolt negatív hatásával tisztában kellett volna lenniük (mentesítési kérelemmel is csak utóbb, a versenyfelügyeleti eljárás megindulás után álltak elő). Másfelől azonban javukra értékelt a versenytanács, hogy az akár pro-kompetitív eredménnyel is járható közös értékesítés a vállalkozás alapításakor megjelent – igaz, középtávú – célként, továbbá 2006-ban szakosítási megállapodással váltják fel a szindikátusi szerződést. Így összességében e téren nem emelte a pontszámot a versenytanács, ami összesen 30 pontot eredményezett a Magyar Tojás Kft. tagjai vonatkozásában.

539. Ily módon meghatározható volt minden egyes vállalkozásra, a releváns forgalom ezrelékében a *bírság alapösszege*. Ezt a versenytanács a jogsértések évével szorozta, ami az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., a Csabatáj Rt., az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt. és a Gyermely Tojás Kft. esetében négy év, a Földesi Rákóczi Kft. esetében három év, a többi vállalkozásnál egy-egy év volt.
540. A Versenytanács a bírságok megfizetésére a szokásosnál hosszabb időt írt elő, így módon lehetővé téve, hogy a szövetség az előírt összeget határidőben megfizethesse. A versenytanács felhívja a bírság megfizetésére kötelezettek figyelmét, hogy a határozat bírósági felülvizsgálatára vonatkozó kereset előterjesztése nem mentesít a bírság határidőben történő megfizetése alól (Ket.¹⁷ 110. § (1) bekezdés).
541. A Tpvt. 78. § (6) bekezdése alapján, ha a vele szemben kiszabott bírságot a vállalkozások társadalmi szervezete, köztestülete, egyesülete vagy más hasonló szervezete önként nem fizeti meg és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a bírság megfizetésére a jogsértő döntés meghozatalában résztvevő, a határozatban ekként nevesített tagvállalkozást egyetemlegesen kötelezi.
542. Amennyiben a szövetség a rendelkező részben megállapított – az általában szokásosnál kétszer hosszabb – időszak alatt önként nem fizeti meg a vele szemben kiszabott bírságot, az eljáró versenytanács az előbbi pontban hivatkozott külön végzésben a szövetséggel szemben kiszabott bírság megfizetésére az alábbi tagvállalkozásokat kötelezheti:
- Ø az Agricola Rt.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában;
 - Ø az Aranybulla Rt.-t, mert részt vett a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
 - Ø a Csabatáj Rt.-t, mert egy 2002. szeptember 19-ei intézőbizottsági ülésről készült jegyzőkönyv értelmében támogatta az étkezési tojás minimálárának meghatározását és az Árbizottság létrehozását azáltal, hogy B. B. jóváhagyólag úgy nyilatkozott, hogy „Célként a 15 Ft-os termelői árat kell meghatározni.”;
 - Ø a Földesi Rákóczi Kft.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;

¹⁷ 2004. évi CXL. sz. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

- Ø a Rábamenti Gazdaszövetkezetet, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø a Családi Tojás Kft.-t, mert jogelődje a Baromfi, Hús és Tojásforgalmazó Kft. részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø a Bábolna Tetra Kft.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø az Új Élet Mezőgazdasági Szövetkezetet, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø az Aranykorona Rt.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø a Szíjártó Bt.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø a Bólyi Mezőgazdasági Zrt.-t, mert részt vett a 2002. január 8-ai intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és egy 2005. október 25-ei intézőbizottsági ülésről készült jegyzőkönyv értelmében támogatta az Árbizottság működését azáltal, hogy utalt a „legutóbbi kibővített árbizottsági ülésre” és közölte, hogy „a minimális árak meghatározása fontos, de ehhez egység kell”;
- Ø a Mohácsibe Kft.-t, mert részt vett a 2004. január 6-ai intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában;
- Ø a Bábolna Agrária Kft.-t, mert egy 2004. február 27-ei intézőbizottsági ülésen készült jegyzőkönyv értelmében a vállalkozás egyetértését fejezte ki a korábbi tyúkkivágásokkal.

VIII.

Eljárási kérdések

543. A versenytanács a Gyermely Holding Zrt.-vel szemben az eljárást a Tptv. 53. § (3) alapján végzéssel szüntette meg, mivel a gyermelyi vállalatcsoportból nem e jogi személy képviseltette magát a versenykorlátozó megbeszélésen. E végzéssel szemben a Tptv. alapján a jogorvoslati jogot annak 82. § (1) bekezdése zárja ki.
544. A versenytanács sem a szövetség, sem a Magyar Tojás Kft. által – az előzetes álláspontra válaszul – előterjesztett kötelezettségvállalásokat nem tekintette olyannak,

hogy azok alapján az eljárást a Tpvt. 75. § alapján megszüntesse. A versenyhez fűződő közérdekkel ellentétes lett volna, ha a nyilvánvalóan versenyellenes célzatú, bizonyítottan megvalósult, több évig tartó magatartások szankció nélkül maradtak volna.

545. A határozat elleni jogorvoslatot a Tpvt. 83. § (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2006. november 30.